СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CVIII П'ЯТНИЦЯ, 16 БЕРЕЗНЯ 2001 ЧИСЛО 11 VOL. CVIII FRIDAY, MARCH 16, 2001 No. 11

День народження Т. Шевченка перетворився на бійку

Бійці спецпідрозділу "Беркут" стримують прихильників опозиції біля пам'ятника Тарасові Шевченкові в Києві 9 березня ц.р.

КИЇВ. – 9 березня з нагоди 187-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка очікувалося покладання квітів керівниками держави до пам'ятника поетові біля університету імені Шевченка. З 2-ої години ночі парк Шевченка оточило близько двох тисяч працівників міліції. Час, коли Президент мав покладати квіти, не повідомлявся. З ночі в самому парку зібралося до 150 осіб з опозиції до Президента, однак до 7:30 міліції вдалося відтіснити їх за межі парку. Була побита кийками депутат Верховної Ради від Соціялістичної партії Валентина Семенюк, яка намагалася пройти до пам'ятника. Не пустили через міліційний кордон ще кількох народних депутатів, зокрема Тараса Чорновола. О 8:30 Президент Л. Кучма, прем'єр Віктор Ющенко, перший віце-спікер парляменту Віктор Медведчук, провідники НРУ Генадій Удовенко, УНР Юрій Костенко та партії Зелених Віталій Кононов покладали квіти до пам'ятника. У цей час близько 50 представників УНА-УНСО, деякі з яких мали металеві прути, намагалися прорватися до парку. Під час сутички було поранено трьох міліціонерів. Міліція затримала 9 учасників бійки, які походять з Києва та Черкас.

Після завершення церемонії члени УНА-УНСО скинули з пам'ятника покладені квіти і вінки, розтоптали їх та спалили урочисті стрічки. За це порушення були затримані львівські студентки І. Булик та О. Чичелін, які після розгляду справи були відпущені. На першу матеріяли подані до суду, другу оштрафовано на 51 гривню.

О 10-ій годині біля пам'ятника Шевченкові зібралося близько тисячі осіб на чолі з народним депутатом О. Морозом.

О 10:25 колона демонстрантів пішла вулицею Грушевського до владних установ. Учасники акції зупинялися біля Верховної Ради, Кабінету міністрів, Міністерства внутрішніх справ (МВС), Адміністрації президента. Дорогою скандувалися антипрезидентські лозунги: "Кучму за ґрати і ґрати, ґрати, ґрати". Звучало традиційне гасло: "Кучму – геть". Після того, як пікетуючих запевнили, що міліція відпустить затриманих зранку унсовців, колона пішла далі. О 11:15 затримані були відпущені. Після цього колона з кількох тисяч осіб пройшла до пам'ятника Шевченку, де о 12:10 Патріярх Фі-

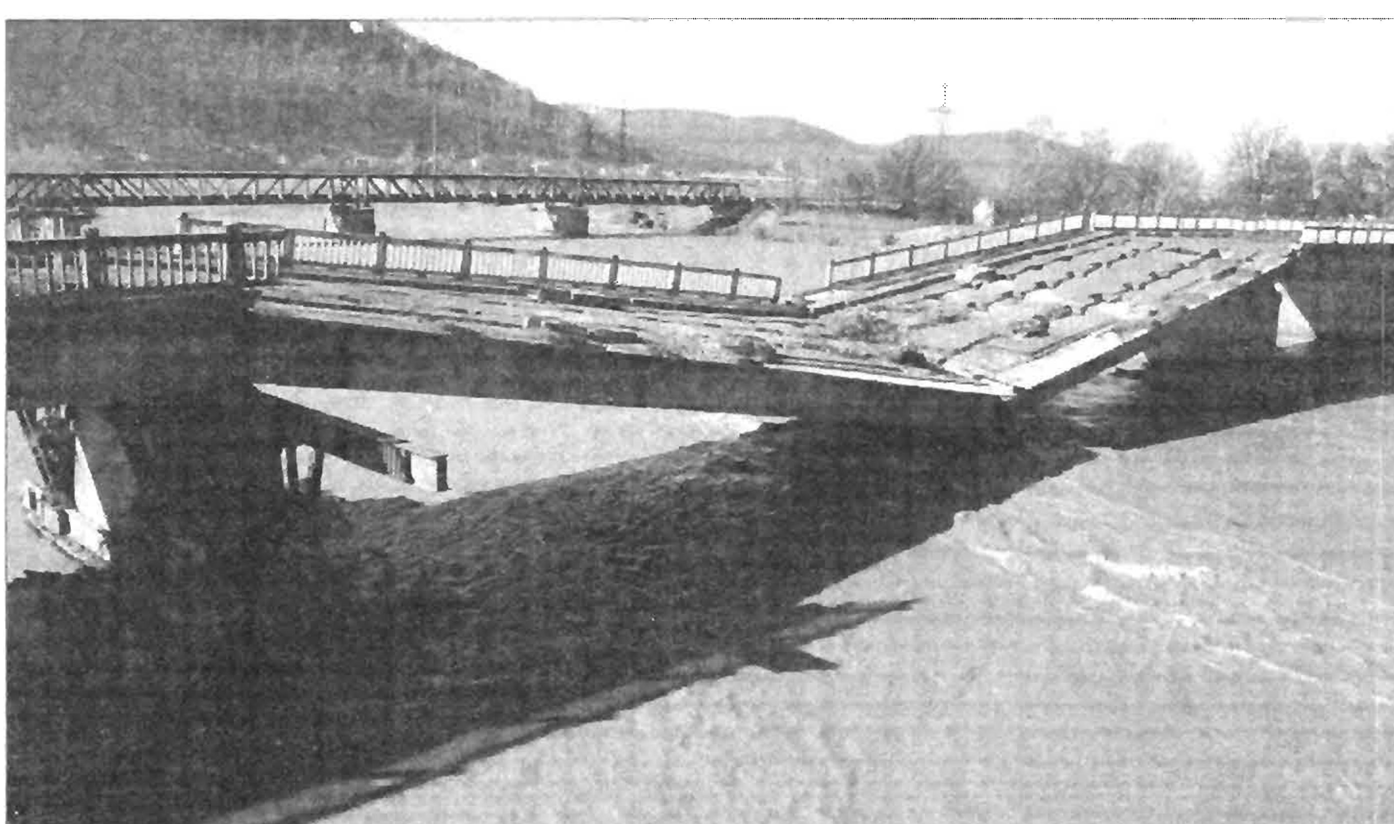
(Закінчення на стор. 3)

Пола Добрянська – заступник Державного секретаря США

ВАШІНҐТОН. – Згідно з повідомленням від 12 березня ц. р. бюра прес-секретаря Білого дому, Президент Джордж Буш прийняв рішення призначити Полу Добрянську заступником Державного секретаря США з глобальних питань – це третя за значенням посада в структурі Дежавного департаменту. Тепер Пола Добрянська є віце-президентом і директором вашінґтонського бюра Ради у закордонних справах. В минулому вона була заступником директора Інформаційного агентства Сполучених Штатів (1990-1993); заступником помічника Державного секретаря у сфері людських прав і гуманітарних питань (1987–1990); і працівником в бюрі европейських і совєтських справ Національної ради безпеки (1980–1987). Пола Добрянська є випускницею Школи закордонної служби при Джорджтавнському університеті; маґістерський і докторський наукові ступені вона здобула в Гарвардському університеті. Пола Добрянська є донькою колишнього професора економіки Джорджтавнського університету і довголітнього президента Українського Конґресового Комітету Америки (УККА) – д-ра Лева Добрянського. Професор Добрянський свого часу був також послом США в державі Багамські Острови.

Р. Ф.

Повінь знову завдала великої біди Закарпаттю

Зруйнований повінню міст через Тису біля районного центру Хуст.

УЖГОРОД. – Стихійне лихо знову спіткало мешканців Закарпаття 7-8 березня. Внаслідок тало-дощової паводі і різкого підйому рівнів води у річках у 12 районах підтоплено 191 населений пункт (12,700 будинків), зруйновано 38 будинків, не мають електричного струму 92 населених пункти, відключено 75 телефонних станцій, розмито близько 50 км автодоріг, зруйновано близько 9 км залізничного полотна. Загинули 6 осіб. Для ліквідації наслідків повені у Західньому оперативному командуванні створено оперативні групи. Загальне керівництво проведенням рятувальних робіт здійснює перший заступник командувача військ Західнього оперативного командування

(Закінчення на стор. 5)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Кредитна епопея триває

ВАШІНҐТОН. – Українська урядова делеґація на чолі із першим віце-прем'єром-міністром Юрієм Єхануровим 7 березня прибула до Вашінгтону для участи у переговорах з представниками МВФ та Світового банку щодо завершення п'ятого перегляду програми розширеного фінансування. Міжнародний валютний фонд чекає від офіційного Києва додаткових економічних дій. Тільки після цього Україна зможе отримати чергову порцію кредиту. Про це заявив у Вашінґтоні представник фонду Томас Доусон. За його словами, Україна виконала деякі умови угоди про надання кредиту, але залишаються і невирішені питання. „Ми маємо вісім питань, чотири з яких обов'язкові. Сьогодні економіка України на піднесенні, і ми не залежимо так від кредитів МВФ і Світового банку, як раніше", – заявив Юрій Єхануров.

Президент Польщі пропонує діялог

ВАРШАВА. – Президент Польщі Александр Кваснєвський запропонував організувати переговори між Леонідом Кучмою та українською опозицією, яка вимагає його відставки. Візита Л. Кучми до Польщі запляновaна на 15 березня, але вже сьогодні до Варшави прибули представники української опозиції, які закликають польське керівництво не зустрічатися з Леонідом Кучмою. А. Кваснєвський заявив, що він проведе зустріч з Леонідом Кучмою, попри тиск парлментарів з обох країн. Польський міністер закордонних справ Владислав Бартошевський підтвердив, що про Україну йшлося на його вчорашніх переговорах у Лондоні з британським колегою Робіном Куком: „Я вважаю, що наше розуміння українських подій обмежене. Ми знаємо лише те, за чим можемо спостерігати, але я не певен, чи ми можемо робити передбачення про наступні тижні. Але я наголосив на потребі допомагати Україні в запровадженні економічних реформ".

Схвалено проєкти постанов про співробітництво з Македонією і Словаччиною

КИЇВ. – 11 березня урядовий комітет з питань оборони, оборонно-промислового комплексу та правоохоронної діяльности під головуванням заступника голови комітету Володимира Горбуліна схвалив проєкт постанови про військово-технічне співробітництво з Македонією. Схвалено також проєкт постанови про додаткові заходи зміцнення довіри та безпеки зі Словаччиною. Угода сприятиме ефективнішому розвитку взаємин між державами в рамках Організації з безпеки та співробітництва в Европі (ОБСЕ).

Аварія літака Ан-70 сталася через збіг обставин

КИЇВ. – 11 березня комісія з розслідування обставин невдалого експериментального польоту літака Ан-70 в умовах низьких температур визнала збіг ряду обставин. 27 січня на летовищі в Омську (Росія) через 4 хвилини після злету при здійсненні вимушеної посадки зазнав аварії дослідний екземпляр військово-транспортного літака Ан-70 з Науково-технічного комплексу ім. Антонова (м.Київ). Літак виконував випробувально-дослідний політ в умовах низьких температур за маршрутом Омськ-Якутськ. При приземленні була зруйнована хвостова частина літака. Причинами аварійного приземлення літака стало «відхилення в діях технічного персоналу», який здійснював підготовку машини до вильоту, і порушення роботи «силової установки». Страхувальник в особі АНТК ім. Антонова отримає страхове відшкодування.

У Краснодоні вшановано пам'ять 80 гірників

ЛУГАНСЬК. – У Краснодоні 11 березня вшановано пам'ять 80 гірників шахти ім. М. Баракова, які рік тому загинули під час вибуху газоповітряної суміші. Керівництво шахти оголосило цей день вільним від праці. На шахті виготовлено Дошку пам'яті з фотокартками усіх загиблих. Незалежна профспілка гірників шахти підготувала спеціяльний випуск своєї газети «Шахтар», який присвятила пам'яті 669 шахтарів об'єднання «Краснодонвугілля», які загинули на шахтах від 1966 року. За кожен мільйон тонн видобутого вугілля платять своїм життям 4-5 шахтарів. На 12 березня призначене засідання Краснодонського міського суду з факту аварії та загибелі гірників на шахті ім. М.Баракова. Суд продовжить розгляд кримінальної справи стосовно 5-ти колишніх представників шахти, яким пред'явлено звинувачення у цій справі.

Новий посол України в Арґентині

КИЇВ. – Надзвичайний та Повноважний Посол України в Арґентинській Республіці Олександер Майданник 11 березня вручив вірчі грамоти Президентові Арґентини Фернандо Де ла Руа. Олександра Майданника було призначено Надзвичайним і Повноважним Послом України в Арґентинській Республіці в січні ц.р. До цього призначення він працював заступником міністра закордонних справ України.

Хто ж убив Ігоря Білозора?

ЛЬВІВ. – Незабаром знову передадуть на судовий розгляд резонансну кримінальну справу щодо загибелі Народного артиста України, композитора Ігоря Білозора. Підозрюваним у цій справі інкримінується тепер умисне вбивство за обтяжливих обставин. Нагадаємо, що трагедія сталася пізно ввечорі 8 травня 2000 року у кав'ярні "Цісарська кава", а також поблизу від приміщення обласної прокуратури. Звинувачуваний Калінін у своїх доказах почав звинувачувати Воронова, що саме він завдав смертельного удару Білозору. А сам Воронов відмовився давати будь-які свідчення. Зважаючи на те, що слідство визнає, що трагедія сталася за обтяжливих обставин, справу передано до компетенції обласного суду.

„Гакери" викрали мільйон номерів кредитних карток

КИЇВ. – Комп'ютерні „гакери" з України та Росії "викрали" у різних американських компаній більш як мільйон номерів кредитних карток, повідомило 9 березня російське агентство РІА "Новини". Центр захисту національної інфраструктури Федерального бюро розслідувань США заявив про виявлення кількох організованих груп в Східній Европі, насамперед в Україні і в Росії, які через мережу Інтернет входили в комп'ютерні системи ряду компаній для крадіжки номерів кредиток. На сьогодні проводиться 40 розслідувань в 20 штатах США. Американські експерти підкреслюють, що на тлі зростання числа комп'ютерних крадіжок номерів кредитних карток в США відзначено різке збільшення випадків незаконного використання чужих кредиток в Росії. ФБР запропонував американським компаніям посилити захист своїх комп'ютерних систем.

За матеріялами інформаційних аґентств

Студенти - на захист студентів

КИЇВ. – В ніч з 9 на 10 березня було затримано понад двісті студентів вищих навчальних закладів України, які поверталися з Києва після пікетувань вищих державних установ. На вокзалі людей почали хапати працівники Служби безпеки України, спецпідрозділу "Беркут" та міліції. Як розповідають безпосередні учасники цих подій, члени громадського комітету "За правду!", біля виходу з метро, біля вокзалу і в потягах забирали тих, хто мав синьо-жовтий прапор, хустинку чи наклейку "Правди!", некиївську прописку. Затриманих збивали з ніг та запроторювали до міліцейських авт. В автобусах змушували лягати на підлогу, щоб народні депутати, які буквально витягали людей з транспорту, їх не бачили. Були затримані також студенти зі Львова, Тернополя, Харкова, які їхали на установчий з'їзд Всеукраїнського громадського комітету „За правду", який відбувся в київському Будинку вчителя 9 березня. Потім тривала ціла ніч допитів. Як повідомляють "заправдівці", тоді було арештовано 203 активісти, переважно студенти.

* * *

ЛЬВІВ. – 12 березня на площі перед національним університетом ім. І.Франка відбувся мітинг студентів львівських вищих навчальних закладів, організований громадським комітетом опору "За правду!". Студенти вимагали "негайного звільнення всіх студентів, заарештованих у Києві, недопущення жодних репресивних дій щодо заарештованих студентів, притягнення до відповідальности винних у сваволі працівників правоохоронних органів". Вони застерегли ректорів усіх вищих навчальних закладів щодо тиску керівництва вузів на студентів, які беруть участь у мітингуванні, та вимагали звільнити з посади міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка.

Як повідомив голова Львівського громадського комітету "За правду!" Віталій Загайний, страйк був лише попереджувальним. Координатори комітету плянують організувати загальний міський студентський страйк.

12 березня у Дарницькому розподільнику столиці перебувало ще 19 студентів, основна частина яких навчається у вищих навчальних закладах Львова. Разом зі студентами у розподільнику перебуває випускник львівського університету ім. І.Франка 1998 року, львівський журналіст Дмитро Шурхало. Його затримали, коли він спробував запитати у працівників міліції про причини арештів. Про своє перебування в арешті розповіли студенти Юрко Федоришин, Микола Єрега, Юрій Волкогон, Сергій Вальчук та інші. Студенти заперечують свою участь у сутичках 9 березня в Києві.

Українські студенти мають намір провести масові акції протесту проти затримання їхніх колег у Києві.

Про готовність взяти участь в організації всеукраїнського студентського страйку заявила українська Спілка комуністичної молоді. Її провідник народний депутат Олександер Старинець повідомив журналістів, що студентські рухи опору створюватимуться в усіх регіонах.

Введення у сан Кардинала Мар'яна Яворського

ЛЬВІВ. – 3 березня у катедрі Римо-Католицької Церкви відбулося урочисте введення у сан кардинала Мар'яна Яворського, львівського Митрополита. Промовляючи у катедрі, архиєпископ Міколай Етерович зазначив, що вперше в історії Україна дістала відразу двох кардиналів-католиків. Це є також великою честю для Львова – він став єдиним у світі містом, яке має двох кардиналів, котрі представляють дві великі католицькі традиції – західню і східню.

В урочистій події взяли участь Єпископ УГКЦ Софрон Мудрий з Івано-Франківська, представники обласної адміністрації, 10 біскупів і майже 200 священиків Римо-Католицької Церкви з усієї України, численна делеґація з Польщі, віцемаршалок Сейму Польщі Станіслав Зайонц, гуральська група з парафій Людзмєж і Поронін, де новий кардинал служив вікарієм. Дякуючи за вітання, кардинал Мар'ян Яворський назвав чудом відродження християнства в Україні і підкреслив, що наступна візита Івана Павла II сприймається християнами і людьми доброї волі, як прояв надприродної сили.

Л. Х.

День народження...

(Закінчення зі стор. 1)

ларет у сослуженні 4-ох священиків відслужили Молебень, після якого відбувся мітинг, на якому з критикою провідників держави виступили Ю. Костенко. О. Мороз, Г. Омельченко, Т. Чорновіл, Я. Стецько, С. Хмара, Л. Лук'яненко та інші. О 13:35 учасники мітингу рушили до будинку МВС, де скандували вимоги про відставку провідників держави і звільнення Юлії Тимошенко. Біля будівлі МВС сталися чергові сутички між членами УНА-УНСО та міліцією. Було зламано дерев'яний паркан. Прохідну МВС закидали сирими яйцями, камінням, дошками.

Близько 15-ої год. до адміністративного будинку Президента підійшло кілька тисяч учасників акції "Україна без Кучми". Будівлю почали закидати яйцями, картоплею, потім полетіло каміння з розібраної бруківки, пляшки з займистою рідиною, димові шашки. Члени УНА-УНСО почали бійку. Працівники міліції стояли у два ряди і деякий час намагалися не реагувати. Унсовці розібрали металеву загорожу та використовували її як таран. Кілька хвилин тривала серйозна бійка. Унсовці використовували палки, а міліція гумові кийки. Потім міліція використала сльозогінний газ. Деякий час співкоординатори акції Юрій Луценко та Володимир Чемерис закликали учасників акції припинити бійку та організовано піти на Хрещатик. Володимир Чемерис постраждав під час бійки, коли намагався переконати унсовців залишити Адміністрацію президента. Пізніше провідник УНА-УНСО повідомив, що постраждали і з серйозними травмами доставлено до лікарні два учасники акції. На місці бійки залишилось багато битого скла та каміння. Оператору аґентства Ройтерс каменем влучили у голову.

0 15:40 учасники акції перейшли до Хрещатика, де переважне їх число розійшлося, а близько 300 членів УНА-УНСО провели мітинг , на якоми виступив С. Хмара. Міліція затримала того дня 214 учасників події, з яких 62 походять з УНА-УНСО, 143 є поза партіями. Серед затриманих 61 особа походить зі Львівщини, 27 - з Києва. Затримано провідника УНА-УНСО Андрія Шкіля. На 205 затриманих складено адміністративні протоколи про порушення громадського порядку. Членів УНА-УНСО випущено. За медичною допомогою звернулися 56 працівників міліції, з яких 15 госпіталізовано. Журналісти бачили серед демонструючих людей з закривавленими пов'язками. У лікарні перебуває також Валентина Семенюк. До підтримання порядку було залучено 3950 працівників органів внутрішніх справ та 450 військовиків з внутрішніх військ.

Президент України Л. Кучма (в центрі) в оточенні членів уряду і вищих державних службовців 9 березня бере участь у церемонії покладання вінків до пам'ятника великому поетові України Тарасові Шевченку.

* * *

В інтерв'ю інтернет-газеті „Українська правда" співкоординатор акції Юрій Луценко сказав: "Вперше зламався контакт, який ми мали з правоохоронцями. До цього ми знаходили можливість керованости з обох сторін. Нам обіцяли, що о 7-ій ранку учасники зможуть зайти до парку, але вони отримали брутальне побиття. Ця немотивована аґресивність призвела до того, що в кінці дня невмотивовано та аґресивно діяли і деякі учасники акції".

Керівник центру громадських зв'язків МВС Олександер Зарубицький повідомив журналістів, що не знає про домовленість між учасниками акції і правоохоронцями щодо того, що їх о 7-ій ранку допустять до пам'ятника Шевченку. Олександер Зарубицький назвав "черговою провокацією" заяву учасників акції про побиття міліціонерами народного депутата Валентини Семенюк.

Президент України одразу після церемонії покладення квітів до пам'ятника Шевченку відбув до враженого повінню Закарпаття, де в інтерв'ю журналістам висловив жаль, що "у нас ніяк не можуть зрозуміти суть слів Т.Шевченка: «Обнімітеся, брати мої». За словами Л.Кучми, "краще за Т.Шевченка ніхто не знав Україну й українську душу".

Член Форуму національного порятунку Володимир Філенко сказав для радіо „Свобода": „Мені досить сумно і соромно. Сумно тому, що я ніколи не сподівався, що лідер нації, ховаючись від народу, в оточенні багатотисячного міліцейського кордону, буде пробиратися до Кобзаря. Соромно за нього... Навіть не знаю, що говорити".

„9 березня у день народження Великого Кобзаря влада вдалася до чергової ганебної спроби придушити національно-демократичний опір в Україні",- зазначено в заяві партії „Батьківщина".

Як говориться в цьому документі, „режим" Президента Леоніда Кучми „вдався до придушення мирної демократичної маніфестації, піддав репресіям та тортурам беззахисних людей, що вийшли з словом протесту проти злочинних дій влади на вулиці Києва".

Провідник Соціалістичної партії України Олександер Мороз запропонував Верховній Раді терміново розглянути питання про політичну ситуацію в державі і створити тимчасову депутатську слідчу комісію для вивчення обставин побиття народного депутата Валентини Семенюк та інших людей, потерпілих внаслідок зіткнень у Києві 9 березня.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Суд ствердив право УАКФ на купівлю „Верховини"

МОНТИЧЕЛО, Н. Й. - 12 березня Верховний суд штату Нью-Йорк в Саливин-кавнті прийняв таке рішення: Український Братський Союз (УБС) мусить надати Українсько-Американській Культурній Фундації (УАКФ) право купити оселю „Верховина". УБС 5 лютого 2000 року вже підписав контракт з Дейвидом Вільнером, який мав намір купити оселю. Але провідники УАКФ, покликуючись на резолюцію, прийняту у 1998 році з'їздом УБС, що Управа УБС повинна продати оселю УАКФ, намагалися припинити контракт між Д. Вільнером і УБС.

Суддя Верховного суду штату Бертон Ледіна, після цілоденного обговорення цього питання з головою УБС Іваном Олексином, Д. Вільнером, головою УАКФ д-ром Степаном Ворохом і адвокатами, прийняв рішення з такими головними пунктами:

- контракт на продаж оселі Д. Вільнерові скасувати;
- новий контракт між УБС і УАКФ має бути підготовлений УБС і підписаний обидвома організаціями до 16 березня;
- Д. Вільнер, котрий вже почав організувати літні табори, має право провести ці табори на оселі „Верховина" в цьому році, але мусить звільнити оселю до 25 серпня 2001 року;
- УАКФ мусить завершити контракт на продаж оселі і заплатити за оселю протягом трьох місяців від підписання нового контракту.

У Львові утворилось об'єднання "Українська правиця"

ЛЬВІВ. - В Будинку вчених представники 29 реґіональних осередків партій та громадських організацій 8 березня підписали Декларацію про створення Львівського реґіонального відділення громадсько-політичного об'єднання національно-демократичних сил "Українська правиця". Хоча "об'єднання відкрите для підписання всіма політичними партіями та громадськими організаціями, що поділяють засади Декларації", цієї можливости не надано представникам Львівської організації УНА-УНСО. Організатори заходу мотивували відмову тим, що центральне керівництво УНА-УНСО не вступило ще до "Української правиці" на всеукраїнському рівні, тому не можна включати їх і на реґіональному рівні.

АМЕРИКА І СВІТ

До трибуналу - з власної волі

ГАҐА. – Благоє Сіміч, колишній мер боснійсько-сербського міста Самач, який має юґославський пашпорт, 8 березня добровільно здався міжнародному воєнному трибуналові в Газі. Він висловив упевненість, що зможе довести свою невинність та очистити власне ім'я. Благоє Сіміч став першим юґославським громадянином, який віддав себе в руки трибуналові. Б. Сіміча, який був посадником Самачу під час боснійської війни, звинувачують у тому, що він виґнав з міста мусульманських та хорватських мешканців. Впродовж 1992- 95 років понад 15 тисяч осіб були змушені полишити свої домівки, і багато з них потрапили в ув'язнення у табори, створені боснійськими сербами. Сіміча також підозрюють у причетності до тортур, які вживав щодо людей керівник поліції його міста.

Загибель богів

БАМІЯН, Афганістан. – В ООН 12 березня отримано підтвердження про знищення двох велетенських статуй Будди в Афганістані, щодо яких точились суперечки між талібанською владою країни та міжнародною громадськістю. Статуї, витесані в горах провінції Баміян понад 1500 років тому, належали до найвідоміших релігійних пам'яток світу. Провідники афганського руху Талібан наказали їх знищити на тій підставі, що вони нібито були антиісламськими. За словами генерального директора ЮНЕСКО Коїшіро Мацуура, спостеження за холоднокровним руйнуванням культурних цінностей викликало протест. Індія назвала знищення велетенських Будд проявом варварства. Рада Безпеки ООН приєдналася до вимог світового співтовариства припинити знищення буддійських пам'ятників в Афганістані. Міністер закордонних справ в уряді афганських талібів Вакіль Ахмад Мутавакіль відкинув прохання Генерального секретаря ООН Кофі Анана припинити знищення буддійських пам'ятників культури та території Афганістану. Таліби заявили, що знищать усі буддійські пам'ятники. Знищення пам'ятників у провінції Баміян було призупинено з огляду на мусульманське свято.

Стрілянина на кордоні Косова

ТАНУШЕВЦІ. – В ніч на 8 березня албанські повстанці, які посіли селище Танушевці на кордоні з Косовом, протягом 4-ох годин вели запеклу стрілянину з македонськими військами, після чого залишили його. Стрілянина між албанськими екстремістами і югославськими військами мала місце минулої ночі на кордоні Косова з південною Сербією. Триста американських військовослужбовців зі складу KFOR розташувались у цьому македонському селищі. Посли 19-ти країн НАТО розробили плян, який дає сербським військам право увійти до буферної зони між Косовом та південною Сербією. Албанські сепаратисти використовують територію демілітаризованої зони як плящдарм для нападів на об'єкти у Сербії і як коридор для пересилання зброї і бойовиків до Македонії.

Аріель Шарон має намір відновити мирні переговори

ТЕЛЬ АВІВ. – Новий прем'єр Ізраїлю А. Шарон та його кабінет міністрів пізно ввечері 7 березня склали присягу. Враховуючи те, що очолювана Шароном коаліція має приблизно 70 із 120-ти місць у кнесеті, необхідну підтримку парляментської більшости їй забезпечено. Шарону вдалося об'єднати в „уряді національної єдности" 7 партій, у тому числі лівоцентристську партію праці та ультранаціоналістичні партії, які вимагають вигнати палестинців із Західного берега Йордану та сектору Газа. Аріель Шарон заявив про наміри припинити палестинські заворушення та відновити переговори.

Вибух в китайській школі

ЦЗЯНЬСІ,Китай.– 8 березня близько 60 осіб загинуло та 27 отримали поранення внаслідок вибуху в одній із шкіл провінції – на сході країни. Переважна більшість серед загиблих – школярі. Будівлю повністю зруйновано. Ведуться рятувальні роботи. Вважається, що причиною вибуху могло бути необережне поводження з петардами та ракетами для фейєрверку. Місцева влада звинуватила дирекцію школи у тому, що вона використовувала навчальний заклад для виробництва петард.

Не вдалося врегулювати конфлікт

БАКУ. – Президент Азербайджану Гейдар Алієв заявив, що на переговорах у Парижі з делеґацією Вірменії про врегулювання карабахської проблеми прогресу досягти не вдалося. Під час розмови з журналістами на бакинському летовищі 7 березня після повернення з Парижу Г. Алієв висловив думку про те, що він сумнівається щодо підготовки Мінською групою ОБСЕ нових ініціятив для врегулювання конфлікту. Воєнні дії між Азербайджаном та Вірменією через Нагірний Карабах тривали з 1988 до 1994 року. Під час цих дій загинуло 35 тисяч осіб.

Японець шпигував для Росії

ТОКІО. – Місцевий суд засудив 10 березня на 10 місяців тюремного ув'язнення колишнього офіцера японського флоту Сіґехіро Хаґісакі, який передавав таємну інформацію оборонного характеру російському військовому аташе у Токіо. Хаґісакі познайомився з російським військовим аташе в одному з токійських ресторанів і передавав йому пізніше документи, серед яких були таємні інструкції для офіцерів японського флоту та інформація про системи морського зв'язку.

Колишніх військовиків буде реабілітовано

ВАРШАВА. – Міністер оборони Польщі Броніслав Коморовський заявив, що польська влада реабілітує офіцерів, яких було звільнено з армії у 1968-80 роках лише за те, що вони були євреями. Таких офіцерів нараховувалося понад 1300. Тепер їм можуть бути відновлені звання, якщо вони все ще є громадянами Польщі.

Старий курс нового вождя

Новий президент Росії Володимир Путін, за усіма ознаками, тримає курс на відродження диктату своєї держави у світі і на теренах колишньої імперії. До цієї мети можна йти різними шляхами: економічного впливу, збройного насильства або змов і заколотів. Росії важко утверджуватися в світі на площині торгівлі, оскільки її зовнішні борги такі великі, що їх необхідно реструктуризувати до 2003 року, бо інакше доведеться виплачувати впродовж трьох наступних років по 48 млрд. долярів, що для Росії понад силу. До того ж, зростає переливання капіталів в чужинські банки, яке оцінюють у 25 млрд. дол.

Щоправда, останнім часом Росії вдалося дещо заробити на нафті і це додало новій владі деякої популярности, проте цей фактор не є тривалим. Ще один російський товар має попит на світовому ринку – це дешеве озброєння. І саме в цій площині уряд Путіна намагається зробити якомога більше для досягнення своєї головної мети: послаблення позиції США у світі. Для досягнення цього Росія продає новітні озброєння потенційним супротивникам США – Китаєві, Індії, Іранові, ігнорує міжнародні санкції проти Іраку, Лібії і Куби. Не маючи сили збройно протистояти НАТО, Росія щосили нарощує військовий потенціял цих держав, змушує їх вірити в успіх збройного конфлікту. Так у 1930-ті роки діяв Сталін, коли заохочував Гітлера до війни зі західніми державами, щоб мати з цього виграш для себе, так діяв він і у 1950 році, коли розпочав „холодну війну" проти недавніх союзників. Новий вождь Росії йде старим курсом.

Постачання новітньої зброї масового знищення згаданим державам має, на думку Росії, відвернути допомогу США їхнім союзникам в разі військового конфлікту і показати світові, що американська супердержава насправді є „паперовим тигром". На цих засадах Китай дістає озброєння, спеціально призначене до нападу на Тайван, особливо балістичні заряди „Москіт", які створюють велику загрозу для кораблів. Останнім досягненням військової технології є бомбардувальники Ту-22М, літаки дальної дії Су і МіҐ- 31S, а також оснащення підводних кораблів Song, які надійшли до Китаю. Цій державі передані також технології будування ракет наддалекої дії. Іран дістав від Росії підводні кораблі і допомогу в будівництві балістичних ракет Shakab 4 і 5, що посилило загрозу для Ізраїлю і теренів Перської затоки.

В закордонній політиці Росія демонструє виклик НАТО передовсім на прикладі насичення Калінінградської области зброєю масового знищення, оскільки ця область виявилася передовим постом Росії на заході, серед країн, які вже стали або мають намір стати членами НАТО. Ця область, що відійшла до СССР після Другої світової війни і раніше була надто мілітаризованою, а тепер перетворюється на арсенал сучасної зброї. Загалом Росія має 6 тисяч боєголівок з ядерними зарядами (США – 7 тисяч).

Військо Росії перебуває в очікуванні за її межами в українському Криму, молдавському Придністров'ї, Таджикистані, Грузії, інших державах. Війну в Чечні Володимир Путін передоручив службі безпеки, вихованцем якої є сам, бо має надію, що давній досвід цих формувань буде використано для подолання опору підпільного війська непокірної Чечні.

Для посилення своїх позицій у світі Росія намагається всіляко послабити авторитет і становище тих держав, які вийшли з СССР і вже досягли перших зрушень у державному будівництві. Найпростішим виявилося це завдання щодо Білорусі, де промосковський провідник Лукашенко негайно придушив усі незалежницькі і демократичні рухи. Конфлікт між Грузією і Абхазією, у якому Росія сприяла останній, а також економічний тиск на Грузію значно збільшили її залежність від Росії. Україну ще до Путіна вдалося позбавити на користь Росії значних матеріяльних ресурсів, після чого посилились маневри щодо неї на енергетичному полі, а також прихована діяльність з метою дестабілізації самого українського суспільства. Путін намагається зменшити вплив США у цих країнах і відновити ролю Росії як провідної держави реґіону. Цьому сприяє підрив авторитету урядів сусідніх держав на тлі різних скандалів.

Новий президент Росії вжив радикальних заходів до посилення авторитарної влади в своїй державі. Передовсім цьому сприяла адміністративна реформа, за якою було утворено 7 федеральних округ, у яких представники президента контролюють діяльність місцевих органів влади. Почалась реорганізації верхньої палати парламенту, метою якої є позбавлення у 2002 році провідників реґіонів їхнього членства в парляменті за посадою. Триває наступ на засоби масової інформації, найбільш незалежні з яких вже зазнали різного роду переслідувань і були змушені обмежити критику провідників держави. В Росії насаджуються антиамериканські настрої. Телебачення спеціяльно добирає до інформаційних випусків сюжети про різні неґаразди в США. Опитування незалежного телебачення Росії показало, що більшість росіян віком від 18 до 35 років має неґативне ставлення до США. Сам Путін вже кілька разів за різної нагоди заявляв, що його стратегічною метою є обмеження світового впливу США.

Радники нового Президента США, аналізуючи політику його попередника щодо Росії, вважають, що американська допомога цій державі не ставилася у залежність від певних зобов'язань останньої щодо решти світу. США передали Росії понад 25 млрд. долярів і заохочували до такої допомоги міжнародні фінансові організації. Привселюдно висловлені претензії Путіна на передання теренів колишнього СССР під контролю Росії на зустрілі жодного опору. Водночас досвід свідчить, що росіян не можна ставити у безвихідне становище, коли вони у відчаї стають непредбачливими. Будь-яка допомога цій державі має обумовлюватися контрольованими правилами її поведінки. Якщо не дотримуватися цього, криза у взаєминах між США і Росією може статися ще в першій каденції Дж. Буша.

Л.Х.

В огляді використано тези статті Яна Новака-Єзьоранського „Росія – партнер чи загроза?" („Вашінґтон Пост" від 26 лютого) і доповіді директора ЦРУ в Комісії з розвідки Сенату США.

Повінь у Закарпатті

(Закінчення зі стор. 1)

вання генерал-лейтенант Микола Петрук. Військовики одночасно з укріпленням небезпечних ділянок гребель проводять евакуацію місцевого населення. Для проведення пошуково-рятувальних робіт в районі стихійного лиха генерал армії України Олександер Кузьмук послав гелікоптер морської авіаційної групи Ка-27. На його борту перебувають досвідчені рятувальники та спеціяльне спорядження.

Проводяться роботи з відновлення енергопостачання, забезпечення зв'язку, ремонтуються дороги, нарощуються дамби. Для укріплення дамб з різних регіонів країни відправлено 390 тис. 600 мішків з землею. Для надання допомоги населенню і ліквідації наслідків повені залучені сили і засоби загальною кількістю 21 тис. 673 особи і 875 одиниць техніки. За допомогою військових відселено 11 тис. 258 мешканців області.

Президент України Леонід Кучма підписав Указ «Про оголошення окремих районів Закарпатської области зоною надзвичайної екологічної ситуації». Згідно з Указом, уряд та Закарпатська обласна адміністрація мають забезпечити у найстисліші терміни відновлення транспортної мережі, мостів, ліній зв'язку, систем енерго-, газо- та водопостачання, інших систем житлово-комунального господарства, інженерних споруд і комунікацій, порушених сільськогосподарських угідь.

Зазначені органи виконавчої влади зобов'язано також забезпечити населення продуктами харчування, предметами першої необхідности, організувати надання матеріальної допомоги потерпілим, відселення людей з місць, небезпечних для їх проживання з обов'язковим виділенням їм житлових приміщень для постійного або тимчасового проживання.

Кабінету Міністрів України доручено виділити за рахунок усіх передбачених законодавством джерел додаткові фінансові та інші матеріальні ресурси, достатні для проведення першочергових заходів, пов'язаних із ліквідацією наслідків стихійного лиха. Президент України відвідав терен стихійного лиха. На ліквідацію наслідків стихійного лиха в Закарпатській області виділено 12 млн. грн. з державного бюджету. Виконання робіт контролює особисто прем'єр-міністер Віктор Ющенко.

Міністерство закордонних справ України звернулося до ряду країн і міжнародних організацій, у тому числі країн - членів Европейського Союзу, США, Канади, Міжнародного комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця з проханням надати гуманітарну і технічну допомогу районам Закарпаття, які постраждали внаслідок повені. Міжнародна громадськість відгукнулася на звернення Міністерства закордонних справ України про надання допомоги жителям Закарпаття. Зокрема, 8 березня з Австрії для мукачівського військового шпиталю надійшли продукти харчування, взуття, одяг, засоби першої медичної допомоги.

Гуманітарну допомогу на суму понад 65 тис. форинтів надав закарпатцям угорський фонд «Едьмашерт».

За інформацією Постійного представництва України при відділенні ООН у Женеві, керівництво Міжнародної федерації товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця ухвалило надати гуманітарну допомогу на суму 1 млн. 200 тис. швейцарських франків трьом країнам, які постраждали від повені: Україні, Угорщині та Румунії.

До области вже надійшла міжнародна гуманітарна допомога із Австрії, Італії, Німеччини, Норвегії, Угорщини, Румунії, Швайцарії, Нідерландів та Бельгії.

Прем'єр-міністри Росії і України Михайло Касьянов і Віктор Ющенко домовилися про відправку двох колон міністерства з надзвичайних ситуацій Росії (загальний тонаж 150 тонн) потерпілим від повені у Закарпатті. Це продукти харчування, теплі ковдри, спеціальне обладнання для відкачування води.

Посилену допомогу Закарпаттю надають і регіони України, а також окремі партії і організації.

Триває рятування потерпілих від повені.

Українська громада відгукнулася на лихо в Закарпатті

Повідомлення про повінь, яка сталася у Закарпатті і завдала великої біди мешканцям цієї області, схвилювали українську громаду в Америці. До „Свободи" надійшли і продовжують надходити численні листи про початок організації допомоги потерпілим зі закликами прилучитися до цієї доброчинної акції. Частину цих звертань ми подаємо в нинішньому числі.

Генеральний консул України у Вашінгтоні Валерій Гребенюк звернувся до нас з повідомленням про трагічне становище людей в Хустському, Виноградівському, Берегівському та Мукачівському районах Закарпаття, які потребують негайної допомоги.

Особливо потрібні покривала, взуття, одяг, речі домашнього вжитку, а також сухі харчі та консерви, які не потребують окремого охолодження. Рада Оборони і Допомоги Українцям при УККА зі співучастю Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, які допомогли потерпілим від повені два роки тому, знову просять включитися до цієї негайної акції. Крім згаданих речей, потрібні ліки та засоби догляду за хворими, які, маючи гроші, можна купити в Україні. Тому просимо також висилати грошові пожертви на адресу: UCCA-Karpaty, 203 Second Ave, New York, NY, 10003.

Просимо українське духовенство дозволу вжити церковні залі на час збірки речей в суботу, 31 березня та 1 квітня. Зібрані пожертви по громадах Нью-Джерзі й Нью-Йорку просимо місцеві організації доставляти на збірний пункт: Meest, 609 Commerce Road, Linden NJ. Із дальших міст просимо висилати поштою на подану адресу зі зазначенням „Карпати". Речі повинні бути нові або мало вживані і чисті. Їх треба складати до пачок із зазначенням на пачці - для чоловіків, жінок чи дітей.

За додатковими інформаціями просимо телефонувати - (973) 779-4063.

Іван Буртик,
голова Рада Оборони і Допомоги Українцям при УККА

***

З канцелярії ЗУАДКу в Львові надійшло повідомлення, що Закарпаття потерпає від весняної повені. Потрібна негайна допомога нашим братам і сестрам! Надсилайте ваші пожертви зі зазначенням „для жертв повені". ЗУАДК збиратиме нові та вживані речі - одяг, взуття та речі домашнього вжитку для пересилки в Україну. Ваші пожертви будуть передані безпосередньо потерпілим. Адреса ЗУАДКу: United Ukrainian American Relief Committee, 1206 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111. Тел. (215)728-1630, факс (215) 728-1631.

Степан Гавриш,
екзекутивний директор ЗУАДК

***

Союз Українок Америки закликає українську громаду до пожертв на допомогу потерпілим від повені мешканцям Закарпаття. Датки можна виписувати на UNWLA Inc. Social Welfare Fund. Адреса СУА: 108 2nd Ave., New York, NY 10003. Заклик СУА вміщено на 23-ій сторінці „Свободи".

***

Питання про надання допомоги нашій державі у ліквідації наслідків повені в Закарпатті та запобіганні цьому щорічному стихійному лиху порушувалося 9 березня під час зустрічі заступника-міністра закордонних справ України, голови Ради Безпеки ООН Володимира Єльченка з заступником Генерального секретаря ООН з гуманітарних питань Кензо Ошіма, який повідомив про свій намір відвідати Україну.

Постійне представництво України при ООН

***

Християнська місія „Стефанус", яка діє в Черкасах, вирішила передати в Закарпаття 20-тонний контейнер з ковдрами і одягом, який вже надійшов зі США. Громада Української евангельської церкви в Юніоні, Н. Дж., почала збір коштів на оплату перевезення контейнера з Черкас до Закарпаття.

Україна головує в Раді Безпеки ООН

НЬЮ-ЙОРК. – У штаб-квартирі ООН 7 березня відбулося офіційне засідання Ради Безпеки ООН під головуванням України, присвячене огляду виконання рішень її наради, яка була скликана у вересні минулого року за ініціятивою Президента України Л. Кучми. З промовою до учасників засідання звернувся Генеральний секретар ООН Кофі Аннан, який, зокрема, підкреслив важливість і своєчасність пропозиції України провести відкриті слухання з цього питання.

Голова Ради Безпеки ООН, заступник міністра закордонних справ України Володимир Єльченко зустрівся з міністром закордонних справ Македонії Серджяном Керімом на його прохання. В ході зустрічі було обговорено загострення ситуації на кордоні Македонії і Косово (СРЮ) внаслідок нападів албанських терористів та шляхи стабілізації становища.

Під головуванням України 8 березня відбулося засідання Ради Безпеки, з участю Верховного Комісара ООН у справах біженців Рууда Луберса, з проблеми біженців у Західній Африці. Вирішальне значення в регіоні Західньої Африки відіграє діяльність миротворчої місії ООН, у якій беруть участь понад 500 українських миротворців.

Під час урочистого відзначення 8 березня Міжнародного жіночого дня в штаб-квартирі ООН з привітанням до жінок всього світу звернувся голова Ради Безпеки ООН Володимир Єльченко. Цього ж дня за ініціятивою України Рада Безпеки вдруге в історії ООН Рада Безпеки ООН провела чергове засідання у формі неофіційних консультацій з балканської проблематики, яке стало своєрідним підсумком офіційних засідань і зустрічей, які відбулися цього тижня в РБ за участю Генерального секретаря НАТО Джорджа Робертсона, прем'єр-міністра СРЮ Зорана Жижича та міністра закордонних справ Македонії Серджама Керіма.

Постійне представництво України при ООН

Березень, замість ювілеїв, несе несподіванки

Ми запланували редакційну статтю до березневих роковин Карпатської України, бо її 60-річчя доля не дала відзначити як свято: від трагічного листопада 1998 року щонайменше рік громадське життя усього світового українства звелося до матеріяльної допомоги потерпілим від повені закарпатцям. Протягом 1999 року в нашій „Свободі" вміщено понад сто різноманітних публікацій на тему лиха в Закарпатті і на тему живого, конструктивного, практичного співчуття діяспорних установ і організацій, зокрема нашого УНСоюзу, які разом зібрали сотні тисяч долярів для потерпілих братів і сестер в Українських Карпатах.

І якщо глибше замислитися, то зробимо висновок, що 60-річчя Карпатської України таки було відзначене, й то в найкращий спосіб – єдністю українського народу в біді. „Ми щиро зворушені і глибоко вдячні не тільки за незмірну матеріяльну допомогу, – писав до редакції „Свободи" голова Закарпатської „Просвіти" Павло Федака, – адже не менш, а ще більш важливішим є усвідомлення, що всі ми – діти багатоманітної і єдиної за духом України". Мудрі слова. Творці Карпатської України, зокрема її Президент і духовний батько Августин Волошин, проголошуючи у березні 1939 року в Карпатах маленьку незалежну Україну – у неймовірно тяжких умовах щільного ворожого оточення – не могли б піднятися на цю вершину, якби не знали і не мали в своїх серцях цієї життєдайної істини – духовної єдности українства. Про це треба пам'ятати завжди, про це треба вголос згадувати кожного березня,і „Свобода" це завжди робила. Та ось – непередбачена і недобра вість: закарпатські села вздовж Тиси і Латориці знову, з початком цьогорічного березня, зазнали стихійного лиха. Вода забрала багато сотень будинків, зруйнувала сотні кілометрів доріг, електричні лінії, є людські жертви. До Ужгороду негайно виїхав Президент України Леонід Кучма.

Якою буде на цей раз реакція західньої української діяспори? В кожнім разі, можна передбачити, що багато з наших людей знову виявляться небайдужими до біди в Україні. Але на поверхню нашої громадської свідомости також, очевидно, спливе запитання: чому? Чому знову й знову Закарпаття зазнає такого фатального наводнення? Адже ж Тиса і Латориця – це все таки не Дніпро і не Міссісіпі, невже не можна їм дати ради? І ще одне: чому наводнення стаються все частіше? Що, народ більше грішить?

Ні, це результати варварського совєтського господарування, коли Карпатські гори безбожна антинародна влада буквально голила від лісів. Екологи добре знають, що існує пряма залежність між вирубуванням лісів і повенями, навіть зміною клімату. На жаль, влада незалежної України за це перше десятиріччя не тільки не змінила старого стану справ, а ще більше ускладнила його, бо олігархи і за рахунок решток карпатського лісу не проти були набити кишені – тобто за рахунок майбутніх стихійних лих і народної біди.

Життя любить зміни. Але щоб за своїм змістом вони були позитивні, приємні, народ, нація мусять поставити на сторожі добру і сильну волю. Щоб прикрі несподіванки не заважали людям нормально жити і плянувати свій завтрашній день.

СВОБОДА
Пам'ятаймо про Україну!
Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.
Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку - $25.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".
Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.
Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про те, як про нас пишуть

Написавши цей заголовок, аж хочеться мені додати, що треба писати не лише „як" пишуть, але також „що пишуть" і „хто це пише". Бо ж тепер справді розписалися про нас у цілій західній пресі, і не лише в США, але також у Західній Европі.

Коли б не зміст цих дописів, ми могли б бути горді, що врешті-решт Україна потрапила під перо міжнародних журналістів і публіцистів, до усіх провідних щоденників та журналів. Так, коли б не зміст... А то ми опинилися на видних місцях виключно завдяки скандалам у нашій незалежній Україні та завдяки поведінці її Президента та інших керівних у політиці осіб. Нагло і несподівано знайшлося місце на вістки про Україну на перших сторінках „Нью-Йорк Таймс", „Волл Стріт Джорнал", „Вашінгтон Пост", в усіх великих щоденниках Европи; про Україну знаходимо довші статті в почитних тижневиках, місячниках, включно із популярним і загально відомим німецьким „Дер Шпіґель". А все це „завдячуємо" Лазаренкові, Кучмі, Тимошенко, а перш усього – Г. Ґонґадзе, якого таємниче зникнення дало поштовх до такої „популярности" нашої батьківщини.

На жаль, не лише події сьогоднішнього дня поставили Україну на перші сторінки найбільших газет. Зацікавлення преси викликав горезвісний фільм про І-шу Дивізію УНА, який появився тепер у Великій Британії та пригадав різним ворогам українських змагань у Другій світовій війні події з-перед шістдесяти років. Цей фільм викликав широкий відгук у пресі, та, як і можна було сподіватися, назагал не надто прихильний. Тут „заговорила" також польська преса у Польщі і в США.

Завдяки прихильності одного із читачів О-КИ у мене на руках – тижневик „Впрост", що має кореспондентів по цілому світі. Саме у цьому номері з 14 січня знаходимо аж надто багато тексту, присвяченого українським справам і, на жаль, не оптимістичного. Правда, не знайшли місця у тому номері проблеми, зв'язані з Ґонґадзе, але зате знайшли місце нові кроки Президента України в обійми Росії, а конкретно „Ґазпрому". Крім відновлених закидів на адресу Дивізії УНА та її створення, вміщено велику статтю, що дала причину до відповідної обкладинки під назвою: „Чорнобиль – найбільший „блеф" XX сторіччя", в якій автор Марцін Роткевіч намагається довести, що величина і засяг наслідків вибуху реактора – це далекий від правди міт, вигаданий в певних цілях – передусім, щоб здобути увагу та співчуття і поміч світу.

Ось і доходимо, здається, вже до межі у неґативній настанові світової преси. Приходить момент, коли ми з певним острахом відкриваємо чужомовну пресу – з острахом, що знову знайдемо в ній і як неґативно там представлені українці та Україна.

А все ж з часом знаходиться і ясний промінчик. Минулого тижня один із вірних читачів „Свободи" передав сторінку із широко почитного, не лише в Німеччині, часопису „Франкфуртер Альгемайне Цайтунг", в якому вміщено довгий репортаж молодого німецького журналіста М. Мартенса про український Нью-Йорк. Відвідавши широковідому крамницю „Сурма" та подавши велику світлину крамниці, німецький журналіст перевів інтерв'ю з власником, відтак відвідав заряд УКЦ св. Юра, а на кінці зустрівся зі мною. Все це разом дало йому можливість щиро та з повним зрозумінням накреслити картину українських поселенців в Нью-Йорку від часів Першої світової війни до сьогодення і „четвертої хвилі" у прихильному та позитивному світлі. Значить, можна ще і сьогодні писати про Україну та українців добре, без найменшої злоби та упередження. Бо нам здається, що ця неґативна хвиля статтей та відомостей „як" про нас пишуть, насуває таки думку „хто" пише і чому.

О–КА

Читаючи Альманах – 2001...

Мабуть, зайве писати, що Альманах УНСоюзу на 2001 рік вдався. Мою статтю я послав був у незлому стані, але вона виграла значно більше після поліпшення окремих місць. Тому складаю подвійну подяку за „Славу", і сподіваюся на дальше співробітництво.

Роман Савицький, мол.,
Кранфорд, Н. Дж.

...Вітаю видавців Альманаху – 2001! Читаю з інтересом.

Любов Дражевська,
Нью-Йорк

... Дуже гарний Альманах – 2001, цікаві статті. Неприємне враження, одначе, викликає невдалий вірш Івана Драча. Тарас Шевченко має багато портретів, але цей, у шапці і кожусі, думаю, користується великим сентиментом у народі, бо виглядом він є близький до нього, тим більше, що вся творчість Шевченка була присвячена його рідному народові. Нехай не турбується пан Драч, цей портрет ніяк не робить меншевартісним нашого генія.

Любов Коломиєць,
Чикаго

Що діється у Верховній Раді?

КИЇВ. – В Україні триває акція "Україна без Кучми." На вуличних мітинґах цієї акції (далеко не масових) виступають і члени Верховної Ради, де роздирають одежу з висловами обурення на Президента Леоніда Кучму – замість працювати в кулуарах парляменту над механізмом імпічменту Президента. Тим часом Президент у своїх публічних виступах нагадує, що займає першу посаду в країні, бо здобув її на виборах.

Це правда — з часу виборів 1999 року, згідно з опитуваннями, рейтинґ Леоніда Кучми знизився. Багато людей, яким тяжко живеться, надіються на те, що, замінивши Кучму, їм буде краще жити, тому йдуть на мітинги. І чомусь не думають про те, що навіть якщо б в Україні вже існував механізм імпічменту, то цей суд у парляменті мав би довести вину Леоніда Кучми, заки усунути його з посади. Процес нелегкий, і його результату не можна передбачити.

Але насамперед законодавцям треба б створити механізм імпічменту, збудувати засіб переправи на другий берег. Те саме можна б сказати про механізм, який зробив би підзвітним законодавчому органові — себто народові України в особах його представників – Генерального прокурора, якого повноваження були визначені ще тоді, коли Україна жила в тоталітаризмі. Біда в тому, що нині у Верховній Раді є всього 111 депутатів, які згідні подати свій голос за обмеження широких прерогатив прокуратури. Значить, треба попрацювати над тим щоб здобути більшість. За умов демократії – це довга робота.

Так само не можна сподіватись швидкого прирівняння ветеранів Радянської Армії і ветеранів формацій таких самих українців, але які воювали совєтів. Для цього законопроєкту знайшлось всього 113 депутатів, які голосували "за", 124 — "проти", троє утрималися, а аж 157 воліли не голосувати... До речі, законопроєкт у справі реабілітації "не тих" ветеранів висунули чотири члени Народного Руху України, і під час голосування усі члени фракції НРУ (Геннадія Удовенка) голосували "за". Їх підтримав 21 член фракції Українського Народного Руху (Юрія Костенка: ніхто „проти", але один не голосував), майже половина фракції „Яблуко" (Михайла Бродського), майже усі члени фракції Реформи-Конґрес (Віктора Пинзеника) і 17 з 28 членів „Батьківщини" (Юлії Тимошенко) були згідні реабілітувати упівців і дивізійників. Але ні один із соціялістів (Олександра Мороза) не підтримав цієї справи, ні один із комуністів (Петра Симоненка), а об'єднані соціял-демократи, де членом є екс-президент і український "елдер стейтсмен" Леонід Кравчук, дали своїх п'ять голосів "за", ні одного "проти", а аж 25 з депутатів цієї фракції в той час "пішли покурити," або щось перекусити в парляментському буфеті, і таким чином опинились у більшості, яка не голосувала.

Так виглядають справи в парляменті України. А тут в додатку до акції "Україна без Кучми" створився Форум національного порятунку (також опозиція до Кучми), який бачить порятунок України у перетворенні її в парляментську державу — і то ще цього року! Дарма, що тут доведеться змінити Конституцію, а для зміни конституції треба багато більше голосів, ніж для звичайного законопроєкту. Де ж ці голоси знайдуться, коли не було їх досить, щоб підвищити статус нечервоноармійських ветеранів і підтвердити верховенство обраних народом депутатів над призначеним Генеральним прокурором?

Тому коли нині так багато людей в Україні і поза Україною говорять про політичну кризу, може, варто замислитись над кризою – нинішньою і майбутньою – в парляменті, де найбільше голосів (112) і дисципліни має Комуністична партія. У сусідній Молдові, в неділю компартія здобула абсолютну більшість в парляменті – головно тому, що демократи і реформісти вовтузились, а комуністи давали обіцянки „світлого" майбутнього. Варто замислитись і над тим: коли якимсь чудом вдасться перетворити Україну в парляментську державу, а комуністи здобудуть в парляменті абсолютну більшість, то...

То, може, краще було б, коли б українські політики трималися правил гри, а законодавці сиділи в парляменті і творили закони, які мали б підтримку принаймні 226 голосів — замість видумувати нові правила гри?

Р. Л. Хомяк

Про відшкодування примусовим робітникам

Повідомляємо українців, які сьогодні проживають поза територіями колишнього СССР, Польщі і Чеської Республіки та які в роках Другої світової війни були жертвами нацистської Німеччини в одній з наступних категорій:

а) невільничими робітниками у німецьких концентраційних таборах, ґеттах та інших закладах у країні власного поселення або поза нею;

б) примушеними працювати в Німеччині чи на території, окупованій німцями, для приватної чи публічної німецької фірми;

в) вивезені з країни поселення до Німеччини чи іншої окупованої німцями країни для роботи в сільському господарстві;

г) об'єктами медичних експериментів;

ґ) дітьми невільничих чи примусових робітників, які опинилися у закладах праці та зазнали фізичних травм;

д) тими, які зазнали фізичних травм;

е) батьками дітей невільничих чи примусових робітників, які померли у закладах праці.

Якщо ви належите до якоїсь з цих категорій, то можете виповнити та внести до Міжнародної організації міґрації до 11 серпня 2001 року формальне подання про відшкодування. Подання можна отримати від Міжнародної організації міґрації (International Organization for Migration), 1752 N.Street N.W., Suite 700, Washington, DC, 20034 USA. Tel.: 1(866)443-5187, Fax: 1(602) 862-1879, E-mail: gflcp-dc@iom-int.Internet:www.compensation-for-forced-labour.org.

Світовий Конґрес Українців

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Від постмодернізму до ґендерних студій

(або дещо про нову термінологію в літературознавстві)

Лариса М. П. Залеська Онишкевич

Не раз доводиться чути коментарі освічених осіб, які не близькі до літератури, що вони не розуміють нової термінології літературної критики. Що це – ґендерні студії? Що це – „„інакість тих других", „інших", що це таке – „маргіналізація"?

Літературознавство останніх 20 років – це доба різних ***-ізмів,*** які запровадили не тільки інший спосіб розуміння або „прочитання" літературного твору, але також нові слова або нові значення давніших слів. Деякі з цих визначень існували в наукових дослідженнях уже пів століття, а тепер стали більше вживаними в Україні. Крім літературної критики, такі слова-терміни є також у соціологічних, психологічних, політологічних, фолкльористичних та інших дослідженнях. Погляньмо кілька напрямів або „-ізмів" і кілька пов'язаних з ними термінів.

Постмодернізм. Це напрям-реакція на попередній період модернізму (кінець XIX до половини XX століття). Постмодернізм раніше дехто називав поставанґардизмом; він не має точної періодизації, бо одні вважають, що він існував уже 1939 року, а інші – що аж 1950 року. В Україні постмодернізм почав розвиватися в 1980-их роках і поширився щойно в 1990-их роках. Та в українській літературі діяспори він появився ще 1946 року, зокрема у творах Ігоря Костецького і частково у Людмили Коваленко. П'єси Костецького випередили стилем п'єси відомих Южена Йонеско („Лисе сопрано" або „Голомоза співачка", 1949) та твори Самуеля Беккета („Чекаючи на Годо", 1953).

Постмодернізм уживає інтертекстуальність (для бажаного ефекту запозичування відомих тем, стилів та засобів інших письменників), еклектичність, фрагментацію тексту, висловлення погляду на правду або її брак, розвал ідеологій, ілюзорність реальности. Увага звернена на ***не-героя***, тобто на людину, яка не є в центрі дій або уваги, тільки на окраїнах, вона „маргіналізована" на „іншу" або „ту другу" людину (по-англійськи відомий вислів як „the Other"). Увага звернена на одиницю та її ідентичність (тотожність) або відсутність; тому герой часто роздвоєний або розтроєний, наявна втрата індивідуальности, звідки часте вживання масок. З цим пов'язані також пародіювання, заграваня, скрите кепкування зі серйозного і влади, „карнавалізація". Постмодернізм виявляє також інакший підхід до проблеми часу (який може бути релятивним) і реальности, яка часто передавана як ірреальність. Мова використана як засіб гри.

Ці засоби зокрема трапляються у сучасних прозаїків України – письменників „Бубаїстів" та Івано-Франківської групи – зокрема відомі вже в Америці твори Юрія Андруховича („Рекреації", „Московіада" і „Перверзія") та Іздрика (автор уживає тільки прізвище). Твори Іздрика витончені (його недавні „Острів Крк", „Воццек" та „Подвійний Леон", яких рекламують, що включають „філософські забави"). Сучасних посмодерничних авторів також ділять на згадувану „західню" групу і житомирсько-київську" (Євген Пашковський, Богдан Жолдак).

Дух постмодернізму наявний також у театральних постановках. Театр ім. Леся Курбаса зі Львова, який тепер гостює в Америці, ставить „Сон", із поясненням свого підходу: це, мовляв, „музично-поетична забава на тексти Тараса Шевченка". Очевидно, звичної „забави" ми не бачимо, але у гротескно іронізуючих сценах „забав" – сильніше вдаряє передана думка, вона більше підкреслена, ніж у реалістичному чи „серйозному прочитанні". Крім того „забава" перегукується із доданим окресленням, яке Шевченко дав поемі – „комедія". Ця „забава" пов'язана з теорією гри або вільної гри, яка допомагає виявити новий спосіб бачення.

Постколоніялізм. Колись уживали цей термін головно про країни „третього світу", а тепер дехто додає і Австралію та Ірляндію. Стан постколоніяльности стосується не тільки продукту системи, себто колонізованих осіб та їхньої культури й психики, але також їхнього життя і творчости вже після звільнення. Під час колоніяльного домінування культура поневолених була штучно обмежена і знижена, тим-то у перші десятиліття звільнення цим народам важко стати самодостатніми. Їхня інтелектуальна еліта не може легко „перебудуватися", бо довший час їх у проміжку кількох ґенерацій виховували на „образ і подобіє" колонізатора щодо панівної мови, культури й системи вартостей.

Після розпаду СРСР деякі дослідники запримітили, що, оскільки Союз був явно колонізаторським, подібні явища проявилися в неросійських країнах колишнього Союзу, а тому пострадянська культура є також типово постко-

(Закінчення на стор. 21)

Уточнення тексту

З уваги на друкарські похибки у статті дійсного члена Академії Інженерних Наук, дійсного члена НТШ Любомира С. Онишкевича „Як створився Всесвіт?", уточнюємо текст:

– у 7-му рядку 2-го параграфу слід читати: 15 більйонів;

– останні два речення статті (с. 5) слід читати: „...а така операція в математиці є неприпустима...";

– у перенесеній на стр. 14 частини статті, посередині 2-го параграфу, треба читати: 10^{-34}. – **Ред.**

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Союзівка запрошує ваших дітей на літні табори

У минулих двох тижнях читачі „Свободи" і „Українського Тижневика" могли ознайомитися із списком всіх дитячих таборів, запланованих на липень і серпень цього року на нашій Союзівці. Список довший, ніж попередніх років.

З огляду на те, що на оселі Українського Братського Союзу „Верховина" танцювальні і спортові табори цього року не відбудуться, адміністрація Союзівки подбала, щоб ці всі табори могли продовжуватися на Союзівці, і в тому самому часі, як у минулих роках. Також будуть продовжуватися всі табори, які відбувалися кожного року на Союзівці.

Читачі, особливо ті, які плянують післати дітей до наших таборів, напевно звернули увагу, що оплати за табори цього року уже багато вищі, як попередніми роками. Хочемо вияснити, чому ми не могли затримати таборові оплати у висоті з попередніх років.

В січні ц. р. Екзекутивний Комітет присвятив кілька днів, щоб визначити наші дійсні видатки, зв'язані з таборами та іншими акціями на нашій оселі. Ця перевірка була спричинена фактом, що від довгих років Союзівка є збитковим підприємством, її дефіцит становить 450,000 річно і УНСоюз все мусів його покривати. Цей дефіцит включає заразом дефіцит з провадження дитячих таборів.

З огляду на факт, що наша організація в наступні роки більше таких дефіцитів не буде спроможна покривати, Екзекутивний Комітет старається поробити різні заходи, щоб дефіцит зменшити до суми, яка є організації під силу. Якщо нам це не вдасться осягнути, майбутність Союзівки, яку ми всі так любимо, буде загрожена.

Екзекутивний Комітет старався встановити денний кошт вдержання одного таборовика у таборах. Крім коштів харчів, які треба закупити, зварити і подати, зачислено ще дуже малу частину видатків Союзівки на адміністрацію, платні працівників, зв'язаних з таборами, видатків на світло і газ, чищення, направи, вдержання басейну, премій за забезпечення від вогню і нещасних випадків, і т. п.

Ми переконалися, що всі видатки разом далеко перевищують таборові оплати з попередніх років. На базі наших теперішних видатків встановлено наш денний кошт вдержання одного таборовика у висоті приблизно 45 долярів денно. Кошт табору залежить від того, як довго табір буде тривати, і які є оплати за учителів-інструкторів. Оплати за інструкторів встановляє і збирає сам провід таборів, і Союзівка не має до них жодного відношення. Також певні табори вимагають плату за їх таборове забезпечення. Тому що власник оселі, де відбуваються табори, тобто УНСоюз, і провід таборів мають осібне таборове забезпечення, внесено додаткову оплату за таборове забезпечення.

Взявши до уваги наші таборові оплати з попередніх років, ми прийшли до висновку, що УНСоюз (як і УБСоюз) підтримували ці табори своїми великими субсидіями протягом довгих років, і тому вони були такі низькі. На жаль, такі щедрі субсидії не є можливі в майбутньому. Нові таборові оплати встановлені у такій висоті, щоб тільки покрити наші видатки, зв'язані з цими таборами. Наші табори є малі, 45 або 60 учасників, залежно від табору, а відношення числа таборовиків до опікунів є низьке.

Ми щиро віримо і надіємося, що родичі приймуть ці наші вияснення щодо підвишки таборових оплат і дадуть можливість своїм дітям приємно провести літній час на нашій гарній оселі Союзівці та заразом скористати з високопрофесійних інструкторів, які провадитимуть цими таборами.

Уляна Дячук,
предсідник УНСоюзу

Нові члени УНС

Зіна, Данилко, Степанко (внизу зліва) Бондаренки, діти Ангеліни Бондаренко, нові члени 496-го Відділу УНС. Записала своїх внуків до УНС бабця Антоніна Ковальчук.

Адріяна Марія Телюк, дочка Ірини і Петра Телюків з Сілвер Спрінґ, Мериленд, нова членка 358-го відділу УНС. Її записав хрещений батько Тарас Шмаґала мол.

Померла Любов Курінна-Менжега

7 лютого ц. р. українська громада Міннеаполісу і Сейнт Полу прощалася з Любою Менжегою, яка відійшла після довгої і тяжкої хвороби. Люба народилася 14 серпня 1922 року в селі Товмачі, Шполянського району, Черкаської области в родині Купріяна і Палагеї Курінних, як найстарша з трьох сестер. Коли в 1933 році почався голод, батьки, рятуючи родину, виїхали до Дніпропетровська. В 1938 році Люба поступила в медичний інститут, але згодом перейшла до металюргійного інституту на вечірнє відділення, бо вдень працювала на різних роботах, аби допомогти батькам виростити менших сестер і брата. На війні загинули її батько і брат. Люба вийшла заміж і в 1942 році переїхала з чоловіком до Холму, звідки почалася її дорога на захід.

В Мюнхені Люба закінчила фармацевтичний факультет УТГІ. Переїхала до США в 1950 році і завершила освіту в Міннесотському університеті, після чого 37 років, до виходу на пенсію, працювала в лікарні. У США вона відразу включилася в життя української громади в Міннеаполісі, була головою відділу УККА впродовж 13 років, після чого впродовж 8 наступних років була головою відділу Українсько-Американської Координаційної Ради, активною членкою Товариства Прихильників УНР, членом Української Революційно-Демократичної Партії, членом Фундації ім. І. Багряного, членом Товариства Одумівських Приятелів, постійно виконувала різні обов'язки як член управи Української православної церкви

Св. п. Любов Курінна-Менжега

св. Михаїла в Міннеаполісі. Любов Курінна-Менжега була довголітньою активною членкою УНСоюзу, головою Контрольної комісії 345-го Відділу УНС.

Ця втрата болісно відчуватиметься особливо тепер, коли в міннесотській громаді триває зміна поколінь, і завдання збереження національного обличчя українського етносу набирає вирішального значення.

Вічна їй пам'ять!

Д-р Анатолій Лисий

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ,
23 БЕРЕЗНЯ 2001 р.

Нью Йорк. Річні збори 194 Відділу відбудуться о год. 4-ій по пол. в приміщенні „Самопомочі", 98 Друга Авеню. В програмі: вибір нової управи на 2001 р. та різні справи відділу. За Управу: Юрій Костів – голова, Оксана Лопатинська – секретар.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
25 БЕРЕЗНЯ 2001 р.

Лорейн, Огайо. Річні загальні збори 233 Відділу УНСоюзу „Т-ва Українська Молодь", відбудуться о год. 3-ій по пол. в залі будинку української католицької церкви св. Івана Хрестителя. Проситься всіх членів прибути разом з родинами й приятелями. Якщо на означений час, на збори не прибуде вимагана статутом кількість членів, збори відбудуться на 15 хвилин пізніше при будь-якій кількості. Після зборів відбудеться гутірка з перекускою. Степан Ганчарик – голова, Юлія Кришталь – секретар.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Диво-Коляда у виконанні 125-го відділу СУА

НЬЮ-ЙОРК. – Українська громада мала нагоду почати новий 2001 рік у прекрасному святочному настрої, коли до Українського Народного Дому в неділю, 21 січня, загостила традиційна Коляда, у виконанні 125-го Відділу СУА, разом із вокальним ансамблем „Промінь". У Коляді виступали також бандуристи з Кобзарської школи в Нью-Йорку та дует „Черешеньки". Із сцени лунали колядки й щедрівки, гомоніли струни бандур, радісно віншували діточки, діяла Шопка, гралась Маланка з Василем. Зливалось урочисте з веселим в гармонійну цілість, в одну глибоко зворушливу „Диво-Коляду".

У постановці Коляди взяла участь більшість членок 125-го відділу СУА, разом із їхніми чоловіками та дітьми. Заохотили до участи усіх своїх талановитих друзів. На гарно прибраній сцені виступало майже 40 осіб, в чудових народних строях та в мистецьки виконаних костюмах. Приспівували їм 12 членів ансамблю „Промінь", котрі підготували до Коляди 30 пісень.

Програма складалася з двох частин. У першій дії представлений Вертеп, в якому переплітався спів колядників з драматичними сценками з Різдва Христового. У другій – представлені свято-йорданські традиції Щедрого Вечора, а також зустріч Нового Року – Маланки.

Як вияснено в програмці, забава Маланки (хлопця, перебраного за дівчину) з Васильком (дівчини в одягу хлопця) в давній хліборобській культурі символізувала зустріч старого року з новим, відродження природи, початок нового циклу життя. А за традиціями дохристиянських часів – коза була символом добробуту в новому році.

Ці новорічні вірування та звичаї були особливо цікавими для багатьох глядачів, бо за останнього півстоліття на еміґрації ставилось тільки Вертепи-Шопки. Натомість традиція Маланки, перетворившись виключно в забаву з танцями, втратила свій основний фолкльорний характер. Тож в цій „Диво-Коляді" на ньюйоркській сцені відтворилось щось майже незнане, але рівночасно рідне й близьке, немов пригадувався призабутий сон. В програмі виступило тріо бандуристів – Марійка Попіль, Алла Куцевич й Іван Лехітський, тріо Ірина Гречко, Людмила Грабовська і Алла Куцевич, солісти Іван Лехітський, Теодор Боднар і Оксана Харук-Боднар та молоденькі сестрички Лідія і Ґабріела Орос, знані як „Черешеньки".

Режисер Коляди – талановита молода волинянка Алла Куцевич, колишній мистецький керівник Фолкльорного театру Остапа Стахова у Львові, який від 1986 до 1996 року з виступами об'їхав цілу Україну, а також США, Канаду і Европу. Тепер вона – учителька гри на бандурі при Музичному Інституті в Нью-Йорку та член 125-го Відділу СУА. Для членів новоствореного (у 2000 р.) 125-го Відділу СУА в Нью-Йорку цей виступ був першим яскравим виявом їхньої культурно-освітньої діяльности. Відділ складається виключно з молодих жінок з т. зв. „четвертої хвилі", на чолі з музично обдарованою головою Людмилою Грабовською.

Натомість вокальний ансамбль „Промінь" під проводом його засновника та дириґента Богданни Волянської, – це в більшості уродженці Америки, діти післявоєнних політичних еміґрантів 1940-их і 1950-их років, котрим батьки прищепили любов до української культури, рідної пісні. Ансамбль, який вже 29 років виступає на різних сценах північно-східнього побережжя США, радо приймає до свого гурту любителів української пісні з усіх „хвиль". До ансамблю останньо прилучились А. Куцевич та Л. Грабовська. Панувала особлива, чарівна атмосфера, яку ледве чи можна описати словами. Здавалось, що ми не в Народному Домі в Нью-Йорку, а десь в Україні, мандруємо веселим гуртом з колядою...

Шкода тільки, що, може, через велику сніговію в ранніх годинах 21 січня більше українців з Нью-Йорку та околиці не скористали з цієї рідкісної нагоди – побачити живі народні традиції, представлені на високому мистецькому рівні.

Молоді жінки 125 Відділу, котрі бачили коляди у своєму дитинстві на селах України, успішно передають цю цінну традицію не тільки ньюйоркській громаді, але й своїм дітям, котрі перший раз її бачили і брали в ній участь. Наймолодшому „акторові" Данилкові Рудю, синові членки відділу Марійки Рудь, колись пригадають, що він, півторамісячним немовлятком, бездоганно грав ролю Ісусика у своїй першій Коляді, на велике здивування та подив публіки.

Після закінчення програми глядачі винагородили виконавців своїми оплесками, а присутні голова СУА Ірена Куровицька і голова ньюйоркської округи СУА Надя Савчук склали привіти і квіти новому відділові на руки голови Л. Грабовської.

Гандзя Савицька

Фото Степана Слуцького

В ролі пастушків – Алла Куцевич (справа) та Ірина Онуфрів

Веселе товариство разом із „красунею" Маланкою (Мирославом Грабовським) заходить до господарів на Новий Рік. Зліва – соліст-бандурист Іван Лехітський.

Три царі (зліва): Ярослав Бідник, Михайло Босак і Славко Грабовський.

Молоді учасники (зліва) Лідія і Ґабрієла Орос, Юлія Слуцька і Яринка Бідник.

Перед річницею Чорнобиля

НЬЮ-ЙОРК. – Наближається 15-та річниця трагічної катастрофи на нуклеарній станції в Чорнобилі, над річкою Прип'ять. І хоча всі її атомові реактори з кінцем 2000 року зупинено, та залишились серйозні проблеми технічного, економічного, соціяльного ґатунку, що вимагатимуть уваги і зусиль протягом довгих літ. Особливої опіки і допомоги потребують діти.

Тому, відзначуючи цю сумну річницю, треба апелювати до міжнародної спільноти у справі необхідної помочі для України. У системі ООН буде нагода говорити про це під час сесії 26 квітня 2001 року, присвяченій пам'яті Чорнобиля, з участю високих представників трьох потерпілих країн – амбасадорів від України, Білорусі і Російської Федерації. Ця цілоденна сесія відбудеться в рамках 10-ої міжнародної конференції: „Здоров'я і довкілля" (заходом НДЖО, організації „Світове передання інформації", при співпраці урядів України і Греції та з допомогою Фонду „Діти Чорнобиля" з Нью-Джерзі).

Конференцію вестиме президія в складі: д-р Христина Дурбак, д-р Бернард Д. Ґолдстін і д-р Зенон Матківський. Інші теми конференції – це „Глобалізація і здоров'я" (25 квітня) та „Молодь і мідія" (27 квітня), з участю доповідачів із аґенцій ООН і наукових кіл.

Ця міжнародна конференція в ООН у квітні на високому рівні притягне міжнародну публіку, і добре було б бачити у великій конференційній залі багато українців. Вступ на конференцію вільний (на всі три дні), але треба вчасно зголоситися, щоб дістати перепустку до будинку (при інформаційнім столі в залі для відвідувачів, в день конференції). Полуденок 26 і 27 в ресторані для делеґатів (оплата – 75 дол.).

Організатори просять переслати реєстрацію разом з оплатою (якщо участь в полуденку плянована) на адресу: World Information Transfer, Inc. (WIT) 451 Park Avenue South, 6th Floor, New York, NY 10016. E-mail: wit1986@aol.com Fax: (212)686-2172. Тел.: (212) 686-1996.

Дора Рак

Зустріч ректорів України в Німеччині

БОНН, Німеччина – 4-6 лютого тут відбулася Українсько-німецька конференція-виставка на тему: „Стан і перспективи співпраці між українськими і німецькими вищими навчальними закладами".

В склад української делеґації увійшли 40 ректорів (або їхні представники) різних вищих навчальних закладів України, під проводом міністра освіти проф. Василя Кременя і президента Спілки ректорів ВНЗ України проф. Віктора Сколенка. З німецької сторони були представники різних університетів та інститутів, які підтримують зв'язки з Україною, і представники уряду: д-р Уве Томас – державний секретар федерального міністерства освіти і досліджень, проф. д-р Еріх Тіс – генеральний секретар постійної конференції міністрів культури і освіти земель ФРН, проф. Калус Ландфрід, – президент Конференції ректорів Німеччини і Доротея Фіттерлінг – керівник відділу німецької служби академічних обмінів. В рамках цієї зустрічі відбулася виставка „Вища освіта України сьогодні", пресова конференція і ділові наради, під час яких обговорено існуючі академічні контакти і партнерство між Україною і Німеччиною та підписано низку договорів.

На одній з пленарних сесій виступив ректор УВУ Леонід Рудницький з коротким словом про Український Вільний Університет, а у дискусіях подав ряд пропозицій для покращання програм обміну студентів.

Учасників конференції привітав посол України в Німеччині Анатолій Пономаренко, який висловив своє вдоволення, що між учасниками нарад є також ректор Українського Вільного Університету. У конференції взяла участь також Лариса Хоролець, радник українського посла в Берліні.

Пресова служба УВУ

Традиція єднання пластової родини

Крайова комендантка пл. сен. Марта Кузьмович в присутності бунчужного свята ст. пл. Любомира Конрада проводить іменування пластунок вірлиць пл. розв. Наталки Гудь (зліва) та пл. розв. Андреї Матли.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Пластова Станиця відбула традиційну „Свічечку" 13 січня ц.р. в Українському Освітньо-Культурному Центрі. Члени Пластової Станиці – від наймолодших пташат до сеньйорату, батьки та гості виповнили залю. Була присутня Крайова комендантка юнацтва пл. сен. Марта Кузьмович. Станичний, пл. сен. Богдан Гарасевич, привітав усіх присутніх, а „Свічечку" відкрито молитвою та Пластовим гимном. Писар свята, пл. сен. Тереня Жмуркевич прочитала короткий нарис про „Свічечку". Ця пластова традиція почалася у 50-их роках, коли українські пластуни у вільному світі запалювали свічечку і духово єдналися зі своїми братами і сестрами в поневоленій Україні. Сьогодні звичай „Різдвяної Свічечки" продовжує жити. Це гарна нагода спільно заколядувати та скласти святочні побажання.

Розпочалася святочна частина зі запаленням свічок, а тоді представники всіх уладів складали святочні привіти та побажання. Від новацтва віншували Наталка Тарасюк і новак Андрій Зварич. Курінна 4-го куреня пл. розв. Наталка Гудь і курінний 1-го куреня пл. розв. Андрій Гарасевич передали святочний привіт від юнацтва. Рівнож, виступили з побажаннями від сеніорату пл. сен. Марія Касіян, а Василь Кузьо від батьків і Пластприяту. Крайова комендантка юнацтва, пл. сен. М. Кузьмович тепло привітала всіх присутніх і показала нову відзначку на третю юнацьку пробу скоба-вірлиці.

Святочна частина була завершена розподілом просфори між усіма присутніми та спільним колядуванням. Опісля відбувся церемоніял, в котрому дві юначки з 4-го куреня, пл. розв. Наталка Гудь і пл. розв. Андрея Матла, були іменовані на ступінь пластунок-вірлиць. М. Кузьмович провела церемоніял в присутності батьків юначок.

Традиційна пластова „Свічечка" була закрита відспіванням новацької вечірньої молитви і гимну.

Пл. сен. Ірена Зварич

Бафало і Дрогобич – побратими

БАФАЛО. – Восени минулого року група українсько-американських професіоналістів і бізнесменів у Бафало на чолі з президентом Юрієм Гайдучком заініціювала створення Комітету „Бафало-Дрогобич – міста-побратими". Спеціяльну угоду про це побратимство підписали п. Масієло і п. Радзієвський, посадники обидвох міст – американського і українського. Громадський комітет міст-побратимів працюватиме задля поглиблення взаємин між Україною і Америкою. Програма передбачає взаємний обмін між різними клюбами, школами, мистецькими одиницями тощо.

Співголовою Комітету в Україні є Тарас Гентош, генеральний директор великого готелю „Тустань" у Дрогобичі, керівник Дрогобицької Спілки Української Молоді, а в США – Еміль Бандрівський з Бафало. Його заступник – о. Стефан Куклич, а в референтурах – відомі члени місцевої української громади.

Хто хоче докладніше довідатися про діяльність Комітету міст-побратимів, просимо телефонувати до Бафало на: (716) 847-1281.

Е. Бандрівський

Дитяча „Світличка" СУА

ПАРМА. – Рік тому Відділи 33 і 12 Округи СУА в Огайо, де головою є Іванка Шкарупа, створили дитячу „Світличку", яку відвідує 16 дітей у віці 3-5 років. Учителькою „Світлички" є Надя Русенко, котра закінчила Київський державний університет та відповідні допоміжні курси у США. Зайняття дітей в „Світличці" відбуваються три рази в тижні, в домівці СУА, в Астродомі, при катедрі св. Йосафата в Пармі, та складаються з навчання молитви, пісні, говірки, забави та ігор. Діти вже мали змогу похвалитися своїми знаннями, здобутими в „Світличці", на виставках в честь Св. Миколая, святі Матері, у відзначенні 75-ліття СУА. „Світличка" СУА в Пармі є гідним прикладом до наслідування.

Д-р Володимир Боднар

Діти із „Світлички" в Пармі моляться з учителькою Надею Русенко.

Діє новий Богословський Стипендійний фонд

Надано 25 стипендій семінаристам

Здібні, але незаможні семінаристи трьох українських православних семінарій в Тернополі та Івано-Франківську в цьому академічному році отримали 25 стипендій із новоствореного Стипендійного фонду ім. прот. д-ра В. Левицького. Стипендійний фонд заснувала паніматка Галина Левицька з Міннеаполісу, Мінн., для вшанування пам'яті прот. д-ра Володимира Левицького в 32-гу річницю його смерти.

Стипендійний Богословський фонд ім. прот. д-ра Володимира Левицького створений при Українському Православному Товаристві св. Андрія – неприбутковій, допомоговій організації в США. Стипендійну комісію в Україні очолює Марія Озмовська, голова Івано-Франківського Православного Братства. Завданням цієї комісії є підбирати кваліфікованих кандидатів для отримання стипендій, слідкувати за навчальним проґресом стипендистів та звітувати за висліди своєї праці.

Отець Володимир Левицький народився 1898 року у старій священичій родині, з якої вийшли Митрополит Галицький Михаїл, Єпископ Полтавський Парфеній, Єпископ Перемиський Іван та дев'ять поколінь священників. Закінчив гімназію в Коломиї і вступив на факультет філософії у Львові. Коли розпочались Визвольні змагання, поринув у вир боротьби за волю України як сотник Української Галицької Армії, а потім – армії Української Народної Республіки. Був ранений, ледве вижив з тифу.

Після війни Володимир Левицький повернувся до навчання. Здобув докторат з богослов'я у Львові і докторат з філософії у Відні. В 1930 році прийняв священичу висвяту. Працював як священик на Поділлі, водночас провадив широку громадсько-освітню діяльність. Під час Другої світової війни був підпільником, потім генеральним секретарем Українських Національних Організацій (УНО) в Західній Европі. Після закінчення війни був душпастирем Української Православної Церкви в Німеччині.

Паніматка Галина Левицька.

Прот. д-р Володимир Левицький.

В 1949 році о. Володимир виїхав до Америки. Оселився у Філядельфії, де став редактором органу Української Православної Церкви в Америці „Дніпро" та секретарем Архиєпископа Іоана Теодоровича. Був душпастирем кількох українських православних парафій, організатором парафії св. Андрія Первозванного у Вашінґтоні. Усвідомлюючи потребу національного і релігійного виховання молоді, о. Володимир наполегливо працював для розвитку парафіяльного шкільництва. Мужньо виступав в обороні правопрядку в Церкві, не боячись відверто висловлювати свої переконання. Був дійсним членом Української Вільної Академії Наук та Наукового Товариства імени Шевченка, написав багато наукових розвідок та статтей. Останні роки свого життя о. Володимир провів у Міннеаполісі, де здобув загальну пошану як добрий пастир, проповідник, учитель. З особливою любов'ю він викладав історію України, наголошуючи світлі сторінки нашого минулого і закликаючи молодь подбати, щоб таким світлим було все наше майбутнє. Помер о. протопресвітер д-р Володимир Левицький 30 вересня 1969 року.

Товариство св. Андрія та родина Левицьких апелює до всіх людей доброї волі підтримати відродження духовости нашого народу через виховання добрих, відданих пастирів Церкви. Щедрі пожертви дадуть можливість для новоствореного фонду допомоги все більшій кількості студентів в духовних школах України.

Однорічна оплата за навчання одного студента в семінаріях становить 250 дол., бажаючі можуть забезпечити стипендію одному студентові для вшанування пам'яти дорогої особи, чи для відзначення важливої події в житті родини. Додаткові інформації про Стипендійний Богословський фонд ім. прот. д-ра В. Левицького можна отримати, телефонуючи на (201) 460-0190. Звільнені від податку пожертви можна висилати на адресу: St. Andrew's Society; Rev. Levytzkyj Scholarship Fund; 1023 Yorkshire Dr.; Los Altos, CA 94024.

Люба Левицька,
Редмонд, Ваш.

Вшанували наукову спадщину О. Оглоблина

З нагоди 35-ліття Українського Історичного Товариства та 100-ліття від дня народження Олександра Мезька-Оглоблина, першого президента УІТ, президента і почесного президента УВАН у США, почесного члена НТШ, Асоціяції українських університетських професорів, Українського Інституту Гарвардського університету, Українське Історичне Товариство, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, УВАН, Асоціяція українських університетських професорів і – вперше – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича та Національний університет „Острозька Академія" провели ювілейну наукову конференцію, що її організував проф. Любомир Винар, президент УІТ і редактор журналу „Український Історик". Вона відбулася 19 листопада 2000 року в будинку НТШ в Нью-Йорку і складалася з двох сесій та презентації найновіших видань проф. Олександра Оглоблина.

На першій сесії (кер. Л. Винар та В. Омельченко) з доповідями виступили директор Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича, академік Я. Ісаєвич („Внесок Українського Історичного Товариства і „Українського Історика" в українську історіографію"), доцент Національного університету „Острозька Академія" Алла Атаманенко („Розвиток Українського Історичного Товариства в Україні: діяльність і видання"), дійсний член НТШ, УВАН і УІТ д-р Олександер Домбровський („Генеза Українського Історичного Товариства"), проф. Любомир Винар („УІТ і сучасні завдання української історичної науки").

На другій сесії (кер. О. Домбровський, А. Процик), присвяченій проф. О. Оглоблину, було обговорено важливі аспекти його життя, діяльности, наукової і літературної творчости. У сесії взяли участь Алла Атаманенко („Історіографічна спадщина О. Мезька-Оглоблина"), Любомир Винар („Діяльність О. Оглоблина в 1941–1944 рр."), Ярослав Ісаєвич („Взаємини І. Крип'якевича з О. Оглоблином: до питання розвитку української історіографії під час Другої світової війни"), проф. Володимир Стойко („Статті О. Оглоблина в „Українському квартальнику"), проф. Ася Гумецька „О. Мезько-Оглоблин як поет), кандидат історичних наук Григорій Курас („Листування О. Оглоблина з Н. Дорошенко"), проф. Любомир Гайда з Гарвардського університету („Зв'язки України з Кримом і Туреччиною у XVII ст. в насвітленні О. Оглоблина"). На закінчення конференції відбулася презентація книг, підготовлених і виданих у 2000 році Українським Історичним Товариством спільно з Національним університетом „Острозька Академія", зокрема збірки творів О. Мезька-Оглоблина „Люди Старої України та інші праці", „О. Мезько-Оглоблин: дослідження та матеріяли (до 100-ліття від дня народження)". З нагоди конференції виставку праць О. Оглоблина в НТШ підготовила Світлана Андрушків. Також діяла виставка праць історика у приміщенні УВАН. Їх підготувала Оксана Міяковська-Радиш.

Олександер Домбровський

КАЛЕНДАРЕЦЬ ПОДІЙ

17 березня – доповідь д-ра філології Павла Гриценка (Інститут української мови НАНУ) „Навколо українського правопису і сьогоденна мовна ситуація в Україні", в будинку НТШ (63 Fourth Ave., between 9th and 10th St., New York). Початок о 5-ій год.

◆

17 березня – камерний концерт Аматі-квартету з Европи в Українському Інституті Америки (2 East 79th St., New York). Поч. о 8-ій веч.

◆

17 березня – річні загальні збори Окружних комітетів відділів УНС:

– ***Центрального Нью-Джерзі*** – в залі церкви св. Михаїла (1700 Brooks Blvd., Manville, NJ). Початок о 2-ій год.

– ***Шамокін*** – в залі церкви св. Михаїла (W. Oak St., Frackville, Pa). Початок о 1-ій год.

◆

18 березня – Панахида та академія на вшанування Т. Шевченка в УПЦ Св. Трійці після Служби Божої, в Ірвінґтоні, Н. Дж., (836 Lyons Ave.).

◆

18 березня – „Зустріч з Т. Шевченком" у виконанні Народного артиста України Івана Бернадського, в будинку УВАН (206 West 100 St., New York). Початок о 2-ій год.

◆

18 березня – доповідь голови видавництва „Смолоскип" у Києві Осипа Зінкевича „Стан в Україні і наші перспективи", в залі УПЦ св. Андрія Первозваного (15100 New Hampshire, Silver Spring, Md). Початок о 1:30 по пол.

◆

18 березня – вечір Львівського театру ім. Леся Курбаса в Українському Інституті Америки в Нью-Йорку (2 E. 79th St.). Поч. о 7 год. вечора.

◆

19 березня – доповідь Віктора Гюґо-Лейна з Політехнічного університету: „Як була автономною Галичина?", в Українському Гарвардському Інституті при 1583 Massachusetts Ave., о 4-ій год.

◆

21 березня – зустріч з народним депутатом України Сергієм Пересуньком на тему „Сучасний політичний стан і перспективи правової реформи в Україні", за адресою: 203 Second Ave, between 12th and 13th St., New York). Поч. о 12:30.

◆

25 березня – доповідь редактора журналу „Патріярхат" Миколи Галіва „Сучасна ситуація УКЦ і погляди на майбутнє", в будинку НТШ (63 Fourth Ave., between 9th and 10th St., New York). Початок о 2-ій год.

◆

25 березня – загальні річні збори Української Національної Федеральної Кооперативи, в Українському Народному домі (142 Second Ave., New York). Початок о 2-ій год.

◆

Оголошення в розділі „Календарець подій" вміщуються тільки за умови подання цих оголошень через відділ реклями. В розділі можуть безкоштовно вміщуватися повідомлення про громадські події, що проводяться без оплати вступу. Тел. відділу реклями (973)-292-9800, дод. 3040.

УКРАЇНА І СВІТ

Українці для України!

Світовий Конґрес Українців з нагоди 10-ої річниці державної незалежности України прийняв звернення до українців в Україні і діяспорі, в якому підведено підсумки державного будівництва у першій декаді. Україна, говориться у Зверненні, яке підписали президент СКУ Аскольд Лозинський і генеральний секретар Віктор Педенко, ще не вийшла з трясовини негараздів, соціяльно-економічних проблем та скандалів, джерел яких треба шукати не в незалежності і державності України (як дехто це робить цілеспрямовано, або через брак політичної зрілости), а в злочинній спадщині, яку українцям залишила імперія зла – СРСР.

Демократія не дає права на анархію і обмеження національних інтересів народу і держави. Остаточним ґарантом громадянських свобод та людських прав українців у виживанні і розвитку як нації може бути лише власна національна демократична держава. СКУ вважає за необхідне уможливити прозорий, демократичний та юридичний процес слідства у справі журналіста Георгія Ґонґадзе та не вдаватися до заходів, котрі можуть перекреслити все те, що було досягнуто від пам'ятного дня проголошення незалежности України 24 серпня 1991 року. Незалежно від того, хто винен у зникненні журналіста Георгія Ґонґадзе, та хто ініціював т. зв. касетну справу, ці події стали каталізатором для чергового виявлення системних негараздів у державі і призвели до обурення і протестів у суспільстві.

Системні проблеми держави перетворюють на політичну кризу також реакційні кола з Комуністичної партії України, її союзники та просоюзна "п'ята колона", які діють за відомою технологією "чим гірше, тим краще", з метою повалення державної влади України, реформаторського уряду та повернення до горезвісної "влади рад" на совєтський лад. Зворотною стороною медалі є антинаціональні олігархічні відомства, які загрозливо зрослися з владними структурами держави задля своїх власних цілей. Очевидним фактором у міжнародній політиці є й те, що у дестабілізації та послабленні української держави надзвичайно зацікавлений її північний сусід – Росія.

СКУ закликає усі леґітимні націонал-демократичні державницькі партії, середовища і організації врешті об'єднатися в єдиний табір, щоб стати конструктивною політично-громадською силою, на яку міг би орієнтуватися весь народ, щоб ефективно посилити реформаторську роботу у владних структурах, в політикумі держави, у сфері національного відродження. Вибори до ВРУ у 2002 році і президентські вибори у 2003 році покажуть, чи вони у тому пляні стануть вирішальними на благо України.

Необхідно терміново вирішувати й історичне питання злочинів большевизму-комунізму в Україні - системи, яка знищила третину українського народу і десятиліттями пустошила Україну і травмувала український народ, як фізично, так національно і духовно.

Усі державні мужі України повинні рішуче визначитися у всіх внутрішніх і зовнішніх проблемах держави, недвозначно стати на боці національно-державницьких сил нації, повністю підтримувати національно-реформаторські сили у керівництві держави і в народі, зробити необхідні кадрові зміни у владних структурах усіх рівнів, наповнюючи їх фахівцями-патріотами України, активно сприяти національному відродженню України, дбати про її безпеку і оборону, захищати на міжнародній арені добре ім'я України та її історичну правду, рішуче наводити справедливий порядок в державі, який сьогодні так потрібний.

СКУ й надалі діятиме під гаслом „Українці для України!", добиваючись витримки та зосередженого вирішення численних проблем України, як внутрішніх, так і зовнішніх, старатися подолати ці проблеми, а не валити те, за що змагався наш народ віками.

Звернення науковців та фахівців світу до провідників України

Понад 170 науковців та фахівців, які працюють в різних галузях українознавства в США, Канаді, Европі, Австралії та Японії, підписали Звернення до Президента, Прем'єр-міністра, Верховної Ради і Верховного суду України, у якому висловили глибоку стурбованість життям України та її громадян, справою функціонування її демократії та її місцем і ролею серед демократичних і правових держав, і висловили свої погляди з приводу сьогочасної кризи.

„Розуміючи, що криза може бути розв'язана лише громадянами України спільно з владою, ми віримо, що загальний моральний обов'язок, почуття солідарности з українськими колегами та друзями та наша особиста заанґажованість Україною зобов'язують нас до слова."

Науковці світу повністю підтримують всі заклики до незалежного, повного, прозорого та гідного довіри розслідування вбивства Ґонґадзе та всіх доказів, що з'явилися у цій справі. Причетні до злочину мусять бути притягнені до відповідальности, незалежно від їхньої посади.

Це вбивство, гово-риться у Зверненні, лише найбільш помітний приклад залякування та насильства проти незалежних журналістів, політичних діячів та інших відомих громадян України. Запитання довкола вбивств Вадима Гетьмана та Євгена Щербаня та смерти Вадима Бойка, Вячеслава Чорновола і багатьох інших залишаються без відповіді, без помітного, а то й без жодного поступу в розслідуванні цих справ. Законодавство проти корупції продовжує застосовуватися вибірково, головним чином проти опонентів уряду та службовців нижчих ешелонів.

У Зверненні засуджуються погрози і переслідування щодо тих засобів масової інформації, журналістів, студентів, вчителів та інших громадян України, котрі наважуються відкрито та вільно висловити свої думки з приводу сьогочасної кризи. Уперті намагання перешкодити, не допустити мирні демонстрації викликають тривожні запитання про ґарантовану Конституцією України свободу слова та зібрань. „Ми глибоко стурбовані, говориться у Зверненні, що політична та економічна незалежність і суверенітет України, що вже під загрозою широко розповсюдженої корупції, можуть зазнати подальшої деґрадації, якщо національні інтереси будуть принесені в жертву політичним амбіціям".

Науковці висловили повну підтримку спробам реформувати політичний процес, зміцнити громадянське суспільство, встановити справжній розподіл та балянс між виконавчою, законодавчою та судовою гілками влади, а також дійсно відкриту, справедливу та підзвітну систему врядування.

Науковці не погоджуються з думкою, що сьогочасна криза має лиш негативний вплив на міжнародний імідж України. Попри все інше, вона також дає світові - і нам – надію, що Україна здатна до зрілого самоаналізу, гострої та відвертої критики, де це необхідно, до реформи на ділі, а не тільки на словах. Водночас лише ефективні зусилля у виявленні правди можуть відновити репутацію та потенціял України, та допомогти Україні не перетворитися на парію серед держав світу.

У Зверненні висловлено моральну підтримку усім в Україні, хто бореться за досягнення цих цілей. Їхні дії нагадують, що демократія – це процес, який вимагає активного та постійного ствердження – а не пуста фраза. Автори цього документу закликають Президента, Прем'єр-міністра, Верховну Раду та Верховний суд України забезпечити повну цілісність цього процесу, а громадян України – підтримати в цей критичний момент свою державу.

Військо – моя друга домівка

Минуло всього кілька місяців відтоді, як нові вояки України одягнули однострої. Як живеться їм в нових умовах? Які враження мають від армійської служби? На ці запитання відповідають військовики полку, де командиром полковник Орест Війтович.

Молоде поповнення українського війська в Чорткові.

Рядовий Віктор Орлінський з Тернополя: *„Зустрів у підрозділі кількох земляків. З ними служба проходить легше. В солдатській їдальні годують не гірше, ніж удома: є м'ясо, риба, салати, овочі, інші страви, смак яких чимало цивільних вже призабули".*

Рядовий Роман Мозель з Борщева: *„Я вважаю, що службу в армії повинен пройти кожен юнак, щоб стати справжнім чоловіком. Зараз я відчуваю, що після служби повернуся додому загартованим і розумнішим. Служба в армії – не марно витрачений час".*

Відверто кажучи, мені професійному військовому, було приємно почути такі відгуки вояків. Вони ще раз підтверджують, що у тих підрозділах, де створена доброзичлива атмосфера, юнаки швидко входять у армійське життя. Коли вони повернуться додому, то скористаються у подальшому житті набутою у війську майстерністю.

Володимир Косар,
майор, м. Борщів,
Тернопільська область

Почалося відродження Успенського собору

Свято-Успенський собор у Полтаві (фото з архіву).

ПОЛТАВА. – Споруджений за ініціятивою та коштом козаків Полтавського полку в XVIII сторіччі Свято-Успенський катедральний собор у Полтаві був знищений у 1934 році. В дні 1100-ліття Полтави, в 1999 році, Патріярх Філарет поблагословив місце відродження собору, а Президент України Леонід Кучма започаткував відтворення видатної національної пам'ятки.

Настоятелем собору є митрофорний протоєрей о. Миколай Храпач, а головний архітектор проєкту і голова Фонду відродження Свято-Успенського собору в Полтаві – Валерій Трегубов. В червні 2000 року розпочалися земляні роботи з нульового циклу нового вже Свято-Успенського собору. Всі роботи проводяться з участю працівників Полтавської експедиції з охорони археологічних досліджень. У перші тижні земляних робіт було знайдено культурні нашарування скитської доби, літописного часу сіверян і Київської Русі XIII–XIV ст. та епохи українського пізнього середньовіччя. Досліджуються рештки соборного цвинтаря XVII–XVIII ст.

Розчищено і досліджено декілька цегляних склепів – поховань знатних церковних осіб. Обстежено на 5-метровій глибині господарські місця IX–X ст., де знайдено молоток з рогу оленя, кістяні швайки для зшивання шкір, наконечники стріл, металеву блешню для лову риби та уламки череп'яного посуду, залишки осель і піч. Дослідження ведуться з участю провідних фахівців Інституту археології АН України під керівництвом доктора наук Ростислава Тирпиловського та з допомогою полтавських студентів.

У відтворенні Свято-Успенського собору в Полтаві допомагає в діяспорі Товариство „Полтавщина". Управа Товариства звертається до всіх людей доброї волі, особливо до полтавчан, стати добродіями цього важливого проєкту. Чеки просимо виписувати на „Poltavshchyna Society" з приміткою „Poltava Cathedral". Пожертви просимо висилати до скарбника товариства, а листи – до голови. Адреси: Poltavshchyna Society, Halyna Hrushetsky-Chair., 4900 Rose Hedge Dr., 210, La Mesa, CA 91941. Тел. (619)698-1273. Luba Shevchenko-Treas., 505 Rolling Hills Rd., Bridgewater, NJ 08807. Tel. (908)725-5322.

Галина Грушецька,
голова Товариства „Полтавщина"

У пологовому будинку з'явилася капличка

КИЇВ. – Чудовий подарунок зробив Громадський фонд св. Андрія Первозваного – у приміщенні Київського пологового будинку відкрилася невеличка капличка Божої Матері. Майже непридатне для користування приміщення перетворене на затишну й привітну кімнату. Зараз тут комплектують бібліотеку, яка складатиметься з релігійної літератури та клясики.

Тепер майбутні матері, що потрапили до пологового будинку, приходитимуть у капличку, щоб віднайти спокій перед важливим моментом у своєму житті. Тут також можна буде охрестити новонароджених. А ще фонд св. Андрія Первозваного збирається невдовзі кожній дитині, яка буде тут похрещена, робити невеличкі подарунки.

Інф. „ВК".

Освячено майбутній храм УАПЦ

СМІЛА. – Єпископ Черкаський і Кіровоградський УАПЦ Яків відправив першу службу в будинку Ольги Кобець, яка подарувала його під будову майбутньої церкви. Владика освятив місце храму.

Колись у Смілі був храм УАПЦ, але його зруйнували і з цегли побудували школу. Уціліла тільки церковна сторожка. Зате церква Покрови Пресвятої Богородиці, що належить УПЦ Московського Патріярхату, стоїть у повній величі. Ці світлини передають взаємини і труднощі двох Православних Церков в Україні.

Так виглядає у Смілі церква УПЦ Московського Патріярхату.

Від колишньої церкви збереглася тільки сторожка.

Тимчасово храм УАПЦ розмістився в будинку, подарованому церкві Ольгою Кобець.

Світлив Олександер Вівчарик

Трагедія Закарпаття 1938 – 1944 років

Невеликий відтинок часу у XX ст., 1938-1944 роки, увійшов в історію Закарпаття як темна ніч угорсько-фашистської окупації. Ці роки збіглися з Другою світовою війною, у якій Угорщина виступила союзницею гітлерівської Німеччини, була втягнута у війну з СРСР, а відтак пережила і всі наслідки цієї війни. Визвольні змагання закарпатських українців закінчилися для них катастрофою – падінням Карпатоукраїнської держави і повною окупацією краю угорськими військами у березні 1939 року. Угорський фашизм поставив своїм завданням викорінити українство в Карпатах, перетворити закарпатських українців у вірних слуг Святостефанської корони, штучно витворити з них новий народ, який би не мав нічого спільного з своїми братами на схід від Карпат. За цей час із майже 800-тисячного населення краю було репресовано 185 тисяч осіб, з яких загинуло близько 115 тисяч, а економічних збитків завдано на суму, що обчислювалася у 1945 році 4 мільярдами карбованців (або близько 6 мільярдами угорських пенгів). Отже, в цей період вирішувалася доля Закарпаття – залишитися йому русько-українським етносом, чи розчинитися в угорському морі, стати угорськими рутенами, національною меншиною без корінної нації. Тільки визволення краю від угорсько-фашистської окупації восени 1944 року і приєднання його до України у 1945 році стало доленосним для закарпатських українців, зберегло їх як народ, як український етнос, що нині повністю інтегрувався в незалежну Українську державу.

Написати єдино правильну і прийнятну для всіх історію Закарпаття XX ст. сьогодні ще неможливо, оскільки тут продовжують вегетувати різні політичні орієнтації – проугорська, прочеська, проросійська, прорусинська. Природно, що й якась частина дослідників дотримується цих орієнтацій і розглядає історію Закарпаття тільки як додаток до історії інших країн. Ніхто не заперечує, що Закарпаття до 1945 року територіяльно входило до чужих державних організмів, але ж відомо, що національно воно визначилося ще на Хустському всенародному конгресі 21 січня 1919 року, і боротьба за українську правду за Карпатами завершилася створенням у 1938-1939 роках Карпатоукраїнської держави. Карпатська Україна стала більмом в оці для багатьох нинішніх псевдополітиків і псевдовчених з антиукраїнською орієнтацією. Є сили, які виправдовують угорсько-фашистську окупацію Закарпаття 1938-1944 років, вбачаючи в ній „повернення історичних земель", і навіть вишукують позитивні результати для „русинського народу" в цей період.

Сучасний читач має у своєму розпорядженні кілька поважних джерел, з яких може почерпнути достовірні відомості про події того періоду на Закарпатті. Це, насамперед, п'ятий том серійного видання „Шляхом Жовтня". Збірник документів. Боротьба трудящих Закарпаття за соціяльне і національне визволення та возз'єднання з Радянською Україною. В 6-ти томах. – Ужгород, 1967. – т. 5. Цей том містить цінні документи, що висвітлюють становище Закарпаття за часів угорсько-фашистської окупації 1939-1944 років. Підібрані вони досить тенденційно, за радянською схемою. Тут цілковито замовчано ролю Карпатоукраїнської держави і ту героїчну боротьбу з окупантами, яку вели закарпатські січовики і підпільні групи ОУН. Однобокий, ідеологічно викривлений характер мають збірник „Таємне стає явним. Документи про антинародну діяльність церковників на Закарпатті в період окупації" (Ужгород, 1961) і спогади Ю. Мересія „За брамою монастиря" (Ужгород, 1960). За цією ж схемою група авторів створила і книжку „Закарпаття в роки війни" (Ужгород, 1990). Великий розділ даному періоду присвячено в другому томі „Нарисів історії Закарпаття" (Ужгород, 1995. – С. 467-548) – „Закарпаття в роки Другої світової війни. Визволення від фашистської неволі (березень 1939 – жовтень 1944)". Він висвітлює антифашистську боротьбу всіх демократичних сил краю, однак в цілому „Нариси" мають прорусинський ухил, всіляко затінюють утвердження української національної ідеї на Закарпатті.

І ось нова книга – колективна монографія **„Закарпаття під Угорщиною. 1938-1944 рр."** – Нью-Йорк – Чикаго – Ужгород, 1999. – 203 с. Видана вона в серії „Бібліотека українознавства, ч. 11" Історико-філософської секції НТШ в Америці, за редакцією проф. Василя Маркуся (Чикаго) і проф. Василя Худанича (Ужгород). Ініціятором створення монографії виступив проф. В. Маркусь. В її написанні взяло участь 10 вчених з України, Угорщини, США і Канади. Все це – закарпатські українці, імена яких відомі в світовому українознавстві й карпатознавстві: проф. В. Маркусь (Чикаго, США), д-р Осип Данко (Нью-Гейвен, США), о. Атанасій Пекар, ЧСВВ, (Нью-Йорк, США), проф. Олександер Баран (Вінніпег, Канада), д-р Омелян Русин (Будапешт, Угорщина), доц. Юрій Балега (Ужгород), доц. Надія Ференц (Ужгород), проф. Омелян Довганич (Ужгород), проф. Василь Худанич (Ужгород) і проф. Павло Чучка (Ужгород). Книга має фундаментальну джерельну базу – опубліковані й архівні матеріяли, – а тому подані в ній спостереження й висновки заслуговують на повне довір'я. Всім матеріялом книги автори об'єктивно доводять, що угорський окупаційний режим на Закарпатті у 1938-1944 роках був антиукраїнським, антинародним, спрямованим на відмежування краю від України. Як видно з усієї книги, закарпатські українці не мирилися з окупаційним режимом, а всіма можливими засобами й силами наближали день об'єднання з Україною.

Вступний розділ В. Худанича ***„Розчленування Чехословаччини й окупація Закарпаття Угорщиною, 1938-39 рр."*** подає широкий історичний огляд подій на Закарпатті у 30-их роках, що завершилися створенням Карпатоукраїнської держави і повною окупацією Закарпаття угорсько-фашистськими військами. Вчений аналізує діяльність автономного уряду А. Бродія і А. Волошина, оцінює Віденський арбітраж і його наслідки, подає перебіг подій в Хусті від жовтня 1938 до 15 березня 1939 року, коли на засіданні сойму було проголошено створення незалежної держави Карпатська Україна і прийнято два конституційні закони, відтворює картину окупації Карпатської України і перші місяці кривавого „господарювання" тут окупантів. В. Худанич, спираючись на джерела, доводить, що першочерговим своїм завданням окупанти ставили створення із закарпатців „нової нації" – „угро-росів" чи „рутенів", які б не мали нічого спільного з русинами й українцями на схід від Карпат. У цьому їм запопадливо допомагали місцеві ренегати й прислужники Святостефанської корони – А. Бродій, С. Фенцик, О. Ільницький та інші перевертні. Цю зрадницьку роботу нині продовжують так звані „політичні русини" на чолі з канадським професором П. Р. Магочієм, які в лабораторії антиукраїнства творять із закарпатців новий народ, вірний короні св. Стефана.

Канадський вчений-історик О. Баран проаналізував у книзі проблему закарпатської автономії в Угорщині в 1939-41 роках. Проблема автономії супроводжувала Закарпаття впродовж цілого попереднього двадцятиріччя. Обіцяну в 1919 році автономію Підкарпатської Русі чехословацька демократична влада не квапилася втілювати в життя, вважаючи русинів „незрілим" народом, нездатним до самостійного державного життя. Одержана з Праги 11 жовтня 1938 року автономія впродовж кількох місяців переросла в незалежну державу Карпатська Україна, яку за сприяння гітлерівської Німеччини потопив у крові угорський фашизм.

Насичений великим фактичним матеріялом розділ угорського дослідника з Будапешта Омеляна Русина – ***„Економічне становище Закарпаття у 1938-44рр."*** Автор показав, що з перших днів окупації у березні 1939 року Закарпаття опинилося в колоніяльному становищі. Окупантів тут цікавила тільки дешева робоча сила і природні багатства краю, насамперед ліси. На величезному фактичному матеріялі вчений простежив нечувану експлуатацію місцевих трудових ресурсів і хижацьке ставлення до природних багатств.

Центральне місце у книзі займають два розділи – ***„Культурні відносини на Закарпатті напередодні і в роки Другої світової війни"*** (автори: проф. П. Чучка і проф. В. Маркусь) і ***„Література Закарпаття в 1939-44 рр."*** (автори: доц. Ю. Балега і доц. Н. Ференц). Автори залучили до аналізу весь наявний матеріял, незалежно від мови й орієнтації. По-новому прочитали весь культурний і літературний процес того часу, розставили потрібні акценти, вирівняли досягнення як проросійського, так і українського напрямів. Відомо, що окупаційна влада більше підтримувала „угро-русский", проросійський, російськомовний напрям, який був спадкоємцем „Общества им. А. Духновича", бо він нічим не загрожував Угорщині, і всіляко придушував напрям український, що був спадкоємцем т-ва „Просвіта". Регентського комісара М. Козму найбільше влаштовувала „окрема сильна руська мова" (с. 98), яка б сприяла і створенню окремого народу – покірних угро-русинів Святостефанської держави. Однак, у той час написано чимало книг, намальовано сотні картин, які стали національним надбанням України, та досягнуто цього не з ласки окупантів. Можна говорити нині про певні літературні здобутки того часу. В літературу прийшла учнівська, гімназіяльна молодь, яка писала переважно російською мовою. Заявили про себе й письменники старшого покоління, що мали певний творчий доробок ще у 20-30-их роках. Назвемо імена Ю. Боршоша-Кум'ятського, О. Маркуша, Л. Дем'яна, Ф. Потушняка, Ю. Станинця, А. Ворона, Д. Поповича, О. Сливки, П. Міговка, які писали й видавали книжки, не відхрещуючись від української літератури. Ю. Балега і Н. Ференц дбайливо оглянули літературний доробок закарпатських авторів 1939-1944 років, визначили його місце в історії української літератури.

Два розділи книги присвячено релігійним і церковним справам на Закарпатті в часи угорського панування. Відомий історик церкви Закарпаття о. Атанасій Пекар оглянув діяльність Греко-Католицької Церкви під час окупації Закарпаття. Він зосередив увагу на трьох проблемах: 1)ставлення угорців до єпископа Олександра Стойки; 2) їх ставлення до отців-василіян як носіїв національної свідомости; 3) призначення монс. Теодора Ромжі єпископом. Д-р о. Атанасій Пекар розповів про ті погроми й репресії, яких зазнавали отці-Василіяни з боку угорської окупаційної влади. 24 вересня 1944 року на Мукачівського єпископа було висвячено о. монс. Теодора Ромжу, якого чекала мученицька смерть 1 листопада 1947 року з боку радянської влади.

Д-р Осип Данко висвітлив історію Православної Церкви на Закарпатті, простежив її шлях від конфронтації з окупаційною владою до повного взаємозрозуміння. Як відомо, до кінця 1944 року закарпатське православ'я було під юрисдикцією сербського патріярха, але в грудні 1944 року закарпатські православні ієрархи зрадили Сербську Православну Церкву і подалися з поклоном до Москви.

Д-р О. Данко і проф. В. Маркусь опрацювали дані про закарпатців в екзилю у роки війни. За їхніми даними, уже в перші дні окупації за кордоном опинилося до 3 тисяч закарпатців, не рахуючи тих 6-7 тисяч, що залишилися чи виїхали до Чехії і Словаччини, як громадяни цих країн (колишньої Чехословаччини). Була це переважно інтелігенція, студентство, учительство, частково робітники. Вчені розповіли про життя і діяльність цієї політичної закарпатської еміграції у Відні, Братиславі, Празі, у Франції, Англії, Бельгії та інших країнах. Окремо в розділі говориться про закарпатців в СРСР, які після нелегального переходу кордону у 1939-40 роках були репресовані й у 1943 році склали ядро чехословацького військового з'єднання генерала Л. Свободи.

Завершує рецензовану книгу розділ О. Довганича „Репресії угорського окупаційного режиму і закарпатський рух опору". У ньому наводяться неспростовні дані про нечувані злочини угорського фашизму проти місцевого українського й неукраїнського населення. Майже кожний шостий закарпатець загинув від рук угорсько-фашистського окупаційного режиму. Репресії угорського фашизму успішно продовжила радянська влада у 1945-1985 роках.

Книга з'явилася заходами Комісії зв'язку й інформації закарпатських українців в діяспорі (КоЗІ, голова – проф. В. Маркусь, Чикаго, США). Список жертводавців на її видання подано на останній сторінці. Видання це можна замовити через Комісію зв'язків та інформації закарпатських українців: КоЗІ, 2247 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622. Ціна 1 прим. з пересилкою – 25 дол.

Проф. **Олекса Мишанич,**
член-кореспондент Національної
академії наук України

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ ЛЮБОВИ

„А квіти плакали росою..."

Катерина Кіндрась

„Мої! Я вас дуже, дуже люблю і хочу, щоб Ви те знали..." – автор цього освідчення найбільше боявся, що його послання ніколи не дійде до свого адресата. Він повторив цю фразу в кількох листах так, ніби писав їх востаннє. Власне, кожен його лист написаний так, неначе востаннє.

А починалося все майже сто років тому, у Львові, як у старому клясичному фільмі про міські романи. Була вечірка. Горів ватран. Грала оркестра. Вальсували пари... Станіслав Людкевич помітив її серед танцюючого гурту першим... Нахилився до свого доброго приятеля Володимира, щоб прошепотіти: „Поглянь на ту веселу красуню... Добра пара була б для тебе...". Людкевич тоді був вже доволі відомим композитором, і знехтувати його тонким смаком Влодко просто не міг. Він запросив „веселу красуню" до танцю – і з того часу „їхні серця" не розлучались.

Кавалера, перспективного адвоката, який студіював у престижних університетах Відня, Ґрацу, Гайдельберґу, Берліну, Кракова, звали Володимир Старосольський, а його обраницю – Одарка Шухевич. Вона була з того самого роду, з якого вийшов леґендарний Роман Шухевич, належала до емансипанток, цікавилася філософією й відвідувала літні курси українознавства, де вчителювали І. Франко, В. Гнатюк, М. Грушевський. А закінчивши музичну консерваторію з золотою медалею, стала однією з трьох перших жінок-учителів Музичного інституту імені Лисенка у Львові.

24 квітня 1906 року Володимир Старосольський та Одарка Шухевич „обмінялись серцями". ***„Був вечір тихий, В задуму тужну ліс обвився, А квіти плакали росою..."*** – заримував наречений свої сентиментальні почуття в слова, а Людкевич підібрав до них свою музику й надіслав молодим на весілля пісню з автографом „Влодкові і його парі".

Великі свята, зокрема Різдво й Великдень, відзначали в домі Шухевичів, де до батькових обов'язків входило, як правило, поставити високу, аж по стелю ялинку, здобути на полюванні дичину, але справжньою господинею була мати Герміна. Вона завжди сиділа на чолі столу, а після вечері діти й онуки по черзі підходили до неї, схиляли коліно й цілували їй руку. Така шаноба до батьків й тихий непоказний сентимент перенеслись і в дім Одарки та Володимира. Хоча й це був зовсім інший дім. Ввечері родина збиралась за великим круглим дубовим столом. Під лямпою снував дим з Володимирових, а іноді й Дарчиних цигарок. Батько читав газету. Мама готувала статтю до свого журналу. Але коли донька Уляна вчила на пам'ять вірш, то її деклямування повинні були слухати всі й рецензувати. А якщо син Ігор робив архітектурний проєкт, то радником виступала вся родина. Кепкували, сміялись, жартували. Вони мешкали тоді якийсь час у кам'яниці Соломії Крушельницької, що напроти старого Єзуїтського парку. На другому поверсі батько знову відкрив свою адвокатську канцелярію, й здавалося, їхня „знову віднайдена родина" – найщасливіша на світі.

„Віднайдена", тому що досі в житті Володимира й Одарки було більше прощань і розлук, ніж таких затишних вечірніх ідилій. Старосольський, адвокат і поважний учений-суспільствознавець, мав тонку душу лірика, але змушений був кутати її в жорсткий військовий мундир: з літа 1914 року разом з усусусами (був передовсім ідеологом стрілецтва, головою української січової дружини, ад'ютантом генерала Мирона Тарнавського) він „почав свій шлях з однієї доби в іншу". Для Одарки це був час неймовірних страждань: помирає батько, дядько, адвоката Миколу Шухевича забирають у Сибір, на руках троє малесеньких дітей, в хаті холодно й голодно, чоловік у поході.

У листах батько журився, що не може дбати про свою родину, коли загрожує голод, не може бачити, як ростуть діти, не може просто бути повсякчас поряд з ними. Донька Уляна згадує, як мама брала від поштаря ці листи з гірким усміхом, як у поспіху розривала конверт, а потім довго стояла біля вікна у великій вітальні й перечитувала, перечитувала. Діти мовчали. В їхній родині вміли „мовчати вголос". Вони не бачили материних очей, але знали, що в них стоять сльози. Якось у Юрка, найстаршого сина, був день народження, батько не забув про цю дату.

„Коханий Юрку! – писав він. – ***приходить день твоїх уродин. Се вже дев'ять літ мине, як Ти родився... Бажаю Тобі, Юрку, щоби Ти все був здоровий, дужий, веселий, а передусім, щоби Ти був добрим, чесним, хоробрим чоловіком. Пам'ятай, Юрку, що чоловік, звичайно, таким лишається, яким стався за молоду. Тому Ти старайся усе бути пильним, говорити все правду, любити нас, Твоїх близьких, і любити дуже свій український народ..."*** (24. 2. 1916 р.).

Одарка Шухевич.

Володимир Старосольський.

Після таких листів мама сідала до фортепіяно й грала сонати Бетговена, найчастіше Сьому – батькову улюблену. Діти вмощувались на високій дідовій канапі й зачаровано слухали, відчували, що грає вона не стільки для себе й не стільки для них, скільки для тата. У цей момент так бракувало батькового сольо на скрипці! Колись Одарка подарувала своєму чоловікові чудову скрипку, і він доволі віртуозно на ній грав, але одного разу друзі з бродячого Львівського театру привели в дім Старосольських хлопчика Михася. Він підробляв собі на життя „концертами" по вокзалах. У нього був дивовижний дар музиканта, але не мав за що купити інструмент. І тоді Старосольські, порадившись, подарували йому Володимирову скрипку.

Та й взагалі дарувати, піклуватись, допомагати – родинна риса Старосольських. Володимир як адвокат не одному „смертникові" відстояв його життя, Одарка, заснувавши „Гурток українок", опікувалась тими галицькими селянками, котрі приїздили до Львова „працювати як служниці й були дуже використовувані".

Найбільше Володимир Старосольський мріяв про український національний університет. У Львові – особливо. Єдиною його втіхою було професорство (право і соціологія) в Українському Вільному університеті в Празі та Подєбрадах. Коли „прийшли совєти" і Львівський університет імені Яна Казімєжа став носити ім'я Івана Франка, ректор запросив професора Старосольського нібито для розмови про майбутню співпрацю. Він ще не знав, що в ректоровому кабінеті на нього вже чатує аґент НКВД.

Даремно очікувала Дарія Володимирівна біля каплиці Герміни Шухевич, яку саме того дня проводжали в останню дорогу. Одарка ще не відала, що 25 грудня 1939 року вона назавжди втратила двох найближчих людей – матір і чоловіка. Володимирові Старосольському „особоє совєщаніє" присудило 8 років ув'язнення і „темна комета" понесла його етапами через Київ, Новосибірськ до Моріїнська... у вічність. А тим часом і доля його родини розвивалась за трагічним сценарієм. Дружина вже не грала ранками на фортепіяні, а намагалась розтопити бадиллям та кизяком „русскую пєчку" в степовій землянці. Довгі гнучкі пальці, якими могла доторкнутись до свого зап'ястя, не слухались. Від 13 квітня 1940 року, відколи їх привезли в колгосп імені Калініна Семипалатинської области, як політичних засланців, мати згасала день за днем, мов свічка. Там, у казахстанському степу, під диктування немічного маминого голосу донька Уляна записала її „білі" вірші:

Коханий мій взяв моє чисте тіло.
Діти мої взяли соки тіла мого,
Усе гарне душі моєї дала я коханому,
Усе добре душі моєї дала я дітям.
Я дала усе – а тепер
хотілося б себе віднайти...

Мати помирала. Голод, холод, нестерпно пекуча ностальгія і їдкий дим каторжної чужини забрали в неї останні сили.

А з холодного Маріїнська батько писав: ***„Одарочко! Я просив би Тебе передати дітям просьбу від мене, щоби вони гаряче любили одне друге і утримували між собою найтісніший зв'язок, так, щоб і їхні діти були між собою не просто кузинами, а ріднею... Усім бажаю щастя і можливості гарно та сонячно жити. Те, останнє, відноситься перш усього, до Тебе, Одарочко. Ти на це основно заслужила...".***

Доля не прислухалася до заповіту коханого. Єдине (неначе у виправдання) – земля не захотіла приймати до себе Одарчиного тіла. Коли донька Уляна та син Ігор принесли з друзями-засланцями на цвинтар домовину, з'ясувалося, що в могилу, так тяжко виколупану в мерзлій землі, вже когось поклали.

Нарешті зажевріла надія зустрітися з батьком – оголосили амнестію. Коли син Ігор з неймовірними труднощами дістався до Маріїнська, то почув приголомшливе: „Ваш батько помер сьогодні вранці в табірному лазареті". В кишені його куртки, яку віддали синові „на згадку", Ігор знайшов зубок часнику й шмат шнурка... Співтабірники розповіли, що тут він став інвалідом, йому зменшили пайку, він постійно недоїдав, йому не давали теплого одягу, він постійно мерз, мотаючи-перемотуючи старе лахміття, в нього відібрали папір та олівці, й він страждав від такого приниження ще дужче...

Я перечитую батькові листи, вчитуюсь у блокноти з материними віршами, вдивляюся в обличчя на старих світлинах.

– Зараз я Вам щось покажу, – загадково усміхається пані Уляна Старосольська й зникає десь у за-

(Закінчення на стор. 20)

Родина Старосольських у Підлютому – 1926 рік.
Зліва: дочка Уляна, Володимир і Одарка, сини Ігор і Юрій.

СПОГАДИ

Українські студенти у повоєнному Бонні

Весна 1945 року була теплою, сонячною та сухою. Переможену Німеччину було розділено на військові зони. З нашої академічної молоді, чи не першими організувалися післявоєнні українські студентські громади в Мюнхені та Ерланґені. Пристрасні дискусії віднсно того, хто має моральне право спадкоємства та право проводу серед молоді, чи ЦеЗУС має бути з малим „е“ чи з великим „Е“, точилися безнастанно під заклики „Слава!“, або „Ганьба!“. Але воно все було своє, українське, і з часом обов'язки академічних студій перемагали пристрасть політичної боротьби.

В північній, т. зв. британській, зоні містечко Лемґо стало нашою „Меккою“, тому що молоді чужинці, які хотіли студіювати, мусіли просити дозволу від окупаційної військової адміністрації та всемогутньої Головної квартири УНРА, яка там розміщувалася.

У перші повоєнні роки в Рейнському університеті Фрідріха Вільгельма в Бонні над Рейном викладав археологію Східньої Европи один з наших авторитетних археологів – проф. Ярослав Пастернак. До того ж він був тоді комісарним завідуючим відділу чужинецьких студентів та ланкою, яка поєднувала окупаційне Лемґо з льокальною німецькою університетською організацією.

Щира опіка професора та його дружини посприяли не одному зневіреному членові громади, якому труднощі того часу здавалися непереборними. Свою знамениту книгу з археології України д-р Пастернак почав писати ще в Бонні. Тільки декілька років тому стало відомо, що крім своїх розкопок Крилосу він таємно похоронив знайдені останки Ярослава Осмомисла в підземеллі собору св. Юра у Львові та залишив письмові вказівки, як їх відшукати. Це зберегло їх від „навічного позичання“ музеями Москви. Ми, члени української студентської громади в Бонні, слухали його лекції з надзвичайною цікавістю.

Загальне число чужинецьких студентів тоді доходило до 306 чоловік, в тому числі було 45 українців. Духовно-релігійним опікуном української групи був незабутній о. д-р Василь Бойсак, останній докторант філософського факультету Українського Вільного Університету в Празі, якому диплом вручав ректор д-р Августин Волошин. За традицією св. п. Митрополита Андрея Шептицького, о. Бойсак надавав духовну та матеріяльну поміч усім членам громади.

Чужинецький студентський гуртожиток мандрував услід за англійськими військовими окупаційними установами. Спершу наш гуртожиток був в Оберкасселі – малій місцевості на східньому березі Рейну. Розбомблені мости на Рейні не давали прямого доступу до університетських будинків. Зимою чи літом треба було їхати льокальною електричною колією до єдиного порому через річку й вертатися другим берегом на університетські лекції, що починалися о 8-ій год. ранку, з 15 хвилинним спізненням – т. зв. „академічним квадрансом“. Сам гуртожиток складався тоді з одно або двоповерхових приватних будиночків з городами, відокремленими один від одного низькими мурами. Тут мешкали 3-5 студентів в кожній кімнаті. Щоб зігріти приміщення, студенти їздили групами до лісу різати дерева на дрова. Німці голодували, а ми мали середнє забезпечення між пайками окупаційних сил і тими, що голодували. В самій Великій Британії були тоді у вжитку харчові картки – тільки американська зона була забезпечена харчами для переможців війни.

За ініціятивою Пастернаків, українська студентська громада влаштувала новорічний баль, запрошуючи до нас всі інші національні групи студентів-чужинців. Королевою балю було вибрано українську красуню – студентку медицини Нусю Л. Згодом гуртожиток було перенесено до Бонну, на вул. Мольтке, у залишену британською військовою владою групу кам'яниць в середині міста. Студентської їдальні не було, тому військова управа віддала нам ресторан, якого найбільшою принадою був не смачний харч, а велике зображення старенького власника винниці, який передає найстаршому синові-спадкоємцю свій професійний секрет.

Бонський університет на тодішні часи вимагав від студентів сумлінної академічної праці і студій. Більшість Надрейнії історично була протигітлерівська. Сам мер найбільшого міста Кельну Конрад Аденавер еміґрував за Гітлера і вернувся після німецької капітуляції, з часом ставши канцлером німецької республіки. Боннські університетські професори у більшості не були членами нацистської партії, не підлягали денацифікації, тому залишилися на своїх катедрах і вимагали високих стандартів знання.

Британсько-унрівська адміністрація наполягала, щоб німці надавали чужинцям стипендії. Ситуація змінилася після проголошення незалежної Федеративної Республіки Німеччини зі столицею в Бонні. Питання стипендій та продовження студій опинилося в німецьких руках, і східньо-европейські студенти не знали, що їх чекає. Тоді референтури зовнішніх зв'язків ЦеЗУСу та Української студентської громади в Бонні спільними силами організували похід до Бад-Ґодесберґу коло Бонну, де була резиденція першого повоєнного президента Західньої Німеччини проф. Теодора Гойсса (який колись був міністром віросповідань), щоб запевнити українським студентам Західньої Німеччини їхні права. Акція мала успіх. Протягом одних міжсеместрових вакацій окупаційні та університетські німецькі керівники організували тритижневий курс „духа порозуміння“ для повоєнної молоді, яка тільки недавно воювала одна проти одної зі зброєю в руках. В ньому взяли участь британські, шведські, норвезькі та бельгійські і німецькі студенти. Тут знайшлося місце й для представника українських студентів.

Багато членів нашої громади скінчили студії та роз'їхалися по світі – в Канаду, в Австралію – частини Британської імперії. Дехто з одружених в Надрейнії, та ті, що мали малих дітей, залишилися в Німеччині.

Д-р Орест М. Рижій

Професор Я. Пастернак (посередині у першому ряді) з дружиною серед членів Української студентської громади у Бонні, Німеччина, 1944 рік.

Д-р о. Василь Бойсак з українськими студентами у Бонні.

Про героїчну загибель Петра Полтави-Федуна

Петро Полтава був теоретиком українського націоналізму і практиком його втілення в підпільній національно-визвольній боротьбі ОУН-УПА. Він був політичним виховником Головного військового штабу УПА, а пізніше – членом Центрального проводу ОУН, очолював Референтуру пропаґанди. Його псевдоніми – „Север“, „Волянський“, „Полтава“. Петро Полтава був автором підпільних публіцистичних праць, які понині хвилюють своєю актуальністю.

Хто ж він – Петро Полтава? Сліди його роду в селі Шнирів, Бродівського району, Львівської области віднайшов полковник Василь Кук-Коваль, який був головою ОУН і головним командиром УПА після смерти генерала Тараса Чупринки. Петро народився 1919 року, був другою дитиною після Ганни у батьків Миколи і Параски Федунів. Після закінчення початкової сільської школи поступив до Української гімназії у Бродах і закінчив її. У 1940 році був призваний до Червоної армії, де на початок війни з німцями був уже офіцером. Його дивізія потрапила в полон до німців. У тимчасовому таборі для полонених всі голодували. Петро знав німецьку мову і звернувся з цього приводу до вищих офіцерів. Незабаром його викликали у комендатуру і звільнили, але він пояснив, що не може прийняти звільнення, бо його товариші залишаються в таборі. Тоді німці майже усіх звільнили. У 1942 році Петро Федун-Полтава вступає до Львівського університету на медичний факультет. Через рік, перебуваючи у батьків на вакаціях, він признався, що має наречену, доньку греко-католицького священика. На жаль, родичі більше нічого не знають про цю його наречену, а події перекреслили особисті пляни Петра Полтави.

10 березня 1944 року Петро останній раз був у батьків. Восени забрали батька до Сибіру, а згодом туди ж вивезли і маму.

Влітку 1948 року були в селі зв'язкові від Петра, розпитували про обстановку в родині й взяли адресу батьків. Згодом батьки отримали два листи і з почерку впізнали, що вони – від сина, але батько боявся зберігати їх і спалив. В перші повоєнні роки Петро Полтава був у загонах УПА, які базувалися в околицях села Пеняки коло Бродів. Тут прекрасні ліси, у яких проходила головна лінія зв'язку на Волинь та на схід. Тут обірвалося життя Петра Полтави...

Осип Панчишин

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

"Приношення рук Твоїх"

Вечір пам'яті М. Черешньовського в Українському Музеї

"Пшеничка ніколи не буває лінива"

М. Черешньовський

Творча спадщина скульптора і різьбяра Михайла Черешньовського досить добре відома українській діяспорі в Америці: більша частина його творчого життя пройшла на наших очах, а мистці такого рівня не заступають один одного. Крім великої кількости скульптур, які зберігаються в Українському Музеї в Нью-Йорку, в осередку УПЦ в Бавнд- Бруку, Н. Дж., в приватних колекціях і в музейних колекціях в Україні, – Михайло Черешньовський залишив пам'ятники в кількох містах Північної Америки: неперевершені постаті Лесі Українки в Клівленді, Огайо, і в Торонто; пам'ятник Героям в Елленвіллі, Нью-Йорк; погруддя Григорія Грушки і Лесі Українки на Союзівці (Кергонксон, Нью-Йорк), Олега Ольжича в Лігайтоні, Пенсильванія. Його деревопізьба в церкві св. Івана Хрестителя і в ґражді в Гантері, Нью-Йорк, дивує парафіян, гостей і туристів, що її оглядають. У твори Михайла Черешньовського, які не раз експонувалися на виставках, зокрема в Українському Музеї, перелито значну частину глибокої і щедрої душі мистця. Проте, час вкриває пилом забуття невичерпне багатство життєвого і мистецького досвіду Майстра, яким він щедро ділився з іншими за життя. Тих, хто мав щастя бачитися й спілкуватися з ним, дедалі меншає, а для молодших він стає вже нереальним, як усе, що було поза ними, що відійшло в історію.

Людина живе доти, доки жива пам'ять про неї. Це банальна істина, але її слід постійно нагадувати собі, щоб утривалити пам'ять своїх близьких, своїх сучасників. У цьому пляні щодо М. Черешньовського важливу ролю відіграли останнім часом дві події. Наприкінці минулого року заходами вдови мистця Людмили Черешньовської (з дому Білоус) вийшла книга "Михайло Черешньовський. Статті. Спогади. Матеріяли" (упор. Тамара Скрипка, УВАН, Нью-Йорк, 2000).17 лютого ц. р., з ініціятиви Людмили Черешньовської і з допомогою Тамари Скрипки, в Українському Музеї відбувся вечір "Приношення рук Твоїх" з нагоди – 90-ліття мистця.

Багатьом присутнім на вечорі Михайло Черешньовський відкривсь невідомими досі гранями своєї душі, а виконавці мистецької програми вечора – актори Львівського театру ім. Леся Курбаса – вперше доторкнулися до його творчих струн, що гармонійно сплелися з їхніми в одну мелодію. Кінорежисер А. Вульвич, який майстерно зафіксував на відеострічці, зберіг і відтворив на вечорі ніжний образ твердого лемка в різних життєвих ситуаціях, – максимально зблизив нас із великим мистцем і великою людиною нашого часу.

Ой, шумить мені, як вода в млині,
Й у моїй головоньці.
Бо пливуть літа марно зо світа,
Як листок по водоньці. –

співає срібноголовий Маестро з екрану, а квартет курбасівців підхоплює тужливу лемківську пісню, багатоголосить її і підносить наші душі над усіма дрібницями суєтного життя.

Учасники вечора пам'яті М. Черешньовського в Українському Музеї (зліва направо): Олег Стефан, Наталка Половинка, Андрій Водичев і Володимир Кучинський.

Черешньовський ділиться своїми сокровенними спостереженнями, наприклад, про гілочку груші, прищеплену до тернини, про те, як вона цвіла в унісон зі своєю грушевоюріднею і родила три своїх грушечки, які дивно виглядали на терновому кущі. Маестро вголос міркує, як та галузка тужила за своїм пнем, каже, що не треба позбуватися цієї туги, бо вона гартує душу і допомагає родити своїх три грушечки.

Поезії Богдана Ігоря Антонича у майстерному виконанні Андрія Водичева, Володимира Кучинського, Наталки Половинки й Олега Стефана довершували образ мудрого чоловіка, закоханого в мистецтво.

Коли умер, лишились його твори,
Дзвінкі пісні, церкви сріблистобанні.
Дяки співали і співали хори,
Церкви були в смеречину убрані...

У фільмі А. Вульвича, що дав назву вечорові і цій статті – "Приношення рук Твоїх", смереки з лемківського дитинства перепліталися кронами з ялинами „Гантерських Карпат", а тужливий голос Майстра перегукувався з молодими голосами виконавців програми, лишаючи глибокий слід у душах шанувальників Михайла Черешньовського, що переповнили музейну залю. Певна незручність показу відеозаписів про Черешньовського і загальна тіснява на вечорі тільки посилювали надію на те, що Український Музей у Нью-Йорку невдовзі таки перейде в нове просторе приміщення, де подібні вечори, дай Боже, стануть традиційними.

Надія Світлична

„Теорія нації" – завжди жива

Ця праця д-ра Володимира Старосольського, під назвою „Теорія нації" , незважаючи на довгі роки від часу її появи, не застаріла і ніколи не застаріє, тому перевидання її, вчетверте, дало причину до окремого вечора 24 лютого – за почином Наукового Товариства Шевченка в Америці та в його приміщеннях.

У вщерть виповненій залі вечір відкрила проф. Анна Процик, вітаючи дочку автора, Уляну Старосольську, яка першою забрала слово і розповіла про батька, його праці та трагічний кінець. З глибоким зворушенням сприйняли слухачі цю розповідь про смерть д-ра В. Старосольського на засланні, про те, як його син навіть не зміг знайти місце батькового поховання. У. Старосольська закінчила сумну розповідь оптимістичним ствердженням, що тривким пам'ятником назавжди залишилися твори її батька, і дякувала тим, що допомогли їй перевидати „Теорію нації", найважливіший твір з батькової спадщини.

На вечорі з приводу перевидання книги „Теорії нації". Зліва У. Старосольська і О. Зайцев.
Світлив Я. Кулинич

Олександер Зайцев, молодий історик, що зараз, як стипендіят Фулбрайта, працює над темою „Націоналізм і фашизм", з великою повагою і пошаною характеризував сильветку В. Старосольського, знану йому лише із підручників, а передусім із „Теорії нації", що, на його думку, може бути сьогодні поставлена на рівні із працями теперішних політологів. Він пригадав, якою великою подією була оригінальна поява цієї книжки та скільки відгуків вона принесла. О. Зайцев ствердив, що „Теорія нації" – це дуже актуальний підручник, сьогодні потрібний студентам, науковцям, і тому треба бути особливо вдячним дочці В. Старосольського, що здійснила його перевидання.

Черговим доповідачем була адвокат Марта Трофименко, яка представила В. Старосольського як правника, науковця і людину, розповідаючи про його працю оборонця у політичних процесах, про надзвичайну ерудицію, якою захоплював усіх, кого боронив в політичних процесах, як теж і слухачів, що навчалися від нього способу та виголошування оборони.

На закінчення вечора, присвяченого перевиданню „Теорії нації", що став вечором особливої пошани для науковця, юриста та вийняткової людини, Орест Кебало прочитав уривок з твору „Віра в безсмертність нації".

Здається, не припадково цей вечір відбувся в надвечір'я роковин смерти В. Старосольського на засланні, у Сибіру, у Маріїнську, та поставив перед очі присутнім яскраву постать автора „Теорії нації" і його думки, що дальше живі.

О. Кузьмович

До джерел драматургії Лесі Українки

Під таким заголовком недавно появився черговий твір Романа Кухаря. Книжка невеликого розміру у чепурній обкладинці має 268 сторінок. Ця наукова розвідка відомого українського вченого, поета, прозаїка Романа В. Кухаря (Р. Володимира) зі США присвячена рецепції і трансформації клясичної культури у драматургії Лесі Українки, висвітлює поєднання у її творчості мітопоетичної основи і універсальних етологічних проблем національного буття, людини і часу, природи і світобудови загалом. Науковий редактор і автор післямови – доктор філологічних наук, професор О. Астаф'єв.

Книжка „До джерел драматургії Лесі Українки" разом з поштовою пересилкою коштує 18 дол., і її можна придбати за адресою: Dr. Roman V. Kuchar, 905 Cedar St., Victoria, Kansas, 67671-0335. Тел. (785) 735-2775.

У бібліотеці „Свободи"

„Нагірні, Леви: історія родини". Статті, спогади, наукові розвідки, архівні матеріяли. Автори проєкту та упорядники збірника: Христина Лев, Василь Лев, Наталя Філевич. Львів, 2000.

Ігор Старосольський. „Крутими дорогами". Спомини – вересень 1939 року – січень 1978 року. Упорядник і автор вступного слова Уляна Старосольська. Видавництво М. Коця. Львів. 2000.

Вечір фундації „Діти і музика"

НЬЮ-ЙОРК. – В суботу, 17 лютого, в серії МАТІ Українського Інституту Америки відбувся концерт в пам'ять скрипака Володимира Чижика, з рамени фундації „Діти і музика". Фундацію створила Наталя Хома з Марією Чижик, яка вклала закладовий капітал на допомогу студентам музики в Україні.

Для престижу і помочі Н. Хома звербувала 24 відомих музик, які стали радними фундації, та в разі потреби будуть виступати з концертами в США, Канаді й Европі для поповнення фондів та розголосу про створену добродійну інституцію.

В програмі було три твори і вісім артистів-інструменталістів: Наталія Хома, Рейгел Криса та Шурен Баґратуні – челісти, Даніель Пеннер – альт, Кетрін Чо, Петро Криса та Тодд Філіпс – скрипаки, і Володимир Винницький – піяніст. Всі виконавці програми є радними фундації „Діти і музика".

В концертовій програмі прозвучала Соната на два челя з фортепіяном, у виконанні Наталії Хоми, Рейчел Криси та Володимира Винницького. Музика Гендля дуже гарна, а дует чель в повільних частинах звучав особливо принадливо, з делікатним фортепіяновим достроєм.

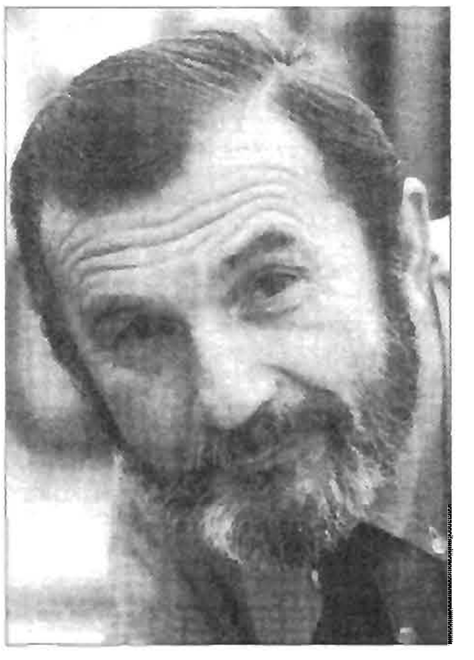
Центральною точкою був фортепіяновий квінтет Цезара Франка. Цей твір написаний на одній темі, яка безнастанно міняється кольорами у зміні тонацій та ритмів. В інтерпретації скрипаків Чо, альтиста Пеннера та челіста Баґратуні смичковий ансамбль осягнув багато емоційних моментів. Деякі ліричні епізоди твору затерлися через гін піяніста-соліста, що залишив ансамбль та бомбардував публіку густим звуковим мереживом і крещендами. Та громовиця, що в кількох місцях заглушила смичковий ансамбль, все таки зродила ентузіястичний аплявз. Піяніст як соліст має властивості підкорити слухачів своїм потужним звуком, а до того – публіка, мабуть, керувалася ще смаком XX століття: чим голосніше – тим краще.

Останньою точкою був „Чельо квінтет" Шуберта. Цей твір став інструментальною „лебединою піснею" композитора. Партію другої скрипки грав Тод Філіпс, а друге чельо – Н. Хома разом з Баґратуні, Пеннером і Чо. Твір з прекрасним чельовим дуетом в ідилічній першій частині відіграний шовковим звуком, з друга частина наповнена жалібною мелодією в скрипкових партіях. Енергійне скерцо з бетговенійськими сфорцатами, а дальше чудесні ритмічні варіяції теми Фіналу – все виповнене біографічним трагізмом життя композитора.

Богдан Марків

Пам'яті мистця Юрія Козака
(1933–2001)

У Дітройті, де жив і творив, помер на 68 році життя мистець Юрій Козак. Син відомого Едварда Козака, Юрій також – видатна постать між мистцями і його творчість заслуговує на шанобливу згадку. Він був графіком, станковим малярем і іконописцем. Його твори залишаться цінним і тривалим внеском в українське мистецтво поза межами України.

Св. п. Юрій Козак

Народився він у Стрию, на мальовничому Підкарпатті. По приїзді до США студіював в мистецькій школі Дітройту, своїми працями звернув увагу професорів тієї школи, і після закінчення школи йому пропонують викладати в ній. Від 1960 до 1970 року працює в іконописному малярстві, виконуючи праці самостійно і з іншими малярами. Найбільшу частину свого життя віддав праці в автомобільній індустрії (1965–1995 рр.), створюючи нові моделі авт. Але й тоді не припиняв своєї малярської творчости. Щорічно брав участь у виставках Об'єднання мистців в Америці, мав самостійні виставки у нашому і американському середовищах, зокрема разом з батьком Едвардом і молодшим братом Яремою – у Гантері та інших місцевостях. Брав участь у конкуренційних виставках американських товариств, що принесло йому признання і дві перші нагороди.

Поважний вклад Юрія є у ділянці книжкової графіки. Дуже добре володів композиціями шрифтів і графічною стилізацією. Його рисунки і заголовки у дитячому виданні УНС „Веселка" відзначаються цікавою формою і розумінням дитячої уяви.

В часі тієї багатогранної діяльности Юрій присвячується теж і релігійному малярстві. Він творить під впливом візантійського стилю, але старається йти власним шляхом і його можна зачислити до нео-візантійців. Хоча він дотримується площинности і двовимірности, прикметних рис візантійського стилю, але малює високі, стрункі, одуховлені, понадчасові постаті. Рисунок досконалий, легкий, немов імпресіоністичний. Композиції легкі, не обтяжені деталями. Барви не все відповідають кольористиці наших традиційних ікон, вони дещо темніші, насиченіші і викликають драматичний настрій.

Відносно станкового малярства, яке у Юрія пребагате, то під чисто формальним оглядом він – експресіоніст, насправді ним не був. Юрій користувався шляхетними кольорами у протиставлені до експресіоністів, у яких фарби „кричали". Хоча Юрій не виходив поза експресіонізм – це не означає, що у його малярстві не було шукань, або що він стояв на місці. Зміни у його малярстві були і їх можна запримітити в першу чергу в кольорах і тематиці. Він умів з тематично простих речей творити картини мистецької вартости .

Найбільшою станковою працею є велика картина „Тисячоліття Християнства в Україні", яка знаходиться у Українській Канадській Фундації в Торонто. Хоча у нас є кілька добрих картин з тією тематикою, картина Юрія відзначається композицією, кольоритом і добрим стилевим рисунком.

Підсумовуючи досягнення Юрія Козака у всіх ділянках малярства, належить сказати, що він залишив свій слід у розвитку нашої культури – не тільки в діяспорі, але також і в Україні.

Богдан Титла

Концерти, які єднають Небо зі землею

ЕДМОНТОН. – І не тільки Небо зі землею, тобто Бога із людьми, але й людей із людьми, а що найважливіше, – нині живих з їхніми предками. Маю на думці концерти українських колядок і щедрівок в Канаді. Коли йдеться про Едмонтон, то традицію колядування, крім церков, чи не найбільше підтримують молодечі організації – Пласт, СУМ, СУМК і студенти, що ходять колядувати по хатах, звичайно, на якусь добру ціль, а крім них, церковні й світські хори.

Цього року, вже 26-ий раз, концерт українських колядок і щедрівок організувало Українське музичне товариство Альберти в неділю, 14 січня, в Першій пресвитеріянській церкві. Концерт проведено за текстом Оксани Котович, з фортепіяновим супроводом Галини Лазурко.

Програмою керував голова Музичного товариства Альберти Орест Солтикевич. У концерті взяли участь хори „Дніпро" під дириґентурою Мирослави Загарії, Едмонтонського СУМКу (дириґент – Юлія Мартишак), катедри св. Йосафата – (Денис Луцишин), церкви св. Юрія Переможця (Ірина Тарнавська-Гук), церкви св. Андрея (Григорій Малюжинський) і СУМу „Верховина" (Галина Лазурко). Концерт почався зворушливим „Бог Предвічний" всіх хорів і учасників концерту, а далі хор „Дніпро" виконав „Різдвяний кондак" М. Лисенка, зі сольовим співом Ірени Федеркевич, Сузанни Романюк, Лесі Чумер, Олесі Талпаш, Любомира Пастушенка, Степана Мельниченка та Еміліяна Ґроха. В хорі „Дніпро" заспівували Любомир Пастушенко і Степан Мельниченко. Виступило тріо „Юний Дніпро" у складі Маркіяни Ілюк, Лариси Ілюк і Уляни Канівець. Драматичний гурток при УНО „Джерело" під мистецьким керівництвом Олі Миц показав скеч „Маланка".

Без рідної мови, пісень, коляд і щедрівок, без танців і музики українська культура в Канаді надовго не збережеться, тому хочеться цей допис закінчити словами: „Слава на Небі Богові, а на землі – мир людям доброї волі", а зокрема тим, що зберігають традиції коляд і щедрівок, і в Різдвяний час лучаться не лише з Небом і з далекими предками, але й зі своїми братами й сестрами в Україні й по цілому світі.

П. Саварин

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 474-го Відділу УНС

З днем 1-го березня 2001 року, Відділ 474 був з'єднаний з Відділом 473-им, секретарем якого є

СЕРГІЙ ДЖУЛА

Просимо членів 474-го Відділу звертатися у всіх справах забезпечення до секретаря 473-го Відділу на адресу:

Mr. Serguei Djoula
4740 Lacombe
Montreal, PQ H3W 1R3
(514) 733-3686

„А квіти плакали...

(Закінчення зі стор. 16)

кутку своєї оселі-музею (правда, покищо неофіційного).

– Ось... – У руках вона тримає згорток оксамиту бронзового кольору, помереженого дивним тисненим візерунком. – Це – мамина сукня. Вона зодягала її в 26-му році, на прийняття Іванни Шехович-Левицької, дружини посла Левицького...

Ми мовчимо. В родині Старосольських вміють мовчати вголос.

Повернувшись до Львова після заслання, Уляна шостим відчуттям почула запах цієї сукні і відкопала пальцями на родинному попелищі. Потім одягала її на вручення літературної премії за свою документальну книгу „Розкажу вам про Казахстан". Тепер мріє, щоб одягнулася котрась із маминих внучок.

– Вона модна й досі, неначе сьогодні пошита, – розгортає шматочок бронзового оксамиту клясичного покрою. І мені здається, що ні Одарка, ні Володимир нікуди звідси не йшли, вони живуть у цій нью-йоркській філії львівської кам'яниці й тепер.

Можливо, тому що чисті, щирі й красиві почуття не мають терміну давности. А може, як написала в одному із спогадів письменниця Уляна Старосольська, тому що „любов і надія – це те, що задержує людину живою на цій землі".

Нью-Йорк

Читач уточнює

В статті „Допомогли збудувати церкву", („Свобода", 19 січня ц. р.), в списку жертводавців я мимоволі пропустив ім'я одного з них – Михайла Федецького, який пожертвував 200 дол. на церкву в Павлодарі. Пожертва зужита за бажанням М. Федецького. Прошу виправити мою помилку.

І. Буртик

Від постмодернізму...

(Закінчення зі стор. 7)

лоніяльна. Можна бачити, наскільки прикмети постколоніяльного періоду виявляються в сучасній українській політиці, культурі, літературі й мові.

Увага на жінку. Увага постмодернізму до „інших" людей, до „марґіналізованих" одиниць привела до жінок. Правда, в українській літературі дорадянського періоду це не було так відчутне, як в інших літературах. Навпаки, були навіть виразні прояви протилежного напрямку: вивищення жінки – есенціялізму.

Сімона де Бовуар у 1947 році твердила, що патріярхальний стиль життя „марґіналізував" жінок і затримував їх у придушеному і нерозвиненому стані, посилював пасивність, мазохізм, нарцисизм. Її твір „Друга стать і Етика Двозначности" мав за мету привернути увагу до потреби повернути жінкам рівність і гідність. Деякі автори навіть перетягали арґумент у другу екстрему і надавали жінкам головну і конечну ролю; це висловлене в підході есенціялізму – не тому, що жінка дає біологічну запоруку продовження життя, але тому, що вона відіграє головну ролю, зокрема в поборюванні абсурдности ситуацій і в позитивній зміні та розбудові майбутнього (твори Людмили Коваленко 1946–48 рр.).

Феміністична критика почала розвиватися ще у 1960-их роках і зосереджувалася на героїнях і сприйманнях їхніх переживань та думок. Цей підхід навіть пропонує інакше розглядати жіночу творчість, „писання" і „мову", як „чоловічу", а інколи навіть соціяльно-економічну ситуацію жінок. Окрема увага на творах жінок – це також намагання урівноважити часто зверхній і „фаллоцентричний" підхід письменників-чоловіків, або й і чоловіків як символів влади.

Ґендерні студії (від слова gender – що означає радше рід, ніж стать) пов'язані з феміністичною критикою і звертають увагу головно на індивідуальність скривдженої жінки або взагалі на „жіночість" і „чоловічість" постатей у творі. В Україні ґендерні студії і феміністична критика почали розвиватися від 1995 року; сьогодні в Києві є окремий Інститут ґендерних (гендерних) студій.

Дискурс. Колись це означало філософічну розмову, дискусію. Останніми десятиліттями це слово перейшло через лінґвістику до інших галузей. Це вислів того, що висловлює думку слухачеві/читачеві (або суб'єкта – об'єктові). Тепер пишуть про дискурс як шукання за прикметами і межами певного жанру, як дискурс роману або поезії. Значення дискурсу розвинулося також в ідентифікування та регулювання критичного підходу до розуміння тексту або нового „прочитання" його, себто спілкування між читачем і твором, його художнього сприйняття, „рецепцію".

Рецептивне прочитання, рецепція. Від 1960-их років деякі теоретики звернули увагу на те, як читач, або „реципієнт", сприймає літературний твір. Тут увага звернена не так на прихований текст, як на те, що читач вбачає і вкладає в розуміння тексту. Сам текст – тільки потенціяльний, доки він не має читача, який його сприймає і тим самим „оживлює" або „актуалізує".

Дехто вважає (Умберто Еко, 1979), що літературні тексти можуть бути „закриті" (дуже очевидні, прямолінійні чи технічні статті) або „відкриті" – які потребують більшої співучасти читача (казки, твори Шевченка, Шевчука, Стуса).

Про сучасні напрями і термінологію в літературній критиці можна прочитати в таких джерельних виданнях українських дослідників: Irena R. Makaryk, Ed. & Comp., Encyclopedia of Contemporary Literary Theory: Approaches, Scholars, Terms (Toronto: Univ. of Toronto Press, 1993) 656 pp. (Книжку можна знайти в кожній більшій книгарні Північної Америки).

Марія Зубрицька, ред. (при співпраці Лариси Онишкевич та Івана Фізера) „Слово, знак, дискурс: антологія світової літературно-критичної думки" (Львів: НТШ-А та Центр гуманітарних досліджень Львівського унів., 1996), 558 стор. (Книжку можна знайти в більших книгарнях України та в НТШ-А в Нью-Йорку).

Про автора: *Д-р Лариса Залеська Онишкевич – дослідник модерної української драми та редактор двох антологій модерної української драми і драми діяспори та багатьох літературознавчих праць. Дійсний член НТШ в Америці.*

Від 1 квітня 2001 року зросте ціна передплати на тижневик „Свобода"

З 8 січня поштовий уряд США підвищив ціну за пересилку першої кляси – з 33 до 34 центів за унцію, або на 3 відсотки. Піднесено також оплату на різні пересилки, а поміж ними і на пересилку газет і журналів. У висліді цього кошти пересилки тижневика „Свобода" виростуть на 10 відсотків. Наші видатки на друк газети залежать від ціни на газетний папір. По кількох роках незмінних цін за папір, минулого жовтня ціна вперше пішла вгору, і вже повідомлено, що невдовзі буде друге підвищення. Ці підвищення означають, що збільшаться видатки на друк.

Взявши до уваги ці нові обставини Головний уряд УНСоюзу на своєму Річному засіданні 1–3 грудня 2000 року вирішив піднести на 5 долярів річну передплату за кожний тижневик („Свобода" і „Український Тижневик) – як для членів, так і для не-членів УНСоюзу, що виходить по 10 центів за один примірник газети. Нова ціна увійде в силу з днем 1 квітня ц. р. Від того дня річна передплата тижневиків буде становити 45 долярів для членів і 55 долярів для нечленів.

Надіємося, що наші передплатники правильно зрозуміють причину цього кроку і приймуть це незначне підвищення ціни як неминуче у видавничому підприємстві.

Ми щиро вдячні всім передплатникам за минулу підтримку, особливо – за щедрі пожертви на Пресовий фонд „Свободи", та обіцяємо їм, що наші видання будуть якнайкраще служити їм і всій українській громаді у США і в Канаді у майбутніх роках.

Уляна Дячук, предсідник
УНСоюз –Видавець

НОВА ПЕРЕДПЛАТА НА ТИЖНЕВИК „СВОБОДА"

Річна передплата:
(наземна пошта)
для членів – 45 дол.
для не членів – 55 дол.

Висилка тижневика летунською поштою *(First Class/Airmail):*
США – 110 дол.; Канада – 125 дол.; Мехіко – 140 дол.; Данія, Польща, Росія, Сербія, Україна, Австрія, Словаччина, Аргентина, Бразилія, Венесуеля – 215 дол.; Велика Британія, Франція, Італія, Швайцарія, Німеччина, Еспанія, Ізраїль – 225 дол.; Австралія – 240 дол.

Просимо заповнити листівку-замовлення на передплату і разом з чеком надіслати до

Svoboda
Subscription Department,
2200 Route 10, P.O. Box 280,
Parsippany, NJ 07054

Name ____________________

Address ____________________

City __________ *State/Country* __________ *Zip Code* __________

Telephone __________ *UNA Branch # / Відділ УНСоюзу* __________

Якщо Ви хочете зробити подарунок-передплату тижневика, просимо заповнити і надіслати листівку-замовлення

Прошу зробити подарунок:

Name ____________________

Address ____________________

City __________ *State/Country* __________ *Zip Code* __________

❑ Наземна пошта ❑ Летунська пошта (без знижки для членів УНС)

Моє прізвище та адреса:

Name ____________________

Address ____________________

City __________ *State/Country* __________ *Zip Code* __________

Telephone __________ *UNA Branch # / Відділ УНСоюзу* __________

Наземна пошта в Україну іде від 6-ти до 8-ми тижнів, летунська пошта іде приблизно 10 днів.

Сандормох – невідома сторінка історії

ТОРОНТО. – У пам'яті нашого народу навіки закарбовані назви Бабин Яр, Вінниця, Равенсбрюк, Освєнцім, Соловки, Кінгир. А скільки ще на землі невідомих могил замордованих безборонних чоловіків, жінок, дітей? До цих назв долучується назва „Сандормох" – урочища в Карелії, де в 1937 році більшовицькі кати замордували 6,500 невинних жертв, серед них і 1,116 в'язнів Соловецького табору. Соловецький розстрільний етап, що відбувся від 27 жовтня до 4 листопада 1937 року, – це один із найстрашніших розстрілів української інтеліґенції XX сторіччя. Бо саме тоді стято цвіт і окрасу української нації. Ось лише кілька імен: історик, видатний діяч УАПЦ Володимир Чехівський, творець модерного українського театру Лесь Курбас, творець модерної української географії Степан Рудницький, поети та прозаїки Микола Зеров, Микола Куліш, Валер'ян Підмогильний, Марко Вороний, Олекса Слісаренко, а також міністер освіти УНР, письменник Антін Крушельницький з цілою родиною – двома синами та дочкою, та сотні і сотні інших. Жоден із соловецьких в'язнів не врятувався...

Фінансова комісія СФУЖО влаштовує перегляд документального фільму-репортажу відомого тележурналіста Бориса Гривачевського під назвою „Місце злочину – Сандормох".

Імпреза відбудеться 27 березня о год. 7:15 вечора, в приміщенні Канадсько-Української Мистецької Фундації. Запрошуємо громаду на вечір, що розкриває ще одну невідому трагічну сторінку історії України.

М. Ш.

СПОРТ

Бокс

Позмагатися з українськими боксерами – братами Кличко хоче Ларі Холмс. Через свого менеджера він висловив бажання зустрітися з Віталієм або з Володимиром, а може й з обома боксерами по черзі. Але промотер братів Клаус-Петер Коль навряд чи погодиться на бій своїх підопічних з чемпіоном світу, зеніт слави якого припав на 70-80-ті роки минулого століття. Тепер Холмсу 51 рік, і його імені немає в жодній актуальній оцінці. Телебачення не виявить належної цікавости до такого бою. Без згоди Коля, Клички не зможуть зустрітися з Холмсом. Але 31 березня закінчується термін контракту братів Кличків та Клауса-Пітера Коля. Сам менеджер має намір продовжити контракт ще на три роки. Проте брати вимагають немалої долі з прибутків, які клюб отримує від продажу товарів, пов'язаних з їхніми іменами. Не секрет, що це доволі солідні суми. Президент Німецького союзу боксерів-професіоналів заявив, що це звична справа, коли боксери, які досягли успіху, приходять до думки, що потрібно "перерозподілити" прибутки, але Клички своїми досягненнями зобов'язані тільки Колю.

„Deutsche welle"

Футбол

24 березня відновляться відбіркові змагання з футболу, які мають визначити учасників Чемпіонату світу-2002. Збірна України у п'ятій европейській групі ділить друге і третє місця з Білоруссю. Подаємо становище команд у групі і розклад наступних змагань.

Становище команд:

	В	Н	П	М	О
1. Польща	2	1	0	6–2	7
2–3. Україна	2	0	1	5-5	6
2–3. Білорусь	2	0	1	5–5	6
4. Велз	0	2	1	2–3	2
5. Норвегія	0	2	1	1–2	2
6. Вірменія	0	1	2	3–5	1

Наступні ігри:
24 березня: Україна–Білорусь, Норвегія–Польща, Вірменія–Велз;
28 березня: Велз–Україна, Польща–Вірменія, Білорусь–Норвегія;
2 червня: Україна–Норвегія, Вірменія–Білорусь, Велз–Польща;
6 червня: Україна–Велз, Норвегія–Білорусь, Вірменія–Польща.
1 вересня: Білорусь–Україна, Велз–Вірменія, Польща–Норвегія;
5 вересня: Україна–Вірменія, Білорусь–Польща, Норвегія–Велз;
6 жовтня: Польща–Україна, Велз–Білорусь, Вірменія–Норвегія.

Фінальні змагання Чемпіонату світу з футболу відбудуться в Японії і Південній Кореї у 2002 році.

Автоперегони

Чемпіонат – на телеканалі

До українських аматорів автоперегонів Формула-1 майже прийшло свято. Цілком можливо, що українське телебачення транслюватиме перегони 15-го чемпіонату світу з Формули-1. Українська сторона домовилася про трансляцію, але ще не підписала угоди. Від 1998 року, коли ICTV втратив спонзорську підтримку на трансляцію Гран-Прі, українці були позбавлені будь-якої можливости дивитися Формулу-1 з українським коментарем. Найбільш вірогідним варіянтом для трансляції Формули є Перший національний телеканал.

Біятлон

В американському місті Салт-Лейк-Сити закінчився черговий етап змагань за Чашу світу з біятлону, у яких взяли участь українські біятлоністи, рівень виступів яких цього разу був вищим, ніж в Европі. Вони бігали швидше, стріляли влучніше. Першими в гонці переслідування змагалися чоловіки.

Дистанцію 12, 5 км з чотирма вогневими рубежами найшвидше подолав Оле-Ейнар Бйорндален з Норвегії.

Порадував українець Вячеслав Деркач, який ввійшов до десятки кращих, випередивши досвідченого російського біятлоніста Майгурова.

Результати гонки переслідування (12, 5 км):

1. Бйорндален (Норвегія) – 0010 - 30:58.2
2. Сашурін (Білорусь) – 0000 +33.7
3. Ростовцев (Росія) – 0100 +1:17.0
4. Пуаре (Франція) – 0100 +1:17.7
...10. Деркач (Україна) – 0010 +2:25.5
...11. Майгуров (Росія) – 2000 +2:26.6
...25. Лисенко (Україна) – 0110 +3:12.4
...33. Біланенко (Україна) – 0000 +3:39.7

Результати гонки переслідування (10 км):

1. Форсберг (Швеція) – 0200 31:30.8
2. Скієльбред-Пуаре (Норвегія) – 2112 +24.4
3. Ніорге (Франція) – 0000 +34.1
4. Пилева (Росія) – 1010 +44.2
5. Зубрилова (Україна) – 0011 +1:01.2
...11. Водоп'янова (Україна) – 0211 +2:11.4
...22. Петрова (Україна) – 0023 +3:16.0
...31. Лемеш (Україна) - 1011 +3:59.3

У жіночій гонці переслідування не було рівних Магдалені Форсберг зі Швеції. Олена Зубрилова показала добрі швидкість і точність в стрільбі. Її п'яте місце – значний прорив. Тетяна Водоп'янова – на одинадцятому місці.

Інформація Міжнародної федерації біятлону

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У КАНАДІ

У 140-РІЧНИЦЮ З ДНЯ СМЕРТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

запрошує Вас на

СВЯТОЧНУ ДОПОВІДЬ

проф. **ЯРОСЛАВА РОЗУМНОГО**

д-р Ярослав Розумний, проф. Манітобського університету та почесний проф. Національного Університету „Києво-Могилянська Академія" в Києві, автор ряду статей, присвячених різним аспектам Шевченкової творчости та естетики. В цій доповіді на базі нових матеріялів, він розглядає поняття „москаля" і „москальства" в Шевченковій поезії та радянську інтерпретацію тих понять.

„МОСКАЛЬ У ШЕВЧЕНКОВІЙ ПОЕЗІЇ"

в неділю, 25 березня 2001 р., о год. 3-ій по пол.

в Осередку УКО, 184 Alexander Ave. E, Вінніпеґ.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

висилає

всім делегатам останньої Конвенції УНС та теперішнім членам Головного уряду УНС

матеріяли для голосування

Згадані матеріяли включають ***пропоновані зміни до Статуту УНС і бальоту***
які треба повернути поштою

Делегатів і членів Головного уряду просимо проголосувати до

1 травня 2001 року

чи погоджуються вони на пропоновані зміни до Статуту УНС
текст яких був опублікований у „Свободі" та „Українському тижневику"

У випадку, якщо б хтось з делегатів чи членів Головного уряду УНС не отримав цих матеріялів, просимо негайно **потелефонувати до Головної канцелярії на число**

(973) 292-9800 дод. 3018

Галя Терлецька

ВИРЯДЖАЛА МАТИ ДОНЮ В ДАЛЕКІ, НЕЗНАНІ КРАЇ

Від старої хати прилягла дорога
У краї незнані в далекий світ
Посивіла мати із того порогу
І з слізьми на віки дивиться у слід.

Будь щаслива доню, Господь Бог з тобою
Хай Пречиста Мати береже тебе
Щоб в світах далеких не знала журби
За тобою щастя хай слідом іде.

Коли важко стане, коли втомлять ноги
Як на серцю ляже смуток і туга
Повертай додому відпічни з дороги
Поки я на світі, поки ще жива.

Дні ідуть за днями, літа вже проходять
Виряджає мати у вирій журавлів
Втомлена старенька до воріт виходить
Жде своєї Ганусі із чужих країв.

Не баріться птахи вдома вас чекає
Батьківська оселя і рідне гніздо
Розкажіть як доня десь там проживає
Бо немає вісточки від неї давно.

Ждала мати доні бачити хотіла
Та закрила очі втомлені її
Спить стара матуся у вічність відлетіла...
У світи безмежні в зоряні краї.

З журавлями верта донька з країв далеких
Плаче одинока з журавлями верба
Та цвіте калина на могилі ненці
В батьківській оселі смуток і журба.

Не блукайте діти дальшими світами
Не шукайте щастя десь на чужині
Бо найбільше щастя як живуть ще мати
І доньки чекають в рідній стороні.

На спомин, на згадку, на довгі літа...

2000 рік

Ірина Захарків

Книга під заголовком

„ІРИНА ЗАХАРКІВ – ЗІБРАНІ ТВОРИ"

Служитиме Дослідникам при „Товаристві Плекання Української Культури", в Куритибі, Бразилія

Куритиба, дня 22 лютого 2001р.

Високоповажана Пані Захарків!

Вашого листа та Вашу книгу "Ірина Захарків – Зібрані Твори" я отримав ще в минулому році коротко перед моїм виїздом до Европи /України та Німеччини/. По повороті з Німеччини я передав Вашу книгу нашій лекторці пані проф. Ользі Калько та просив її вислати Вам посвідку про одержання Вашої книги. Мабуть це забули зробити. Офіційне повідомлення про одержання Вашої книги Ви отримаєте в найблищому часі.

З огляду на брак місця в бібліотеці нашого державного університету в Куритибі, такі матеріяли переносяться тепер до приватних установ як Т.П.У.К. / Товариство Плекання Української Культури/ де вже є належна біблітека в стані конкретного розвитку.

Ваша книга має багато цінного матеріялу про наше політичне та громадське життя – особливо в часі після воєнної хуртовини. Я є певен, що ці матеріяли зможуть в разі потреби допомогти дослідникам нашої діяспори.

При цій нагоді дякую Вам за Вашу допомогу підчас моїх студій в Мюнхені. Це допомогло підвищити мої кваліфікації та розвинути працю в галузі українознавства в Бразилії. Я тепер вже на пенсії, але ще продовжую мою працю в галузі мовознавства.

З пошаною до Вас,

Володимир Кульчинський

П.С. – Проф. Володимир Кульчинський
одержав нашу допомогу 1985р.
нашої Фундації

Ірина Захарків - 5 - березня 2001р.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЗАКЛИКАЄМО НАШЕ ЧЛЕНСТВО ТА ВСЮ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ ДОПОМОГТИ

мешканцям Закарпаття, які постраждали від повені ще більш руйнівної як 1998 р.!

ОРГАНІЗУЙМО НЕГАЙНУ ДОПОМОГУ!

Сподіваємося на Ваше співчуття і великодушність!

Датки просимо виписувати на UNWLA Inc. Social Welfare Fund

Адреса: 108 2nd Avenue, New York, NY 10003

СУА є гуманітарною неприбутковою організацією з державним кодом 501(c) (3). Добровільні пожертви не підлягають оподаткуванню.

Управа Союзу Українок Америки

Надія Шміґель, референтка Суспільної Опіки СУА

Ірина Куровицька, голова СУА

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“, лютий 2001 р.

140 дол.	Ярославська Марія	Нью Йорк, Н.Й.
100	Бігун Ярослав	Вашінгтон, Д.К.
85	Самопоміч	Нью Йорк, Н.Й.
	Юлія і Борис Вірстюки	Клифтон, Н.Дж.
60	Бекерська Дарія	Токсідо Парк, Н.Й.
	Курилко Дарія	Нью Провіденс, Н.Дж.
	Перейма Марта	Вашінгтон, Д.К.
55	Пач Вілліям	Кайро, Н.Й.
51	Головата Марія	Йонкерс, Н.Й.
50	Давиденко Сергій	Асторія, Н.Й.
	Гайдукевич Данило	Воррен, Миш.
	Яворська Іванна	Норт Роялтон, Ог.
	Ломага Мирослав	Ветерсфілд, Конн.
	Плечен Павло	Маямі Шорс, Фла.
	Скрибайло Степан	Шарлотсвіл, Ва.
	Стецура Іван	Мідлбург Гай, Ог.
	Варварів Євген	Деніслс, Вай.
	Дніпровий А.	Бутвин, Па.
	Дидик-Петренко Аня	Ештон, Мд.
	Камінська Ірина	Чикаго, Ілл.
	Королі Степанія і Ігор	Ґроссе Пойнте, Миш.
	Лесик Ігор	Давний, Каліф.
	Левицький Юрій	Філядельфія, Па.
	Ломницька Дарія	Венес, Фла.
	Погуляй Лариса	Лорейн, Ог.
	Смик Роман	Кол Сіті, Ілл.
49.36	Стасюк Юрій	Кергонксон, Н.Й.
45	Свищук Юрій	Ст. Луї, Мо.
	Ярославська Марія	Нью Йорк, Н.Й.
	Семків Олександра	Рочестер, Н.Й.
40	Ганкевич Доротея	Філядельфія, Па.
	Продан Аркадій	Парма, Ог.
35	Білоуси Лідія і Орест	Оспрей, Фла.
	Бірко Арнольд	Лівонія, Миш.
	Клебович Володимир	Нью Бриттан, Кон.
	Глинський Петро	Чикаго, Ілл.
	Гумінілович Орест	Йонкерс, Н.Й.
	Лебедович Ігор	Чикаго, Ілл.
	Мостович Леонід	Лексінгтон, Кі.
	Новосад Мирон	Елвін, Ілл.
	Олішкевичі Люба і Юрій	Нейсвілл, Віск.
	Оремчук Володимир	Санівейл, Каліф.
	Петеш Орест	Портланд, Ор.
	Пришляк Микола	Дженкінтавн, Па.
	Сімок Андрій	Лас Вегас, Нев.
	Сороханюк Євдокія	Пенсалкінн, Н.Дж.
	Сосі Уляна і Іван	Сан Антоніо, Тек.
	Стахів Михайло	Рокпорт, Текс.
	Стрийська Ельвіра	Мейс Лендінг, Н.Дж.
	Воронка Роман	Мейплвуд, Н.Дж.
	Войтович Мирон	Медісон, Віск.
	Воскоб Олексій	Стейт Коледж, Па.
30	Волф Марія	Нептун Сіті, Н.Дж.
25	Голик Володимир	Торонто, Онт., Канада
	Плечен Павло	Маямі Шорс, Фла.
	Артимів Модест	Філядельфія, Па.
	Дурбак Христина	Мавтенсайд, Н.Дж.
	Караван Олег	Інвернес, Ілл.
	Коцур Ігор	Лапір, Миш.
	Коротко Уляна	Бінгемптон, Н.Й.
	Кричик Олександер	Лорейн, Ог.
	Полон Оксана	Пен Ян, Н.Й.
	Пришляк Степанія	Баффало, Н.Й.
	Шебунчак Богдан	Блумфілд, Н.Дж.
	Свищук Юрій	Ст. Луї, Мо.
	Волододюк Володимир	Чатам, Н. Дж.
	Яриш Іван	Рокі Гілл, Конн.
20	Бурдьо Володимир	Лейквуд, Ог.
	Демедчук Євген	Гамілтон, Онт., Канада
	Луценко Василь	Сарасота, Фла.
	Масляк Мар'ян	Лейквуд, Кол.
	Мокей Вілліям	Ватервліт, Н.Й.
	Андрусяк Марія	Воррен, Миш.
	Харук Галина	Парк Рідж, Ілл.
	Дозорська Марія	Тусон, Аріз.
	Феденко Степан	Воррен, Миш.
	Ґуран Наталія	Рочестер, Н.Й.
	Гонч Андрій	Нью Віндзор, Н.Й.
	Гуцал Йосип	Торантц, Каліф.
	Якубовичі Дарія і Олександер	Брексвіл, Ог.
	Когут Микола	Філядельфія, Па.
	Макар-Лавді С.	Бруклин, Н.Й.
	Мірчук Ігор	Вілов Ґров, Па.
	Музичка Ярослав	Кентон, Ог.
	Новосівський Тарас	Девон, Па.
	Самбір Віра	Бока Ротан, Фла.
18	Дурбак Антонія	Куягога Фолс, Ог.
15	Андрусь Ірина	Флашінг, Н.Й.
	Балабан Ольга	Вортінгтон, Ог.
	Бемко Ігор	Едінборо, Па.
	Березовський Ярослав	Лонг Айленд Сіті, Н.Й.
	Хомин Михайло	Лігайтон, Па.
	Худовський Леонід	Ветерсфілд, Конн.
	Чуй Теодор	Марлборо, Конн.
	Данів Олександер	Ель Пасо, Текс.
	Дражньовська Анна	Адубон, Н.Дж.
	Ґлух Роман	Емгерст, Н.Й.
	Гудзяк Олександер	Сиракюз, Н.Й.
	Гайманович Ярослав	Монреаль, Кве., Канада
	Гарасимів Степан	Індіян Орчард, Масс.
	Гайда Ігор	Істон, Конн.
	Гладун Мирослав	Асторія, Н.Й.
	Грицин Володимир	Претсвіл, Н.Й.
	Гурський Петро	Челтенгам, Па.
	Івасечко Василь	Андовер, Н.Дж.

15 дол.	Яросевич Мирон	Давнерс Гров, Ілл.
	Куціль Роман	Рочестер, Н.Й.
	Кей Лідія	Валінгфорд, Па.
	Лехнюк О.	Чикаго, Ілл.
	Ломницька Дарія	Венес, Фла.
	Лисак Аскольд	Норт Четам, Н.Й.
	Марченко Микола	Росвел, Джа.
	Мазур Тарас	Джексон Гайтс, Н.Й.
	Мельник Люба	Елмгерст, Н.Й.
	Мельникович Юрій	Оро Валей, Аріз.
	Міронюк Павло	Вест Спрінгфілд, Масс.
	Микитей Надія	Вудбридж, Конн.
	Олійник Степан	Вашінгтон, Д.К.
	Онуфреї Силвія і Сергій	Фінікsвілл, Па.
	Палій Марія	Джексон Гайтс, Н.Й.
	Пантелюк Йосип	Ворм Мінерал Спр., Фла.
	Полець Олександер	Ст. Антоні, Мінн.
	Рейнарович Марія	Бруклин, Н.Й.
	Роман Антоній	Ріно, Нев.
	Шмідт Роберт	Бірмінгем, Миш.
	Шембель Володимир	Бінгемтон, Н.Й.
	Шпук Катерина	Морис, Ілл.
	Сімків Володимир	Філядельфія, Па.
	Слюсарчук Юрій	Монро, Н.Й.
	Тарахівський Федір	Клифтон, Н.Дж.
	Яцук Петро	Окала, Фла.
	Задерей Андрій	Савт Бент, Інд.
	Зайло Еміль	Кіссімі, Фла.
	Зорняк Іван	Лейквей, Текс.
	Зварич Євген	Бриджвил, Па.
	Звадюк Олег	Грей Фолс, Ва.
по 10	Антипів Ксеня	Воррен, Миш.
	Байко Петро	Парма, Ога.
	Балабан Урсуля	Добз Феррі, Н.Й.
	Березовський Михайло	Ортонвил, Миш.
	Бодляк Ольга	Кергонксон, Н.Й.
	Хома Іван	Бруклин, Н.Й.
	Дубас Павло	Фт. Лавдердейл, Фла.
	Дзюбинські Анна і Богдан	Еванстон, Ілл.
	Груник Василь	Шелби Тавншіп, Миш.
	Галатин Осип	Асторія, Н.Й.
	Грицай Зеня	Чикаго, Ілл.
	Костик Сильвестр	Нью Йорк, Н.Й.
	Кифор Карпо	Нью Йорк, Н.Й.
	Кириленко Степан	Белойт, Віск.
	Лаврін Надія	Стерлінг Гайтс, Миш.
	Олиник Степанія	Ворм Мінерал Спр., Фла.
	Петрівська Алла	Клівленд, Ог.
	Рудакевич Любомира	Чикаго, Ілл.
	Стельмащук Михайло	Балтимор, Мд.
	Волф Марія	Нептун Сіті, Н.Дж.
	Юрченюк Микита	Пассейк, Н.Дж.
	Андрушка Мира	Норт Порт, Фла.
	Артимишин Люба	Йорктавн Гайтс, Н.Й.
	Байлак Роман	Матітак, Н.Й.
	Балабан Урсуля	Добс Фері, Н.Й.
	Балинський Юрій	Денвил, Н.Дж.
	Баран Мирон	Претсбург, Н.Й.
	Бард Петро	Дейтон, Ог.
	Бартошек Меріон	Гаятсвіл, Мд.
	Бартошек Михайло	Данедін, Фла.
	Барусевич Софія	Норт Порт, Фла.
	Базюк Ярослав	Воррен, Миш.
	Біленька Степанія	Філядельфія, Па.
	Біловщук Богданна	Норт Порт, Фла.
	Білик Любомир	Рочестер, Н.Й.
	Бохно Михайло	Торонто, Онт., Канада
	Боднар Марта	Віндзор, Онт., Канада
	Боярський Володимир	Юніон, Н. Дж.
	Бойко-Паар Ірина	Рокледж, Па.
	Братах Євген	Делтона, Фла.
	Булах Оксана	Парсиппані, Н.Дж.
	Бурбело Ґ.	Вестерлі, Р. Ай.
	Бурик Петро	Лонг Айленд Сіті, Н.Й.
	Ханацький Іван	Воррен, Миш.
	Ханас Петро	Овк Лон, Ілл.
	Хай Йосафат	Норт Роялтон, Ог.
	Храплива Марія	Матаван, Н.Дж.
	Червоняки Катрія і Ярослав	Джексон Гайтс, Н.Й.
	Дацків Орися	Овктон, Ва.
	Данек Ніна	Спрінгфілд, Н.Дж.
	Данилик Михайло	Гюстон, Текс.
	Денисенко Катерина	Вашінгтон, Д.К.
	Дячук Зенко	Бунтон, Н. Дж.
	Дяків Марія	Воррен, Миш.
	Дубик Ольга	Трентон, Н.Дж.
	Дзюби Христина і Петро	Рочестер, Н.Й.
	Дзюба Емілія	Вест Сенека, Н.Й.
	Федунець Оля	Вест Гартфорд, Конн.
	Ференцевич Роман	Александрія, Ва.
	Феркуняк Марія	Лігайтон, Па.
	Філенко Олександер	Гюстон, Текс.
	Фостяк Богдан	Сан Сіті, Аріз.
	Фотій-Токке А.	Норт Порт, Фла.
	Ґелета Ярослав	Коледж Парк Мд.
	Ґерент Володимир	Норт Порт, Фла.
	Ґлют Степан	Флендерс, Н.Дж.
	Ґоляш Степан	Палатайн, Ілл.
	Ґорчинський Анастасій	Чикаго, Ілл.
	Галій Іван	Байленд, Н.Дж.
	Ганкевич Тиміш	Добс Феррі, Н.Й.
	Глоба Борис	Йонкерс, Н.Й.
	Глинський Борис	Вієна, Ва.
	Гнатів Володимир	Ютика, Н.Й.
	Голуб В.	Стюарт, Фла.

по 10 дол.	Граб Омелян	Венес, Фла.
	Граур Олена	Мелровс Парк, Па.
	Гриньків Володимир	Розвіл, Миш.
	Гуд Юрій	Гантінгдтон Валлей, Па.
	Гуменюк Любомир	Нью Йорк, Н.Й.
	Гупаловський Д.	Вітінг, Н.Дж.
	Іванів Бронислав	Вуд Дейл, Ілл.
	Ярмолюк Марія	Расселвіл, Аріз.
	Ярош Дмитро	Воррен, Миш.
	Ярош Евстахій і Марта	Кінелон, Н. Дж.
	Кейбіда Андрій	Мейплвуд, Н.Дж.
	Кінах Микола	Розел, Ілл.
	Кліш Неонілія	Філядельфія, Па.
	Коваль Галина	Іст Гемптон, Масс.
	Ковальчин Михайло	Філядельфія, Па.
	Козіцький Володимир	Йонкерс, Н.Й.
	Козура Марія	Чикаго, Ілл.
	Крамаренко Марі	Іст Віндзор, Н.Дж.
	Кравець С.	Моров, Ог.
	Кріяк Степан	Спартанбург, С. Кар.
	Кровіцький Іван	Фармінгтон Гіллс, Миш.
	Крук Мирослава	Воррен, Миш.
	Кульчицька Марія	Вудбридж, Конн.
	Кулинич Петро	Йонкерс, Н.Й.
	Кунцьо Люба	Асторія, Н.Й.
	Купчинський Ярема	Іст Бранзвик, Н.Дж.
	Куропась Володимир	Філядельфія, Па.
	Куропась Богдан	Гікорі, П. Кар.
	Курилас Оленка	Вітон, Мд.
	Кузик Дарія	Трентон, Н.Дж.
	Лагута Михайло	Вілмінгтон, Дел.
	Логуш Володимир	Камілус, Н.Й.
	Логан Юрій	Литл Фолс, Н.Дж.
	Лончина Орися	Ралей, П. Кар.
	Лутчак Теодор	Елгін, Ілл.
	Лютий-Лютенко Юрій	Самерсет, Н.Дж.
	Лиско В.	Александрія, Ва.
	Литвинець Микола	Рочестер, Н. Й.
	Мацьків Дмитро	Тонаванда, Н.Й.
	Магоцький Володимир	Енгелвуд, Фла.
	Максимович Анна	Вілов Гров, Па.
	Маланчук Степан	Санта Барбара, Каліф.
	Марков Йосип	Спрінг Гілл, Фла.
	Матіяш Е.	Аліквіпа, Па.
	Мігайчук Джері	Парма, Огайо
	Мокей Вілліям	Ватервліт, Н.Й.
	Мриц Тамара	Покіпсі, Н.Й.
	Мрилоцька Люба	Ярдвіл, Н.Дж.
	Мудрий Василь	Вудсайд, Н.Й.
	Миховська Любомира	Клівленд, Ог.
	Наріжна Олена	Парма, Ог.
	Недільницький Микола	Ст. Луї, Мо.
	Никорчук Степан	Пітсфілд, Масс.
	Никифорук Василь	Джексон Гайтс, Н.Й.
	Оберишин Ярослав	Джамайка, Н.Й.
	Обущак Степанія	Філядельфія, Па.
	Очеретко Й.	Нью Йорк, Н.Й.
	Одежинська Лідія	Філядельфія, Па.
	Онуферко Маркіян	Філядельфія, Па.
	Оришкевич Йосип	Прінстон, Н.Дж.
	Остафійчук Михайло	Лонг Айленд Сіті, Н.Й.
	Пацюра Михайло	Філядельфія, Па.
	Пачковський Олександер	Ст. Пол, Мінн.
	Пап Михайло	Клівленд, Ог.
	Пасічняк Дарія	Бернардсвілл, Н.Дж.
	Пелехата Марія	Тулидо, Ог.
	Петрів Катерина	Самервил, Масс.
	Петрівський Р.	Болдер, Кол.
	Петрига Михайло	Іст Медов, Н.Й.
	Пілат Іван	Кергонксон, Н.Й.
	Почтар Джером	Пекванок, Н.Дж.
	Подпірка Роксоляна	Вайтстон, Н.Й.
	Попович Ярослава	Ст. Петерсбург, Фла.
	Поритко Оксана	Філядельфія, Па.
	Прокопович Іриней	Калабасас, Каліф.
	Пришляк Ярослав	Баффало, Н.Й.
	Пришляк Олександер	Ветерсфілд, Конн.
	Пилип Степан	Спрінгфілд, Н.Дж.
	Радловський Богдан	Елмвуд Парк, Ілл.
	Ріпецький М.	Чикаго, Ілл.
	Рожак Петро	Філядельфія, Па.
	Рожанковський Ярослав	Джамейка Плейн, Масс.
	Рудакевич Любомира	Чикаго, Ілл.
	Рузон Андрій	Лангторн, Па.
	Заболотна Параня	Нокс, Інд.
	Захарук Ева	Венгам, Масс.
	Сайкевич Неонілія	Баффало, Н. Й.
	Саковук Іван	Асторія, Н.Й.
	Саляк Василь	Нью Говп, Па.
	Залісняк Юліян	Рочестер, Н.Й.
	Самотулка Дарія	Гілсборо, Н. Дж.
	Семущак Степанія	Вудсайд, Н. Й.
	Сендзік Віра	Трентон, Н. Дж.
	Серафин Йосип	Джексон Гайтс, Н.Й.
	Серафин Олександер	Трой, Миш.
	Шарун Йосип	Чикаго, Ілл.
	Шепелявий Данило	Скеннектеді, Н.Й.
	Січ Дмитро	Альфред Стейшен, Н.Й.
	Сєрант Василь	Асторія, Н.Й.
	Сєрант Іван	Нью Йорк, Н.Й.
	Скарупа Юрій	Клівленд, Ог.
	Скірка Микола	Йонкерс, Н.Й.
	Склепкович Б.	Ратерфорд, Н.Дж.
	Скоп Олександер	Ла Меса, Каліф.
	Слободинський Олег	Рочестер, Н.Й.
	Слюсарчук Атанас	Воррен, Миш.

— 2—

по 10 дол.	Соболь Теофіль	Кісвіл Н.Й.
	Сохан Ігор	Вудклиф Лейк, Н.Дж.
	Стахів Денис	Мідлсекс, Н.Дж.
	Стасюк Юрій	Кергонксон, Н.Й.
	Стебельська Лідія	Йонкерс, Н.Й.
	Стрільбицький А.	Форт Вейн, Інд.
	Стрижаковська Ольга	Трентон, Н.Дж.
	Щербанюк Григорій	Жоліет, Ілл.
	Шкафаровський Павло	Йонкерс, Н.Й.
	Шумило Дмитро	Лендсдейл, Па.
	Тхір Дмитро	Сікокус, Н.Дж.
	Телепко Ігор	Парсиппані, Н.Дж.
	Тенюх Яким	Вайт Плейнс, Н. Й.
	Терлецький Володимир	Філядельфія, Па.
	Торбич Марія	Флорам Парк, Н. Дж.
	Тот Іван	Гезлет, Н.Дж.
	Троч Михайло	Парма, Ог.
	Тимків Степан	Мілерсіл, Мд.
	Тимочко Ярослав	Джонсон Сиmі, Н.Й.
	Витвицькі Дарія і Ігор	Кергонксон, Н.Й.
	Вакуленко Віра	Коговз, Н.Й.
	Вальчук Юрій	Анандейл, Н.Дж.
	Василишин Роман	Філядельфія, Па.
	Вербовий Степан	Чикаго, Ілл.
	Вовк Володимир	Міннеаполіс, Мінн.
	Юрченко Валентина	Норт Порт, Фла.
	Задорожний Степан	Клифтон, Н.Дж.
	Загайкевич Орест	Кренфорд, Н.Дж.
	Заяці Степанія і Ігор	Іст Геновер, Н.Дж.
	Злупко Олекса	Брукгейвен, Па.
	Зосяк Тарас	Тамарек, Фла.
	Зозуля Володимир	Розлендейл, Масс.
5.07	Фіцик Василь	Апопка, Фла.
5	Барабах Михайло	Брук Парк, Ог.
	Баско Дмитро	Воррен, Миш.
	Бауер Григорій	Баффало, Н.Й.
	Бернарська Марта	Кергонксон, Н.Й.
	Белей Чарлс	Янгставн, Ог.
	Бенко Катерина	Арлінгтон, Гтс, Іл.
	Беш Іван	Янгставн, Аріз.
	Бігун Роман	Ролинг Гіллс, Каліф.
	Білан Олена	Джексон Гайтс, Н.Й.
	Білас Михайло	Парк Ридж, Ілл.
	Білецька Ольга	Норт Порт, Фла.
	Боднар Лариса	Клівленд, Ог.
	Богданик Йосип	Чикаго, Ілл.
	Борден Микола	Флосмур, Ілл.
	Борисюк Віктор	Форест Гіллс, Н.Й.
	Борковський М.	Йонкерс, Н. Й.
	Бояр Анна	Апердейл Рівер, Н.Дж.
	Брунда Михайло	Гарфілд, Н.Дж.
	Бурдьо Володимир	Лейквуд, Ог.
	Цап Я.	Стретфорд, Конн.
	Чайківська Люсі	Бостон, Масс.
	Хома Богдан	Рочестер, Н.Й.
	Хома Михайло	Балтимор, Мд.
	Хома Іван	Бруклин, Н.Й.
	Чорній Орися	Бренчбурґ, Н.Дж.
	Хромовська Марія	Амстердам, Н.Й.
	Гуглевич-Ворох Хризанна	Нью Йорк, Н.Й.
	Чубенко Микола	Роял Овк, Миш.
	Худик Іван	Лонг Айленд Сиmі, Н.Й.
	Цьолко Іван	Рендолф, Н.Дж.
	Цимбал Віктор	Центер Лайн, Миш.
	Чубак Володимир	Френклин, Н. Дж.
	Чучук Ярослав	Трентон, Н.Дж.
	Данчук Андрій	Лівінґстон, Н.Дж.
	Данилишин М.	Вудсайд, Н.Й.
	Демчар Тед	Когозв, Н.Й.
	Добош Анна	Брентвуд, Тен.
	Долинська Лариса	Вестфілд, Н.Дж.
	Дорошки Семен і Анна	Джексон, Миш.
	Дроздовська Анна	Баффало, Н.Й.
	Дидинський Константин	Нарберт, Па.
	Дикий Антон	Блейрставн, Н.Дж.
	Дитиняк Володимир	Картерет, Н.Дж.
	Дзяд Панталеймон	Толідо, Ог.
	Дзіка Олена	Вудгейвен, Н.Й.
	Джиджора Петро	Сідер Гров, Н.Дж.
	Фафендик Марія	Шебойган, Віск.
	Франківський Михайло	Вест Роксбурі, Масс.
	Галонська Дмитро	Рослиндейл, Масс.
	Гіффлер Лідія	Арлінгтон, Ва.
	Гут Анна	Юніон, Н. Дж.
по 5	Ґордон Марія	Гартфорд, Конн.
	Ґой Зиновій	Балтимор, Мд.
	Гаркач Петро	Бранзвик, Ог.
	Гаврилович Михайло	Варвик, Н.Й.
	Гладилович Адольф	Монреаль, Квеб.,Канада
	Гнатів Ірина	Йонкерс, Н. Й.
	Гнід Марія	Гілсборо, Н.Дж.
	Голінко Софія	Трентон, Н. Дж.
	Головінський Василь	Томс Рівер, Н.Дж.
	Головатий Михайло	Венес, Фла.
	Городецький Й.	Кендал Парк, Н.Дж.
	Городиський Орест	Чикаго, Ілл.
	Горський Володимир	Воррен, Миш.
	Грабець Роман	Парма, Ог.
	Гречка Ярослав	Філядельфія, Па.
	Грицак Петро	Кренфорд, Н.Дж.
	Гринчишин Василь	Вебстер, Н.Й.
	Гудак Петро	Спрінг Валей, Н.Й.
	Гунзе Ірина	Гантінґтон Ста., Н.Й.
	Ваврів-Лабінський Рм.	Ріо Пієдрас, Пуерто-Ріко
	Іваницький Михайло	Павтакет, Р. Ай.

по 5 дол.	Івасечко Ольга	Чикаго, Ілл.
	Іваськів Аркадій	Колумбія, Мд.
	Якима Володимир	Норт Порт, Фла.
	Януш Володимир	Філядельфія, Па.
	Яросевич Віктор	Мірамар, Фла.
	Яровенко Вадим	Елизабеттавн, Па.
	Яримович Юрій	Чикаго, Ілл.
	Каба Богдан	Анагайм, Каліф.
	Качай Роман	Челтенгем, Па.
	Качмар Христина	Мідія, Па.
	Калинич Зірка	Ваяндотте, Миш.
	Канівець Юрій	Савтингтон, Конн.
	Карпик Стелла	Воррен, Ог.
	Кедринський Олександер	Джерзі Сиmі, Н. Дж.
	Кічоровська Теодозія	Форест Гіллс, Н.Й.
	Кікцьо Анастазія	Бриджвю, Ілл.
	Клек Андрій	Норт Порт, Фла.
	Кобаса Олександер	Віліямставн, Н.Дж.
	Кобзан М.	Ст. Катеринс, Онт. Канада
	Кочман Григорій	Джексон, Н. Дж.
	Когут Нестор	Воррен, Па.
	Когут Дмитро	Істон, Па.
	Кокольський Роман	Монтклер, Н.Дж.
	Колачко Іван	Твин Лейкс, Віск.
	Колодруб Михайло	Істон, Па.
	Конрад Каролина	Філядельфія, Па.
	Копіна Іван	Юніон, Н.Дж.
	Копичук Роман	Ст. Августин, Фла.
	Корлятович Степан	Клівленд, Ог.
	Королишин Петро	Норт Порт, Фла.
	Коропецький Євген	Фергасон, Мо.
	Косович Дмитро	Нью Йорк, Н.Й.
	Костечко Любомира	Йонкерс , Н.Й.
	Коць М.	Лексинґтон, Н.Й.
	Ковальський Валентин	Стерлінґ Гайтс, Миш.
	Козак Ярослав	Гантінґтон Валі, Па.
	Краєвський Нестор	Гілсайд, Н.Дж.
	Кріслатий Семен	Клівленд, Ог.
	Кругляк Євгенія	Рочестер, Н.Й.
	Кривуцький Іван	Коледж Парк, Мд.
	Кривулич Мирослав	Амстердам, Н.Й.
	Куць Йосип	Трентон, Н.Дж.
	Кукіль Ярослава	Гартфорд, Конн.
	Кульчицький Микола	Саратога, Каліф.
	Кульматицький Володимир	Сідер Новс, Н.Дж.
	Курчак Микола	Іст Медов, Н.Й.
	Курис Богдан	Бронкс, Н.Й.
	Кусен Іван	Філядельфія, Па.
	Кузьо Теодор	Гренбі , Конн.
	Кузик Володимир	Валингфорд, Па.
	Кузик Володимир	Елмгерст, Н.Й.
	Кикіш Микола	Чикаго, Ілл.
	Квік Іван	Філядельфія, Па.
	Ладанай Степан	Ґлен Спей, Н.Й.
	Ласевич Дмитро	Бруклин, Н.Й.
	Леськів Ярослав	Френчтавн, Н. Дж.
	Левицький Адріян	Гантінгдон Валей, Па.
	Лиховид Оксана	Бруклин, Н.Й.
	Літепло Сем	Бруклин, Н.Й.
	Лозницька Євгенія	Вест Гейвен, Конн.
	Лонишин Юрко	Самерсет, Н.ДЖ.
	Лоза Уляна	Чіктовага, Н.Й.
	Лозницька Євгенія	Вест Гейвен, Конн.
	Лужняки Микола і Ольга	Чикаго, Ілл.
	Лужняк Богдан	Купер Сиmі, Фла.
	Макійчик Василь	Стратфорд, Конн.
	Мальський Богдан	Парма, Ог.
	Мацьків Дмитро	Тонаванда, Н. Й.
	Мандибур Валентина	Гротон , Конн.
	Мандибур О.	Гемпстед, Н.Й.
	Марушки Микола і Марія	Чикаго, Ілл.
	Мазепа Ігларій	Пунта Ґорда, Фла.
	Мазяр Володимир	Глен Спей, Н.Й.
	Мельничук Теофіля	Філядельфія, Па.
	Мельник Богдан	Рівер Ґров, Ілл.
	Мельник Дмитро	Рослідейл, Масс.
	Місьонг Наталія	Лівонія, Миш.
	Мізюр Роман	Мідл Віллидж, Н.Й.
	Мніщенко Іван	Юніон, Н.Дж.
	Музика Іван	Філядельфія, Па.
	Михайлюк Ярослав	Асторія, Н.Й.
	Нечепоренко Микола	Джеферсон, Ог.
	Новосад Олександер	Дейтона Біч, Фла.
	Новицький Славко	Вашінгтон, Д.К.
	Никифоряк Марія	Воррен, Миш.
	Одарченко Петро	Такома Парк, Мд.
	Огаренко Володимир	Чикаго, Ілл.
	Олійник Анна	Філядельфія, Па.
	Олиник Степанія	Ворм Мінерал Спр.,Фла.
	Омельченко Сергій	Фармінґтон Гіллс, Миш.
	Оріховська Дарія	Берлінґтон, Н.Дж.
	Ортинський Михайло	Тонаванда, Н.Й.
	Ощудляк Олександра	Гайланд Парк, Н.Дж.
	Осійчук Іван	Мортон Ґров, Ілл.
	Панчук Ярослав	Чикаго, Ілл.
	Папіж Олена	Воррен, Миш.
	Пастушок Василь	Маркус Гук, Па.
	Пендаківський Осип	Шелтон, Конн.
	Петришин Олекса	Тандер Бей, Онт., Канада
	Петик Іванна	Філядельфія, Па.
	Піч Василь	Асторія, Н.Й.
	Полатайко Осип	Бетел Парк, Па.

по 5 дол.	Потієнки Юрій і Таїса	Словн, Н.Й.
	Прашик Григорій	Вест Істон, Па.
	Пристай Марта	Рочестер, Н.Й.
	Ревюк Володимир	Сиракюз, Н.Й.
	Ріба Микола	Сиракюз, Н.Й.
	Салдит Оксана	Емгерст, Н.Й.
	Сапоровченко Микола	Карбондейл, Ілл.
	Савчин Євген	Форт Колінс, Ко.
	Семчишин Ілля	Гартфорд, Конн.
	Сенечко Лев	Чикаго, Ілл.
	Сененко Яків	Сиракюз, Н.Й.
	Сеник-Коваль Надія	Вітинг, Н.Дж.
	Сербин Ольга	Монреаль, Квеб. Канада
	Середович Михайло	Сиракюз, Н.Й.
	Шандор Оксана	Самерсет, Н.Дж.
	Шандрук Петро	Філядельфія, Па.
	Шеремета Марко	Чикаго, Ілл.
	Шевчук Павло	Латам, Н.Й.
	Шнурівський Петро	Воррен, Миш.
	Шегера Данута	Менвил, Н.Дж.
	Сітко Вілліям	Вест Ст. Пол, Мінн.
	Слевінський Тарас	Стретфорд, Конн.
	Слиж Володимир	Вудсайд, Н.Й.
	Смолинський Богдан	Шрувзбурі, Масс.
	Смук Андрій	Колумбія, Конн.
	Соколев Анатоль	Дітройт, Миш.
	Солук Іванна	Лос Анджелес, Каліф.
	Станецький Ярослав	Елмайра, Н.Й.
	Стасишин Степанія	Вест Гартфорд, Конн.
	о. Стебельський Василь	Рідінг, Па.
	Стельмах Ігор	Ґластонбері, Конн.
	Столярський Володимир	Омага, Неб.
	Святківський Григорій	Словн, Н.Й.
	Світій Марія	Бруклин, Н.Й.
	Сива Анна	Чула Віста, Каліф.
	Щерба Василь	Гарден Сиmі, Н.Й.
	Шендюх Олександер	Рокі Гілл, Конн.
	Шевчук Клементина	Лексінґтон, Н.Й.
	Шмайда Марія	Нью Бриттан, Конн.
	Шпак Іван	Джексон, Н. Дж.
	Теплий Степан	Нью Тріполі, Па.
	Ткач Віліям	Монро Твп., Н.Дж.
	Ткач Л.	Воррен, Миш.
	Ткачук Гертруда	Тусон, Аріз.
	Тренза Михайло	Карле Плейс, Н.Й.
	Трисньовський Роман	Н. Арбор, Миш.
	Труш Йосип	Юніон , Н.Дж.
	Турчак Аріян	Самерсет, Н. Дж.
	Тимяк С. Михайло	Норт Порт, Фла.
	Українські Студії USC, фільмова бібліотека	Індіяна, Па. Колюмбія, С.К.
	Войнов Павло	Клифтон, Н.Дж.
	Валух Дарія	Парма, Ог.
	Васічко Іван	Картерет, Н.Дж.
	Василина Євген	Літлтон, Кол.
	Величко Григорій	Медисон, Віск.
	Величковська Лідія	Флорам Парк, Н.Дж.
	Вігак Василь	Ютика, Н.Й.
	Войтович Володимира	Балтимор, Мд.
	Волошин Володимир	Вест Айслип, Н.Й.
	Волошин Михайло	Парма, Ог.
	Винники Остап і Віра	Йонкерс, Н.Й.
	Винник Роман	Гайд Парк, Н.Й.
	Ярош Вілліям	Лівінгстон, Н.Дж.
	Ємець Паша	Лос Анджелес, Каліф.
	Єрмоленко Валентина	Міннеаполіс, Мінн.
	Юречко Михайло	Ларіс Ста., Па.
	Захаріясевич Мирон	Філядельфія, Па.
	Захарко Михайло	Менвил, Н.Дж.
	Зачко Софія	Норт Гейвен, Конн.
	Зальопана Роза	Сан Сиmі, Каліф.
	Зарицька Зеновія	Плейнвю, Н.Й.
	Завійський Володимир	Кларк, Н. Дж.
	Завадович Зенон	Філядельфія, Па.
	Зозуля Т.	Ріго Парк, Н.Й.
	Жеребецький Богдан	Марлтон, Н.Дж.
	Займан Лев	Елленвіл, Н.Й.
	Жизномирський Зенон	Дейтон, Ог.
по 3	Бараник Юрій	Воррен, Миш.
	Левицький Володимир	Воррен, Н. Дж.
	Шафран Євген	Ріго Парк, Н.Й.
	Вариха Петро	Йонкерс, Н.Й.
по 2	Бабяк Іван	Філядельфія, Па.
	Чорний Остап	Балтимор, Мд.
	Кучарська Ольга	Монреал, Квеб., Канада
	Матищак Володимир	Мокіна, Ілл.
	Мельник Михайло	Амстердам, Н.Й.
	Неілко Марія	Еленвіл, Н.Й.
	Підгірний Іван	Парма, Ог.
	Шайда Іван	Ст. Пол., Мінн.
	Шишак Андрій	Фініксвілл, Па.
	Васів Василь	Клифтон, Н. Дж.

Разом **7,440.43 дол.**

Щиро дякуємо за фінансову підтримку найстаршої української газети.

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ НЬЮ-ЙОРК, Н.Й.

запрошує

делегатів 34 Конвенції, відділових секретарів, членів Управи Округи і Управ відділів та союзовців, зацікавлених запропонованими змінами структури УНСоюзу або змінами теперішнього статуту на

ЗУСТРІЧ

з предсідником УНСоюзу **УЛЯНОЮ ДЯЧУК**

і

радним адв. **ТАРАСОМ ШМАҐАЛОЮ мол.**
головою Статутової Комісії

в неділю, 25 березня 2001 р., о год. 1:30 по пол.
в домівці Товариства „Самопоміч", 98 Second Ave., New York, NY

Відділи Округи:

5, 6, 8, 16, 86, 130, 184, 194, 204, 205, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 450, 489

За Управу Округи:

ВАРКА БАЧИНСЬКА, голова
МОТРЯ МІЛЯНИЧ, секретар
ІВАН ХОМА, скарбник

Просимо зголосити свою участь **(212) 533-0919 В. Бачинській**
до п'ятниці 23 березня ц.р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
25 БЕРЕЗНЯ 2001 р.

Нюарк, Н.Дж. Річні збори 76-го Відділу УНС „Братства св. Івана Хрестителя" відбудуться о год. 1-ій по пол. в залі під церквою св. Івана Хрестителя при Сендфорд Аве. Програма: вибір нової управи. Всіх членів просимо взяти участь. Андрій Воробець – секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СЕРЕДА,
28 БЕРЕЗНЯ 2001 р.

Кергонксон, Н.Й. Річні загальні збори 88 Відділу УНСоюзу – „Союзівка" відбудуться о год. 7-ій веч. у бібліотеці на Союзівці. Просимо всіх членів прибути. Анна Слободян – голова, Стефа Гаврилюк – секретар.

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

повідомляє все членство, що

35-ті РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КООПЕРАТИВИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 25-ГО БЕРЕЗНЯ 2001 Р.

у великій залі

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
142 Second Ave., New York, NY 10003

Початок о год. 2-ій по пол.

РАДА ДИРЕКТОРІВ

• РОЗШУКИ •

Розшукую дуже добру знайому **ЛЮБУ БАБ'ЯК**, що в 1952 р. проживала у Джерзі Сити, Н.Дж., або її дітей **ВАСИЛЯ, СТЕФКУ І ГАНЮ**. Хто знав би про них або вони самі прошу зголоситися на адресу Оля Ільків, 630 Jamaica Ave., Brooklyn, NY 11208.
Тел.: (718) 277-9269

Розшукую родину **о. МАКСИМА КІНАША**, який був парохом в Йонкерсі (Yonkers) біля Нью-Йорку і помер в 1949р. Прошу відгукнутись на адресу:
Olha Kernitsky, 4703 Five Springs CT, Midlothian, VA 23112

• ПРАЦЯ •

Потрібна жінка до праці при маленькій дитині в штаті Коннектикат. Праця зі замешканням. Англійська мова не обов'язкова.
Тел. **(203) 840-1021**
від 8 - 10 веч.

• ДО ВИНАЙМУ •

Винайму апартамент подружжю або старшій жінці в гарній, багатій дільниці Bergen County.
Тел.: **(201) 493-0945 Стефа**

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —
в неділю, 25-го березня 2001 р., о год. 1-ій по пол.
в приміщенні ЗУАДК-у
1206 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу: члени управи Окружного Комітету, конвенційні делегати та по два делегати наступних відділів:

10, 45, 62, 83, 116, 128, 153, 154, 156, 162, 163, 173, 216, 231, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 331, 339, 347, 352,362, 378, 397

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:
Марта Лиско – Головний Секретар УНСоюзу
Василь Пастушок – голова контрольної комісії УНС
Степан Гавриш – контролер УНС
Д-р Василь Шеремета – радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
Степан Гавриш, голова
Павло Принько, секретар
Микола Пришляк, касир
мгр. Іван Скочиляс, почесний голова Округи

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

ВІДСОТКИ НА ПЕНСІЙНІ ГРАМОТИ

від 1-го лютого 2001 р.

Одноразові і гнучкі пенсійні пляни Відсотки в першому році – нові аплікації (Відсотки гарантовані на один рік)	7%
Одноразові і гнучкі пенсійні пляни (існуючих грамот) $100,000 або більше	6%
$50,000 до $99,999.99	5.75%
$100 до $49,999.99	5.50%
Гнучка 10 пенсійна грамота (в другому році)	6%

Не ризикуйте своїми пенсійними фондами. Біржа іде вгору і вниз, але Ваші пенсійні фонди повинні бути забезпечені проти таких змін. Пенсійні грамоти УНС запевняють Вам постійний зріст. За інформаціями про наші пенсійні пляни телефонуйте безкоштовно на:

1-(800) 253-9862 дод. 3013

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! ХОЧЕТЕ МАТИ СПОКІЙНУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНУ СТАРІСТЬ — ВСТУПІТЬ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 12 березня 2001р. відійшла у вічність

бл. п.

МАРІЯ МАСЮК

з дому ЛИСА

нар. 16 липня 1912 р. в Старичах, коло Яворова

Закінчила правничі студії на Ягелонському університеті в Кракові.

Залишила в смутку:
чоловіка – МИРОНА
синів – АНДРІЯ і ЮРІЯ
сестер – ЛЮБУ МИЧКОВСЬКУ
– СЛАВУ ГОРОДЕЦЬКУ

Вічна Її пам'ять!

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого і ніколи незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА і БРАТА

бл. п.

д-ра ЮРІЯ ДИЦЬО

(26 березня 2000 р.)

Поминальні СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

будуть відправлені в наступних церквах:

1. Введення в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фла,;
2. Св. Марії в Нью Бранзвику, Н. Дж.;
3. Св. Тройці в Лювістоні, Ме.;
4. Св. Родини у Вашінгтоні, Д.К.;
5. Царя Христа у Бостоні, Ма.;
6. У каплиці Сестер Служебниць у Словсбургу, Н.Й.;
7. У 2-ох церквах у Парані, Бразилія.

Просимо о молитви за спокій Його душі.

Залишені у глибокому смутку:
дружина – МАРІЯ
сини – ЮРІЙ і МАРКО з родинами
сестри – АПОЛЬОНІЯ КНИШ
– ІВАННА МЕЛЬНИК-ГАВРИЛЮК
ближча і дальша родина.

В січні 2001 р. відійшла у вічність

бл. п

НАДІЯ ІВАННА ЛЯШ-ЛОДИНСЬКА

з КОШАКІВ

б. юначка СС Дивізі,ї відзнака Левик, станиця „Koblentz".

Надю, хай чужа земля буде тобі пером!

Сестра ОКСАНА

З волі Всевишнього відійшла у вічність
5-го березня 2001 р., проживши 89 літ

бл. п.

ГАЛИНА ФАСОВСЬКА-СІРИЙ

колишня учителька

Залишила у смутку:
кузина – МИХАЙЛА РУБИЧА
племінницю – РОМУ САЛЯК з родиною

ПАНАХИДА відбулася 8-го березня 2001 р. у похоронному заведенні Музики.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ – 9-го березня 2001 р. у церкві свв. Володимира і Ольги а відтак на цвинтар св. Миколая у Чикаго.

Вічна Їй пам'ять!

В пам'ять найдорожчих БАТЬКІВ і БРАТА,

<u>30-ліття смерти</u>

бл. п.

д-ра прав АДОЛЬФА СЛИЖ

судді в Белзі і у Львові

<u>28-ліття смерти</u>

бл. п.

ОЛЬГИ СЛИЖ

ур. ЖОЛКЕВИЧ

<u>18-ліття смерти</u>

бл. п.

д-ра філософії АНТОНА СЛИЖ

проф. у Shippensburg State College, PA.

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

<u>6 квітня 2001 р., о год. 8-ій ранку</u>

в катедрі св. Миколая в Чикаго, Іл.;
в церкві св. Михаїла в Manville, NJ;
в церкві св. Йосафата при монастирі оо. Василіян у Glen Cove, NY;
в церкві св. Димитрія в Торонто, Канада.

В любові і пошані вдячні діти, сестри і брат з родинами:
МАРІЯ ФІШЕР, ЯРОСЛАВА ПАНЧУК, ДАРІЯ САМОТУЛКА, ВОЛОДИМИР.

....

В Їх пам'ять жертвуємо 1,000 дол. на Пласт в Україні і 1,000 дол. на школу в Белзі, Україна

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

У 40-ИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

СОФІЇ МАРІЇ СТЕЦУРИ

з дому БАРАНСЬКОЇ

були відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ з Панахидами

13 березня 2001 р.

в церквах:

- Христа Царя у Бостоні, Ма.;
- Святої Тройці в Кергонксоні, Н.Й.;
- Св. Николая у Вільмінґтоні, Дел.

Донька УЛЯНА з родиною

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас наш улюблений
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО

бл. п.

БОГДАН КОВАЛЬ

Цією дорогою хочу подякувати Всім, хто співчував нам, жертвував свої послуги, старався піддержати нас у цьому тяжкому горі.

Зокрема дякую о. М. Гірнякові, який серед ночі потрудився піти до шпиталю у Greenwich, CT, відправив Молебень і уділив останнього миропомазання вмираючому Богданові.

Також дякую о. митратові І. Терлецькому і о. Я. Мудрому за гарне переведення похоронних відправ, п. Миколі Ґаліву і п. Петрові Содолеві за теплі слова прощання, Вячеславові Брюховецькому за таке зворушливе „Слово до родини“.

Сердечно дякую всім, хто взяв участь в похоронах, жертвував на Служби Божі, зложив даток на Могилянську Академію в Києві, на Музей в Нью- Йорку, за прекрасні квіти і теплі слова співчуття.

Хай Вас всіх Господь винагородить сторицею.

Дружина НАТАЛІЯ КОВАЛЬ з родиною

У глибокому смутку повідомляємо всю українську спільноту Америки, Канади і України, що 18 березня 2000 р. у Торонто, Канада, відійшов у вічність, проживши 74 роки, воїн УПА

бл. п.

ІВАН МИКУЛИК

„ОРЕСТ“

Спи лицарю Лемківщини, святої землі України,
хоробрий воїне славної Української Повстанської Армії!

Смутком прибиті:

СТЕФАН ДОВБУШ – побратим, ветеран Американської Армії, Корейської війни, шкільний товариш

ЕДВАРД КУХАР – шкільний товариш, побратим, ветеран Корейської війни, Американської Армії

родина Покійного в Києві, столиці України.

Молімось за спокій душі Його!

Вічна Йому пам'ять!

З глибоким жалем повідомляємо, що 24 січня 2001 р. у Бетлегем, Па. відійшла у вічність на 87-му році життя наша дорога МАМА і БАБЦЯ

св. п.

ЄВГЕНІЯ КАПІЙ

Залишені в смутку:

донька – ЛЮБА з мужем ІГОРЕМ
внуки – ХРИСТЯ, АНДРІЙКО і ДІЯНКА

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 6 березня 2001 р. упокоїлася в Бозі, на 79-му році життя

бл. п.

ЯРОСЛАВА ГОЛОВАТА

В глубокому смутку залишилися:

донька – МАРТА
сини – АНДРІЙ
– ОРЕСТ з дружиною СУЗАННОЮ
– ВОЛОДИМИР з дружиною АРИАДНОЮ
12 внуків
2 правнуки
родина в Україні і Польщі.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 10 березня 2001 р. в церкві св. Йосифа, а відтак на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Іл.

Вічна Їй пам'ять!

У глибокому болю і смутку повідомляємо, що 16 лютого 2001 р., після тяжкої недуги відійшов у Божу вічність на 52-му році життя

бл. п.

МАРКІЯН ВОЛОДИМИР БАБ'ЯК

ПОХОВАНИЙ на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина – НАТАЛКА
батьки – ІВАННА і КЛИМЕНТІЙ
тітки – ГАЛИНА МАРТИНІВ
– МАРІЯ КОНАРСЬКА з сином АНДРІЄМ і дочкою МАРІЄЮ ГІЛЛ з чоловіком РІЧАРДОМ
родини – ШКВАРКІВ, КАСЯНЕНКІВ .

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з товаришками і товаришами Зальцбурзької Гімназії, що у суботу, 3 березня 2001 р. по довгій недузі, на 73-му році життя упокоїлася в Бозі

бл. п.

МАРТА ВАСИЛЬКЕВИЧ

з дому ГУЗАР

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 6 березня 2001 р. з церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку-Дітройті на цвинтар Оливної Гори в Дітройті.

Горем прибитому мужеві Зенонові, дітям, внукам та братові Патріярхові Кардиналові Любомирові складаємо наше щире співчуття.

КОМІТЕТ ЗАЛЬЦБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Вічна Їй пам'ять!